

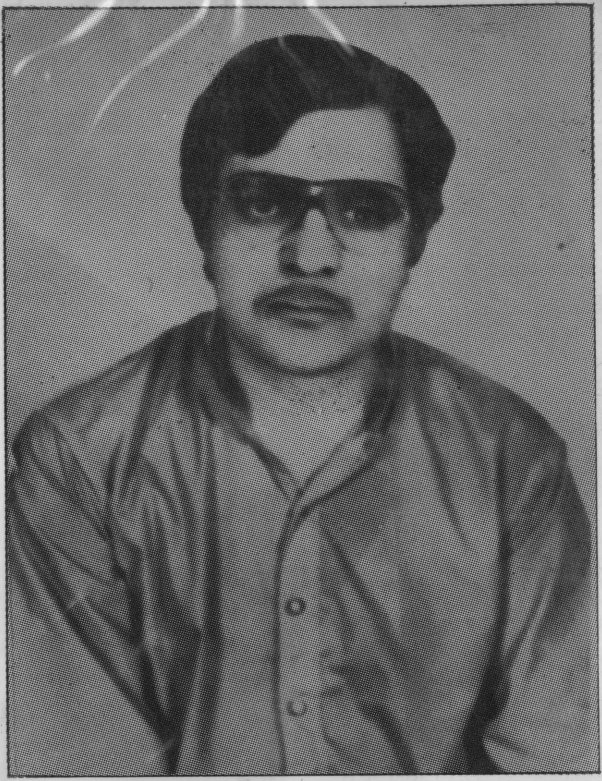

بڑی اوکولی

سید اللہ رفیع

Ketabton.com

B
3.532
RAF
1717

کتابخانه

د امان کتاب لڅېړونو څخه

پېښور

پولی اوکولی

ویناوال

حبیب الله رفیع

۱۳۶۷

- د کتاب نوم : بلخ او گولۍ
- ویناوال : حبیب الله رفیع
- د چاپ کال : ۱۳۶۷
- خطاط : شاه محمود پتنگ نقشبندی

تړون

دهغو سرلوړو شهيدانو په نوم

چې

په مېرانه د گوليو په بوليو ورگې شول

خو

چېل ناوړي د بنمن ته يې سر ونه

تليت نذکرل

په مینه

حبیب الله رفیع

ل

٦٨	افغان	١	سریزه
٦٩	سورخزان	٣	د استاد پرواک لیکنه
٧٤	آبادي	١١	د بناغلي پسرلی لیکنه
٧٥	د استقلال لمن	١٣	د بناغلي روحاني لیکنه
٧٦	ویر	١٧	د بناغلي تنگیال لیکنه
٧٧	میرانه	٢١	د بناغلي جهاني شعر
٧٩	د اختر دعا	٢٥	د بناغلي نور شعر
٨١	زندان	٣١	خپلي خبرې
٨٢	سلسلي	٤٧	لویر خداير!
٨٣	د پلار پر لار	٤٨	د لمر خیره
٨٣	لویر پسر	٥٠	ژبا
٨٤	د کمونیزم خبره	٥١	د حق کور
٩٠	خبرې نه کوي	٥٨	د اختر وړخ
٩١	د خره مینه	٦٢	زما جرم
٩٢	د آزادي شیبې	٦٥	غزل
٩٣	د نور خپي	٦٦	منزل

۱۲۹	د شاری گوته ترانه	۹۴	له ماخوږي له ما طرب مه غوايي
۱۳۰	وينه او مينه	۱۰۰	قي - بي
۱۳۲	سانگ كه سالنه	۱۰۰	نقاقت
۱۳۳	كومنتي	۱۰۱	دوينو باران
۱۳۴	دوينو زلفه	۱۰۲	دولت كه دولت
۱۳۶	سرونه كړل	۱۰۲	زحمت كشي او زحمت كشي
۱۳۷	للون	۱۰۳	باسره وژندل
۱۳۸	دا وطن	۱۰۴	اكاء كام ۶ خاد
۱۴۰	د شهيد وينه	۱۰۴	شاه شجاع او برك شا
۱۴۱	خه ونه وايي ؟	۱۰۵	خاك من
۱۴۲	جبه زار	۱۰۸	د لستوي مار
۱۴۳	د شمال له خوا شمال دي	۱۰۸	رجيم
۱۴۷	ستالين او امين	۱۰۹	دوينو بهير
۱۴۸	توقفگاه زمان	۱۱۷	د نور خلی
۱۵۰	د ننگ تدبير	۱۲۰	بت پرستي
۱۵۱	غورې پدلی ری افغانستان	۱۲۱	زیری
۱۵۴	درداني	۱۲۷	دودشو - وودشو
۱۵۵	مناجات	۱۲۸	پنجه لار

۱۸۸	بل جهان	۱۵۹	درزونه
۱۸۹	بجاهد، مهاجر	۱۶۰	عقد
۱۹۰	زما قاتله	۱۶۰	د اتفاق صف
۱۹۱	د ملت لښکر	۱۶۱	زندان
۱۹۱	غلامي	۱۶۲	جرهه
۱۹۲	د محبوب غيږ	۱۶۳	سیلانی
۱۹۳	غزل	۱۶۴	پود
۱۹۴	ملی ماتم	۱۶۵	د سپېدو خط
۱۹۵	وطن پلوري	۱۶۶	بريښ نف
۱۹۵	تکل	۱۶۷	وينې
۱۹۶	راز	۱۶۸	انجام
۱۹۷	لوږ سرونه	۱۷۰	اور پورې شو
۱۹۸	تصوير	۱۸۲	نه ځان پيری
۱۹۹	د هوډ غيږ	۱۸۳	ردیف بندگی
۲۰۰	بريالۍ پاڅون	۱۸۴	نوی دام
۲۰۴	اسير	۱۸۵	د مسافر جنازه
۲۰۵	د زده غونډه	۱۸۶	سپېدي
۲۰۶	کربلته سلام	۱۸۷	د باغ

۲۳۷	چار بېټه	۲۰۸	لوېې کوي
۲۳۹	د تېلې تاريخ	۲۰۸	د يېلا شپه
۲۴۰	سوی مسری	۲۰۹	پیغام
۲۴۱	د نيل پر غاړه	۲۱۶	عمر
۲۴۸	د وحشت غېږ	۲۱۷	لوېې شمېلې
۲۴۹	خوس مرگي	۲۱۸	د مجاهدو ماشومانو ترانه
۲۴۹	د اقدار جناب	۲۲۰	د ايمان زور
۲۵۰	زېږيز	۲۲۰	شهيدانو
۲۵۱	امتحان	۲۲۱	چېرته ولاړ شم؟
۲۵۲	د خوشال بابا په مزار	۲۲۲	د تاريخ غير گوت
۲۵۲	مقابله	۲۲۵	د حق لمر
۲۵۲	ټپي ټول	۲۲۶	د حان مرگ
۲۵۴	د ذبيح الله شهادت	۲۲۷	د توه کي په ياد
۲۵۴	فردوس	۲۲۸	د سر سپوږی
۲۵۵	منظوم ليک	۲۲۹	غم
۲۵۶	لوی فاتح	۲۳۰	فلکه
۲۵۶	د روند غم	۲۳۱	چکران
۲۵۷	د نيم	۲۳۶	یولیک

۲۶۷	دروس بار	۲۵۸	په شيندو نړۍ کې
۲۶۸	د شهيد وينه	۲۵۸	پر ليبيا تيری
۲۶۸	پلی نوم	۲۵۹	د مينې بقاء
۲۶۹	صرام	۲۶۰	يو هدف
۲۶۹	د سپيدو نجر	۲۶۰	دروس بقی
۲۷۰	لفظي بشر دوستان	۲۶۱	نوي سا
۲۷۰	حرار وونه	۲۶۲	د زړه قصه
۲۷۱	د پرواک پرواک	۲۶۲	د زړه کوډ
۲۷۱	آسيا	۲۶۳	د بهار پر لوري
۲۷۲	قدمونه	۲۶۴	اصلي رنگ
۲۷۲	استلاف	۲۶۴	دار
		۲۶۵	د افغان نجر
		۲۶۶	فاصله
		۲۶۶	ولایت
		۲۶۷	رشته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

له کرم وخت نه چې په افغانستان کې د کمونستي وحشت له لاسه
داور، وینو، وپېرې او ویر سلسله راښکېدلې ده، له هماغه وخته زما
د شعر دنیا هم دا ورونو او وپرونو په حلقه کې راټیره شوې او د یوه مظلوم
ملت د اسویلیو او زگېروبو او په عین حال کې د یوه مغرور ملت
د بهادریو او تکبیرونو چیغې په خپله غږه کې راغږېږي .

خو کاله پخوا ما د جهاد له فرهنګي سنگر نه «اورونه او وپرونه»
نشر کړل او خپل غمونه او دردونه یې له خپل غم څپلي او دردمن ملت
سره شریک کړل دوی هم په مینه ولورېدل، د وسله وال سنگر غازیانو
هم وفضول او ازانګه یې هم راوړسېدل .

ما په «اورونه او وپرونه» باندې د هېواد د نوي مبارز او مجاهد
لیکوال او پیاوړې شاعر او اديب استاد عبدالرحمن «پژواک» نه نظر غږېږي
و، دوی په زهیر او ناروغ ځان تکلیف وکاله او ارزښتناکه مقدمه یې
پرې ولیکه، ما غوښتل دا مقدمه د «اورونه او وپرونه» له دوهم چاپ
سره خپره کړم خو د «اورونه او وپرونه» تر چاپ وروسته یې د

جهاد نور شعرونه هم ويل دي او دا مي چې پرې ورنيات كړل
يوه بله مجموعه قري جوړه شوه نو حكه مي ددې مجموعې نوم
"زلمی او گولۍ" كېښود او داستاد پښواك دا اړخستناكه ليكنه
مي يې په سر كښې راوړه او هم مي د ادبي دوستانو هغه ليكنې
چې په "اورونه او وپرونه" يې د نثر او نظم په بڼه كښلې وې
ورسره ملي كړي او ورسره مي دا ورونه او وپرونه كتاب د سرينې
يوه برخه چې د "اور او وپرونه داستان"، د
په دې مجموعه كښې راوړه او دا دي خپل جهادي شعرونه له
۱۳۵۷ كال نه تر ۱۳۶۵ كال پورې د "زلمی او گولۍ" په نوم ستاسو
درونو لوستونكو مجاهدو او مهاجرو وروڼو مخې ته بدم او خپل
لكه دروند درد د رسره سپكوم!

په مينه

ح - رفيع

پېښور - فقير آباد

۱۳۶۵/۱۱/۵

بیتلم استاد پژواک :

یا حق!

از کیان ما دگر شهنامه هان توان سرود
بعد ازین خواهیم گفت آوارگانی داشتم

نازیدن به کیان برای فرزندان کشوری باستانی مانند
افغانستان در میان عواطف پاک سرمدی بیک احساس فطری
و ابدیست ، چندان که انسان آرزو مند است بعد از مرگ در وطن
خودش بخاک سپرده شود . و اما چنانکه همه آوارگی های یکسان
نیستند همه آوارگان را نیز نمیتوان همسان شمرد . این چند گونگی
در میان کیان هم هست : آنانیکه بنام شان باید نازید و آنانیکه نام
شان مایه ننگ است .

درود بر ارواح پاک آن آوارگانی که کودکان و فرزندان
برهته و گرسنه شانرا در غربت گذاشته به وطن بان گشتند ،
بادشمن جنگیدند و جز کارنامه و سرافشان میراثی نگذاشتند و
درود بر آوارگانی پی آنانرا میگیرند و سنت مقدس شهیدان راه حق
و آزادی ، جهاد و مبارزه ملی را فرض عین میدانند جان می سپارند

وراه ابدیت می سپرند .

همچنان

درد بر آوارگانی که باخامه و زبان مبارزه میکنند و با فکر
و بیان در دفاع از نواامیس معنوی و ملی جان می کتند، اشعار
شان سرود غازیان، مرثیه شهیدان، زمزمه بیروگان و نوازنده
یتیمان است، اینها نلامید رحمان هستند .

خوشال خان خټک آن مرد بزرگ ملی با خامه و شمشیر
جنگید . خود شمشیری بود در دست زمان خویش که قدرت او را
در افق شهامت ملت افغان در برابر بیگانگان آخته بود . هنگامیکه
اقتاب زندگانی وی نشست و آن تیغ برهنه در غلاف خاک گزارده
شد قریحه جاوید و خامه سرمدیت آفرین وی کارنامه های سر-
افشان او سربازان شهبسوار هرکاب او را بر جریده روزگار و
برگ های اعصار نبشت و بر لوحه فرخنده و آفرین فخرنامه
ملت او رسم کرد ، ارزنگ نگارینی که حواشی آن با خون کشتگان
راه آزادی مزین است ، نگاری که نخواهد زدود و رنگی که
نخواهد خشکود .

اگر قلم ها نبودی چشم معنویت ملت افغان آن علم ها را
برافراشته ندیدی و بر خود نگری های مقدس خویش روشن

نمائی .

کتاب « ایرونه او ویرونه » اثر منظوم حبیب الله رفیع همینکه بمن رسید مانند همه آثار شعری ملی مرا ساعت ها مشغول نگهداشت و در تنهایی های تاریک دوران وطن بمن نسلی بخشید که الحمد لله درست آموخته بودم که روح آزاد اسیر نمیشود و خون شهید نه می خشکد . سرافشان غازیان زنگ و ملت افغان ننگ نفی پذیرند .

من با رفیع در آوان مصیبت آشنا شدم . آشنائی در مصیبت رشته هدری است که دلهای درد دیده را باهم می پیوندد . درینگونه آشنائی حقایق تلخ و دشوار در هد چشان بیک گوتہ جلوه می کنند و همه دست هائیکه هدیگر راهی فشارند بیک ریسمان چنگ می زنند . آشنایان هدرد دوستان همسنگر میشوند .

رفیع را جوانی یافتم صمیم . اعتماد من بر این پندار یک احساس گوارا و یک امید شایان پرورش بود . پیر مردان درینگونه احوال خویشتن را با چشمان جوینده آرزوهای خودشان ، بوئژه آرزوهاییکه خود توان بر آوردن آنها ندارند ، در روح جوانانی می بینند که هر چند تنها بر سیمای شان

آشنا شده اند با دلهای شان نا آشنا نیستند .
هر هنرور یک شخصیت دارد که کم یا بیش در هنر وی
هویدا میشود . اگر چه چون کلیه اگر نایاب نباشد فراوان کمیاب
است نمیتوان این گفته را کلیه خواند زیرا گویندگانی را می شناسیم
که در قصاید خویش گدایان طماع هستند و در غزل های خویش در
ادعای مناعت و قناعت غلو میکنند و نیز هستند کسانی که قهرمان
پرست اند و معصومان آدم پرستی میکنند . ارتباط هنر و هنر و روحانی
است که نمیتوان باختصار و اجمال بآن پرداخت که آنگاه نیز نمیتوان
از دریافتن حقایق مطمئن بود .

در نظر من صمیمیت رفیع در اشعار او نمایان است و
نیز « ایرونه او و پرونده » سراپا بیاتگر آلام و مصائبی است که ناگزیر
شعرای دوره مصیبت عظمای ملی را همه گان صمیم و حقیقت گو نگهبانیت
زیرا همه شان شاهدان عینی حقیقت های عجیبتر از افسانه هستند .

رفیع تنها شاعر نیست . جوانیست طالب العلم و دانشجو . احساسات
و عواطف جوانی او را دانش و معرفت وی هدایت میکند . و هر ساحه
وسعت نظر و هنرمون میگردد . رفیع مسلمان و افغان است از اینسوی
« ایرونه او و پرونده » مناسبتی از مناجات و حماسه ها ملی است . باتوکل
و ایمان یک جوان مؤمن و باعقیده و باور به شهادت ملت افغان سخن

میگوید . آنچه خودش در آغاز کتاب در « داستان او و ویر » نوشته است محلی برای شرح مزید نمیگذارد . اما باید بافزایم در اینکه میگوید این اشعار او کیف ادبی ندارد تواضع میکند . نظم و نثر او کیف ادبی دارد بویژه که لهجهٔ وردکی از مزایای خاص بهر مند است که زادهٔ بر کنار بودن آن در قلب افغانستان از تاثیرات زبانهای دیگر در شرف و غرب حتی جنوب کشور است . رفیع در تصویر مصایب و شهامت غازیان و مبارزین ملی قیام عام و تام ملت افغان را در سر تاسر کشور تمیل میکند و پاس تقدس وحدت ملی را بحد اعلیٰ نگهمیدارد و بهر دو زبان مردم خود سخن می‌سراید . پیشتر از حقیقت پسندی شعرای دورهٔ مصیبت سخن کردیم ، حقیقت را شناختن ، آنرا پسندیدن و برگزیدن کار متفکرین است . این امر دماغ انسان است . ربط آن با روحیهٔ انسان بویژه گویندگان شایان اعتناست . روح ناتوان از کشف حقایق تلخ و دشوار که کار دماغ است متاثر می‌شود و به آنچه آنرا بدبینی می‌گویند می‌گراید و اما روح توانا و نیرومند در برابر آن قیام می‌کند و به اصطلاح خوشبین می‌پاید .

من از ستایشگران حقیقت پسندان خوشبین هستم یا آنکه میخواهم باشم . رفیع را به این گروه اخیر منسوب میدانم . چون مؤمن

است از رحمت خدا نومید نمی شود. و چون افغان است به
اندیشه ناکامی تن در نمی دهد. اکثر اشعار وی به پیام
پیروزی به مقطع میرسد و پایان شب سیاه را سپید می سازد.
میگوید: . . . .

زه باوری یسرچی دا کپری

او دپر ژر کپری . . . .

روحیه این باور در اکثر اشعار رفیع نمایان است و چنان
مینماید که میتوسد مبادا خواننده خود را بتاریکی مناظر مصیبت
ملی برده باشد و می شتابد که شمع از امید بافرزد و او را بر شنی
های پیروزی بر آلام رهبر شود. من مسرور هستم که خود را باین
شاعر جوان ملی باهه ناتوانی و پیری همنا می یابم :

آن کشور بامی که خراسان جهان بود

از شامت بد یکدود می تیره چو شام است

ایندم چو خسوفیست که تا چشم زنی، باز

خورشید ببینی که فرا از لب بام است

امید من آنست که نومید نگردی

پژواک چو نومید شدی کسار. تمام است

در پارچه نیبای د « آزادی شیخی » نیز روح آرزومند شاعر

چون سپیده امید در افق تیره حوادث سیاه و شوم تبسم میکند
و بر هنگامه های هولناک می خندد و از پیروزی روشنائی بر
ظلمت و غلبه حق بر باطل نژید میدهد .

هنگامیکه من این پارچه را خواندم پنداشتم بر مزار شهیدی
ایستاده ام که از خاک او گل سرخ رویداده است و سکوت ژرف
مرا به ثنا و درود وامیدارد . ربط این احساس روحی با شعر از
مجهولات است و آنرا باید در ودای بینش و دانش خویش جستجو
کنیم . آیامی توانیم به این سؤال که « رابطه آب و گوهر چیست؟ »
پاسخ بگوئیم؟ ! شاید دردی که دل مرا فرامیگیرد و رنجی که روح
مرا می آزارد زاده حزن و سوگ نیست و احساس حقیقتی است
که بر سعادت و شهادت آن شهید کرامت که رفیع در باره وی
سخن میکند ، رشک می برم :

د شهید وینه به رنکونر او پری

د امید و کالان به و غـ و پری

یا آنکه می پندارم در پهلوی آرزوی راستین خویش ایستاده
ام ، خواسته بهین خود را می بینم و در برابر آمل آفرین خویش جا
گرفته ام اما نمیتوانم بر آن برسم . چندانکه دامن آرزوها و امیدها
دراز میگردد دست من کوتاه میشود زیرا هنوز زنده هستم و با

پرشکسته‌بال پریده در فضائیکم پهنای آن خلای میان زندگی
و مرگ است پر افشان میکوشم این جوتهی را بانفس‌های
آخرین خویش پُرکنم و ذره‌های خاک را با منقار پریده خویش بوسم.
این شعر مانند اکثر اشعار رفیع از سلاست و روانی
بهره‌مند است و رشته آن گره ندارد بدستیکه:

آب بود معنی روشن کلیم
خوب اگر بسته شود گوهر است

اکثر شعرای زبان پسنو در عصریکه من به آن تعلق داشته
ام شاعران طبیعی بوده و هستند.

این گفته تا حد زیادی در باره شعرای عالم و ادیب پسنو
شعرائیکه کمتر سواد داشته و یا بیسواد بوده اند
درست است. در گروه اول سخن آفرین
آفرین سخن گل پاچا الفت و در گروه دوم شاعر مست و ملنگ
ملنگ جان را میتوان مثال اعلی خواند. شعر رفیع نیز از تکلف
آزاد است و طبع او را می‌شاید خداداد قلم داد.

داوگړي ډېر کړې خدایه!

عبدالرحمن پشواک

۱۹۸۵/۴ واشنگتن

د ښاغلی محمد صدیق پسرلی لیکنه:

اورونه او وپرونه

د روان جهاد په دوران کې چې که شان لمر توري ټوپک ته لاس او سپني يې د ملحد دښمن مرميو ته ډال کړې، د قلم خاوندان هم د وپرونه بې تفاوته نږدې پاتې شوي. په زرگونو شعرونه، مقالې او پر سلگونو رسالې او کتابونه د جهاد په ارتباط وليکل شول چې يوه لويه برخه ممکن خپره شوې هم وي. د چاپ شويو آثارو په اعتبار دا وييلای شو چې دنن پرون ادبيات به مؤثراتلونکو زمانو کې په گوټې تله تلل کېږي لکه څرنگه چې له يوه ډېر سترومانو کې تاخيچي پراوڅخه علاوه تېرېږي و دغه شان ادبيات هم په بله مرحله کېږي دي. هره دوره ډېر آثار او ادبيات منع تر راولېږي چې ځيني يې د کليت او کيفيت له مخې ډېرې غني وي. تر اوسه خو اوسنۍ دوره د کليت په لحاظ ډېره د توجه وړ ده او د اوچت کيفيت له پلوه هم د گوټو د شمېر آثار په لاس راغلي دي چې يو يې هماغه د محترم دود حاجي حبيب الله رفيع صاحب د جهادي شعرونو مجموعه ده چې د «اورونه او وپرونه» پر نوم خپره شوې ده. رفيع صاحب

یر تکړه لیکوال - ښه محقق او حساس شاعر دی ، چې پانډتګوري
تريې ضرورت نشته او لږ څه به یې د کتاب پامې سره ولېون
« اورونه او وپرونه » په دوه سوه دوو مخونو کښې په ویا
قطع پر دې وروستيو ورځو کښې چاپ شوی دی . کتاب داستاږ
د نوعیت په لحاظ پنځه برخې دی : نظمونه ، آزاد شعرونه ، قصیدې ،
غزلې او ټوټې .

دده دا اثر هم د دوی دنورو آثارو په څېر خوندور او
ارښتناک دی . ډېر پانځه نظمونه او نازک خیالونه یې په مختلفو
قالبونو کښې ځای کړي دي . کله یې د « لمر څیره » او د « وینو بهیر »
د پخواني معیار وګټو نو د « ژوبن ترانه » او قطعات یې له ډېرو
سوطنزونو ډک دي او په الفاظو یې هم ښې لوبې ودره کړې دي .
د کتاب سریزه ډېره خوږه ده ، د غوايي دالې ټکولې د ناڅاپي
پېښې ښه عکاسي لیکلې ده ، یعنی هم مطلب ښه جوت شوی دی ، هم د
نثر خوږوالی او جمله بندی په ځانګړي ډول او سبک سرې ځانته
متوجه کوي .

آزاد نظمونه یې هم تر ډېره حده کامیاب دي ، د جهاد
مسأله هغه هم پرآزاد او نوی شعر د هر چا کار نه دی ، د ښاغلی رفیع
غونډې تکړه ادیب پکښې خوند او رنگ پیدا کولای شي .

اورونه او وپرونه

روان سپیشلی جهاد هومره چې عمونه او زخموڼه لري هومره خوښه او برياليتوبونه لري؛ هومره چې تورې او ډالونه لري، هومره قلم او کتابونه لري. په هيواد کې د ډير غلگرو د اودونو او ډول او ديوه ملت هستي لوټول او انسان وژل د هر انسان زړه ږپن دوي او د دې خوږمه فاجعي تريخ ياد به د تل له پاره په سرو وينو د تاريخ پر تندي پاتې وي. خرهاغسې چې تاريخ تل مخ پر وهاندې حې او دنيا بدلون مومي د افغان ملت تورې هم لا په غلډو شوي لراوې؛ تر او بنځه راپاڅېدل او ملي پاشونونه او غورمخنگونه يې پيل او رامېخ ته کړل او په ټول افغانستان کې يو ستر انقلاب د بشپړ خلاصون له پاره دادی مخ پر وهاندې حې او بشپړ ډاډ دی چې زموږ د سپيشلي ايمان په مرسته به خپل دگران هيواد استقلال بيا ترلاسه کړو.

د افغانستان د ملت برياليتوبونه يوازې په توډو جهو او جگړو نږدې ولاړ، بلکې قلمي جهاد، علمي، ادبي او هنري هلې ځلې هم

ورسره مل دی . د اهلې خېلې لږ مغر بریالیتوبونو مخه دي چې زمونږ
 درنو لیکوالو، شاعرانو، ادیبانو او هنرمندانو خپل گران ملت ته وپانځه
 کړي، خپلو هر اړخیزو هڅو ته په پوره حوصلې سره دوام ورکړي
 او په روان سپېڅلي جهاد کېنې پوره ونډه اخلي .

« اورون او وپرونه » هم یوه بریالۍ ونډه ده ، د شعر وینو
 په زېږه پورې مجموعه ده ، د تېرو اوو شلمې لوی کلونو محصول
 ده . « اورون او وپرونه » د چاپش دی ؟

..... وايي چې په ۱۹۴۴ کال کېبې الماني فاشیستانو پاریس
 نیولی ؤ ، نومیالی نقاش او انځورگر « پیکاسو » هم په پاریس کېبې
 کار او ژوند کاوه . بې شمېره صاحب منصبان دده نندارتون ته
 ور تلل او دده د آثارو ننداره یې کوله . « پیکاسو » به هم هر یوه
 ته د « گرائیکا » تابلو ور بنودله (گرائیکا د اسپانې یو ښار دی
 چې آلماني یرغلگر ویني وړان کړی او له منځه وړی ؤ) . یوه
 ورځ د گنمې یو صاحب منصب نندارتون ته ورغی او د « گرائیکا »
 تابلو تر یې پام شو ، نو له پیکاسو مخه یې پوښتنه وکړه : « آیا داستا اش
 دی ؟ » او پیکاسو ځواب ورکړ : « نه ! داستا سواش دی ! »

« اورون او وپرونه » هم هغه تابلو ده چې د روسانو د یرغل
 او وړانکار یو آثار پکښې پراته دي ، د هېواد لوړ شاعر ، ادیب او

ليکوال حبيب الله رفيع دا آثار دخپل لوړ هنرمندانه ذوق په مرسته راټول کړي دي ، دخپل خوږين زړه دردونه اوسوي غږانگنارې يې ورسره مل کړي او يوه ښکلې مجموعه چې انسان ته اميد وروبخښي اود بري زېږی ، ترې جوړه شوې ده .

دا مجموعه "د دين او د وطن دلارې د سلهاؤ زرو سپنڅلو شهيدانو په نوم" وړاندې شوې . د "اور" او "وېر" داستانتري عنوان لاندې دغوايي د اوومې نېټې وړخ يې پکښې ترسيم کړې ، په دې داستان کې لوستونکی لاس نيولی د کابل په ښار گرجوي اود کمونستانو بې رحمې ، ناروا او هېواد پلورنه ټکي په ټکي ورته شمېري . او په پای کې زېږی وړکوي چې : « زموږ د مېړاني ملت ايمان ډاډ را کوي چې دښمن ته به امان ورنه کړي . »

دا مجموعه په پنځو برخو ويشله شوې : « لفظونه » ، « آزاد - شعره » ، « قصيدې » ، « غزلې » او « ټوټې » پکښې راغځول شوي دي ، دا کتاب د مهاجرت په شرايطو کې د « امان کتاب » پنځم ټوک دی ، اوسنکلی چاپ شوی اود ښاغلی شاه محمود پتنگ خطاطي هم د يادولو وړ ده چې کتاب ته يې خاصه رنگينې وړ په برخه کړې ده .

دربن لوستونکړو! دا ښکلې مجموعه د لوستلو ده ، د ساتلو
ده او د وپشلو ده ، دا مجموعه ولولئ ، د شاعر د شعري ولولو او
حقيقي جذبو سره شريک شئ .

موند هيله من يو چې د سپېڅلي جهاد پانگې به لا پراخې او
وړانگې به لا خورې کېږي . د ادب مينه وال د ښاغلي حبيب الله
رفيع د نورو علمي او ادبي وړانگو در سېدو په تمه شپې شمېري .

روحاني

نيولړک ۱۹۸۴

د بناغلی شهرت سنگیال لیکنه

«سکروټې» اوروڼه «شول او» وپرونه

کړې «سکروټې چې له نن نه ۱۸ کاله د مخه رفیع صاحب هغه وخت چې د خلق مزدور گوند د ودکا په بد مستی کښې دکمونیزم بې سر او تاله ساز نه نڅا پیل کړې وه بلې کړې وې نن اوردونه گړخیدلي چې لمبې یې له تېرو اتو کلونو راهیسې په غرغړو دي . هو سکروټې د رفیع صاحب لومړنی چاپي اثر او شعري مجموعه ده چې د لومړي ځل له پاره یې د مطبوعاتو پر آسمان د هو شدار او د محظرت ننگ په توگه هغه وخت د تېرو ځان بایلوو ژیمونو د بې بصیرتو او بې غورۍ په تیاره کښې دروسي کمونیزم استعماري فعالیت د «خلق» په نامه پیل شو ، وځلولې او بیایې له پنځوس ټوکو زیات ځانگړي آثار او په سوونو مقالې ولیکلې او خپرې کړې . او بیا چې هیواد د کمونیزم برېڅو او وحشي روسانو وړان کس ، وپې سوځاوه او ښکلې شنې درې یې ټانکونو غوږل او بمونو وسوځولې «سکروټې» بیا ژبې پراخه شوې ، د مقاومت اوردونه شول او ورسره وپرونه هم .

هو! حساس شاعر نه يوازې د ټولني عيني او ذهني زېږنده
شرایطو او چاپيريال نه الهام اخلي او انځوروي يې بلکه وړاندې
او وروسته هم ژور نظر کوي «تېريادونه» هېرېدو ته
نه پرېږدي او دراتلونکي اټکل کوي او تاييا... ..

رفيع صاحب دخپلې اوږدې محلاندي ادبي او مطبعايي سابقې
په لړ کښې د فونکلور، ادب، تاريخ، شپېږنې، کتاب بنودنې او د
ادب پر تحقيقي او تخليقي وړبل ډېر په زړه پورې، بشکلي او رنگارنگې
مکالان ټولمېلي دي چې د هېواد ادبي، تاريخي، او تحقيقي خپرونې،
جوايد، ورځپاڼې، مجلې کالغې پرې ډکې دي او کوله.

خو د ښاغلي رفيع په جهادي ليکنو، شپېږنې، ټولنو او اشعارو
کښې چې کوم سوز، کوم خوند او کوم کيف پروت دی هغه د جهاد
د فرهنگي پراخه جبهې پوخ سنگر گڼل شي او پياوړې مورچلې - او
له دغه جبهې او دغه سنگر څخه د دين او وطن د ښماتنو ډېر کاري
گوزارونه خوړلي او لا خوړي به يې.

«اودونه او ويرونه» د محترم رفيع د جهادي اشعارو ننگينه
لکښې ده چې «تصوير»، «انجام»، «زندان»، «دوينو بهير»
«د شمال له خوا شمال دی» له ښايسته او زړه وړونکو مکالانو
نه جوړې شوې ده. دغه لکښې د شعر د هرې څانگې لکه آزاد شعر

نظم ، غزل ، قطعو او قصیدو له رنگینو گلانو ترکیب موندلی
دی ، او بیا ددې کپله یه هر یو چکل : « تصویر » ، « انجام » ،
ازندان » ، « د وینو بهیر » ، « دشمال له خوا شمال دی » ، بېل-بېل
په ځانگړې توگه د چاپ یوه بنایسته او موزون لاس ته لوېدلي
چې دغه شمېر رفیع صاحب په یوه وار شپږ اړخبنستن او معیاری
آثار د جهاد مطبوعاتې څو لکه ته ورغورځولي دي .

محترم رفیع صاحب چې پر « اورونه او وپرونه » کومه عالمانه او
دیوه ځانگړې آهنگ لرونکي نثر مقدمه لیکلې ده ، سر بهر پر دې
چې دیوه نوي ادبي او خوندور نثري سبک لار یې پرانستلې ده ، یو
مستند او ځانگړې تاریخ هم لیکلی شي . او زما پیشنهاد دادی چې ددغه
خوابه ادبي نثر مقدمه نوره هم وغځوي ، او د اورونو ، وپرونو ،
وینو او وېرې دغه رښتیني داستان نور هم رپسې او بد کا او ځانگړې تاریخ .
« اورونه او وپرونه » ، « تصویر » ، « انجام » ، « د وینو بهیر »
، « زندان » او « دشمال له خوا شمال دی » آثار وکېنې د رفیع صاحب
مذهبي ټینگه عقیده ، وطن دوستي ، بې آلايشه دروند شخصیت ،
ادبي قدرت او درېه سوز او درد خپله ځان څرگندوي ، داسې چې
بیا دچا د تهمت ، حسد ، ناوړه او ناروا تبلیغاتو په پرده کېنې نشي
پټېدلی .

لوی شینتن تعالی دې ده ته نود هم توفیق ، صحت او اوږد
عمر و په برخه کاپې دخپل مؤمن ، مجاهد او ننگیال اولس د جهاد
حماسې او کارنامې وکابري او انځور او دخپلو ادبي او فرهنگي انجمنه
خدمتونو لپړی نور هم ونغځوي .

وَمِنْ آيَاتِهِ التَّوْفِيقَ
ننگیال

د ښاغلي عبدالباري جهاني وينا:

منظوم ليك

ماد پښتو د خوب ژبي شاعر گران وروډ « جهاني » پر نوم
 امريکې ته « اودونه او وپرونه » ورلېږي وو او د خط د نه والېرلو
 « کيله هم ورسره . او دوی هم مهرباني کړې وه زما ليک ته يې جواب
 او زما گيلې ته يې منظوم غبرگون رالېږلی ؤ . دا غبرگون د « اودونه او
 وپرونه » پر باب ؤ نو ځکه يې دلته سره لولو :

* * *

زړه ته راتېره کيله منه آشنا

ستاله خوبو - خوبو کيلو وگرځم

ستاله سپېڅلو اسويلو قربان

ستاله ویرجنو ترانو وگرځم

ستاد اودونو او وپرونو پېر

زه سوځولی ، ژپولی بيمه

ستاد تودو ویرجنو چيغو آواز

له درانه خوبه پاڅولی بيمه

ته باوري يې چې داسرې وينې به
نن که سبا وي چېرته سرنلې راوې
د آزادي د ناوې لاس به سره کا
دمستی بزم به په سرنلې راوې

ما د هلند سو د حال په ژبه
کيسې دفتې د جشغو نو کسې
مايې ليدلې دي يا غي خوبونه
ما سلسلې د تعبېرو نو کسې

ته وايې مه غواړئ له مانه مستې
ژوندی جهان دی تو پانو عچلی
ستا شخه هېر دی د پاي زېب شرنګهار
وحشي لبتکرو دې کورګی وهلی

مالا پنخوا د اخزانې قافلې
د خپل ژوندون پر منزل ولاړې
هېر مې کړه ټوله د حوانې يادونه
هیلې مې هم ټولې نابینا دې شولې

۶۳

زه یونا کامه نابله سفر
د پردو غږې ته راوړې یمه
دلته پوښته د دردونو نسته
زه بی دردیو گونگی کړې یمه

زما د احساس په تال کې وړکې نغی
د دې محفل د اورېدلو ننه دي
زما د گونگی ژبې خاموښې چېغی
دلته د چا د پوهېدلو ننه دي

دلته یوې رښتینې کړیکې سره
د تزویر و نوجهان و خوځېدی
چا به لا سترگې رپولې نه وي
دلته زرگونې اوښکې و بهېرې

زه یو پردیس یونا امیده شاعر
زما اسویلي د اورېدلو ننه دي
زه د نصیب ښکاري ویشلی مرغه
نورمې وزرد الوتلو ننه دی

۴۴

ز ماد خیال تو دنیا و نر پد ه
نر جهانی نری جهان پاته دی
ز ماد آرزو پسری ورثه دی
نری نسیم نری باعنوان پاتردی

ز پته راتره چکیله منه آشنا!
ستاله خون و - خون و گلیو و گم!
ستاله سپیخلو اسویلیو قربان
ستاله ویز جنو ترانو و گم رحم!

عبدالباری جهانی

واشتگرتی

۱۹۸۵/۳/۴

د بناغلی شیخ نور علی نور وینا؛

برېښنې

زما فکران دوست شیخ نور علی نور چې د پښتو حساس او دردمن شاعر او زموږ له خوا خوږ و انصار و ثخندی، تل د افغانستان پر ویر او ښکې توپوي او له موږ سره عمرازي کوي. لاندینی آزاد نظم ده د «اوروند او ویرونه» په ارتباط ویلی او را لېږلی، که څه هم زه یې له شاعرانه مبالغو او اغراق سره موافق نښم خو دده د مینې او اخلاص له امله یې دلته راوړم!

***

د پښتو ځلنده نوردی

سمندر دی

داد علم

خزانده

فرزانده

یو کلتور دی

مناره ده د ادب

د ظلمت تورو تيارو لره

رڼاده

يو بريښنا ده

هغه څرپيکه، هغه «برېښ» دی

چې وحشت هم

تړې وحشت خوړي

* * *

د ادب د آسمان ستوری

رهنما

د گمراهانو

لارښود

د عالماتو

دده ژوند يو فلسفه ده

يو څېړنيزو لټون دی

تجربو ده

انقلاب دی

زلزله ده

د وحدت يوه نعره ده

یو استاد دی

یو پوهاند دی

یو جهان دی

یوه پانډت تاریخ ده

* * *

یو درد مند غونډې انسان دی

یو بلبل دی

د خزان وهلي

گلستان بلبل

کوي فرياد

خو دهغو کلونو

چې:

بي موسمه دي خزان وهلي

هغه کلونو

چې بي تود باد هم ليدلی نه و

نن پرې اورونه

له آسمانه اوري

هغه غوټی

چي د سبائسيه
هر لابنگل کړې نه وي
نن دوخت

پنجو کينې دل شوې

پاڼې - پاڼې شوې

ذره - ذره شوې

* * *

دا د افسوس

نغمه چي اورمه زه

د سونو او درده پکه

دغه د چا دنړۍ دکومي آواز

چي مي تر غوږو راځي

د چا آواز دی دا

شرنگه سان دی دا

که سمندر

په غورځنگونو باندي سردی

که آسمان جوش کينې راغلی دی غره بيزي

دا څه آورمه؟

داخه دي ؟

راته بشکاري ترانه ده

چې غښېږي

د تورخم ته پورې غاړه

د افغانستان

د دنگو غرونو پر سر

خو:

دا ترانه د چاده

داسې له سوز نه ډکه

په آورېدو يې

چې کاینات

داسې جوتې وخواه

هن:

دا خود "برېښ" نغمه ده

چې پرې د غره شوکه کښې

خو مجاهد

خپل خون من زهه تر

د لاسه ورکوي

۲۰

پوې شومه

داد سوزه ډکه

د « رفیع » نغمه ده !

شیخ نور علی نور

بهادر خان - پېښور

۸۴/۵/۱۸

خیلی خبری:

د اوس او ویر داستان

ورځې او شپې د زمان تسپې دي ، له همدې ورځونه هفتې
او میاشتی جوړېږي او کلونه او پېړۍ ، صوب د همدې شپو او
ورځو په وسیله د زمان بدلون شمېرو او د تاریخ یون .
د ۱۳۵۷ کال د غوايي اوومه نېټه هم د زمان د ناپایاوه سمندر
په غېږ کېږي یوه ورځ وه او یوه د شپې او مهرو . د دې ورځې
لمر د سر وهلو په وخت سره بڼه درلوده او خونړۍ ، چې د افغان
په هسک کېږي یې د یوې « سرې ورځې » بنکارندويي کوله او زموږ په
« نېټرلیک » کېږي یې د یوې تورې ورځې څرگندويي .
لمر هسک راغلی و خونړۍ هسک ، د سهار کارونه نوي
پیل شوي وو او دفترونه نوي پرانستلي . د کابل ښار په څو عسکري
قتلو کېږي د ماشینګونو ډزو او بیا د ټانکونو غورمار د عسکري
آرامې فضاء سکوت مات کړ او د دې منظم نظام نظم یې ګډوډ . . . .
د هیواد پالو افسرانو تر سینو ګولم ووتلې او د څرخي پله د زغورو
قواو له اوسپنیزې کلانه د ټانکونو بهیر را روان شو ، د بالا حصار

داستانې حصار ته اورد ورته کړ شو او د «ملي دفاع» د وزارت
نږه د «۸۱۵» نومره ټانک ټکولۍ سورۍ کړ...

راډيو افغانستان غومځي خپرونه نوې پيل کړې وه، دوې،
درې سندرې يې نوې خلاصې کړې وې چې ټاکنونه پرې
ورننوتل او د «غز بند» امر يې ورکړ، د خوښۍ نغمې غلې شوې
اود راډيو په څپو يو ويزمن سکوت خور.

ارڼ تر اور لاندې ونيول شو، معزور «داؤد خان» د
خپلو بې کفایته ملگرو په حلقه کې بې تدبيره شو. هرې خواته
يې هڅې وکړې خو هڅوک يې د «زارستان» پر وخت په کار نه شول.
او ميخ د اميد لورې يې ونه موند، هڅې يې بې کچې شوې او تکلونه
يې بې نتيجه.

زه له تېر ماښام راسې خواشيني ؤم، ځکه په همدې شپه د
هېواد يو مشهور ليکوال مړ ؤ او يو پياوړی اديب؛ د هېواد نامتو
قلمي څېره محمد ارسلان «سليمي» بنيم؛ زه پر هاغه سهار د دې ليکوال
په جنازه تللی ؤم، د ماسپين دوې دوې نيمې ډېجې وې چې بېرته
بشار ته راغبرکې شوم، «ميرويس ميدان» ته چې راوړسېدم د وضعې
اکر بکر بدل بڼکارېدل، ټکسي واناڼو په تېرو خبرې کولې خو
يوه ټکسي وان را واخيستم، د پرلې تخنيک په مخه کې ټاکنونه ولاړ

وو، نه دېر وښی شوی ؤم ، په بېره مې ؤان کور ته لاوساؤ،
 کور ته چې ولاړم د وړو مور په وار خطايي راته وويل :
 «کودتا شوې؟» ما په ډاډمنه لهجه وده وويل : «چا کړې؟»
 څوک کودتا کولی شي؟ «هغې وويل : «يايي خلقيانو کودتا کړې!
 دا دي راپيو خبرې نه کوي! . . .» او راپيو مې يې مخې ته
 کښېښوده : د راپيو پيچونه مې تاو را تاو کړل هغه نه غږېده ،
 دورې درې بچې به شوې وې، زمونږ کور د «باغ بالا» د لوږغره
 په لمنه کښې ؤ ، پر تخت بام کښناستم ، ډوډۍ يې راوړه ، اشتها
 مې سوځېدلې وه ، وار خطا شوی ؤم ، څږمې وډ خوډلای شول ، ده
 هدا سې غلی اورنډې الوتلی پر څوکۍ ناست وم چې دوې جيت الوتکې
 رابنگاؤ شوې ، په کابل بناړيې دوره ووهله او بيا يې د «خواجهر ماش»
 په هوايي ډگر بمونه واورول او د الوتکو «الوت کړينه» يې ورانه
 کړه ، مادا هرڅه په غږېدلو ستر څکوليدل او د بت غوتلې
 ورته ناست ؤم .

د الوتکو د الوتې چټکې شوې ، ارکې هم بمباري شو ، په قرغه
 او قواي مرکز هر بمباري وشوه او په نور بناړم .

لوړ مان بکړ ؤ ، له کوره راووتم ، «پروان مېنې» تر رابنگانه
 شوم ، هلته مې ديو دوست کور ؤ ، هغه د راپيو افغانستان ماوړ

ټو، دی هم په کور کېني رنډې الوتلی او زېږېلی ناست و، د
 پېښو پوښتنه مې ترې وکړه، ویل: «عسکري کودتا شوې، په
 پاو باندي دوولس بجو راډيو محاصره شوه او موږ يې ترې راوايستلو!».
 د ماينام خره راخوږېدونکې وه چې د دوست له کوره
 مې راووتم او د «باغ بالا» په لور پلي را روان شوم، د «بهارستان
 سينما» په مخه کېني چې رتي روان وم، د خلکو
 ګڼه ګڼه ګونډه نه وه، هېڅوک نه ښکارېدل، ټول خلک په کودو
 ننوتلی وو، د سينما په مخه کېني يو خيرت پيرن هلك ولاړ
 و، خرې جامې يې اغوستې او يو خر شادر يې په اوږه و، غږ
 يې راته وکړ: «مه راحه!»، زه ور روان وم، رامنډه يې کړه،
 په وحشت يې غږ رانه وخرخوله ما هم يې اختياره لاس وروچاوه،
 بېرته يې ژر پرېښودم او ترې روان شوم له روانډو سره پوه شوم
 چې دا «خالقي ځوان» و چې ددوی د ناروا قدرت له پيل سره د وحشت
 د تمرين قومانده وکړه شوې وه.

بېرته چې کور ته راوړسېدم په راډيو کېني مستې نغمې پيل
 شوې وې، همدانغمې موږ د ۱۳۵۴ کال د چنگاښ په شپږ ويشتم
 سهار هم اورېدلې وې، خو هغه وخت ډېرې خوندي وې او
 خوږې وې او فن ډېرې دروونکې او ویرمنې.

خو شیبې وروسته راډیو دخونږی او وحشیانه کودتا
 بریالیتوب اعلان کړ او د «خلق» هغه رټل شوې کلمه
 یې چې زمونږ په خپرونو او راډیو کې یې حای نه درلود په
 وار- وار لاندې باندې کړه .

د تقوونو ډزې او د الوتکو بمباري هداسې روانه وه ، پر
 آسمان هم له ماښام سره تورې وړیځې راخوږې شوې وې او د
 ویرجامې یې اغوستې وې ، لاندې د تقوونو غورمېهار ، په هوا کې
 د الوتکو غورهار او د بمونو کړسهار ؤ او په هسک کې ترنډه
 بریننا او تنا ، شپه یې ډېره مهلیه او ویروونکې کړې وه ، چاله
 ډېرې خوب ونه کړای شو او په همدې شپه آسمان زمونږ د بدحالی
 او بد بختۍ په پیل وژپل ، ډېر یې وژپل او د باران په جامه
 کې یې له شپږه وتلې او بسکې تویې کړې .

سهار ته د ارښ د لوړې «لکښته گڼ برج» د ننگی ساعت غږ
 غلی شوی ؤ ، هغه کلنک چې ساعت په ساعت یې شمېرې زنگونه
 وهل ، له کاره لوېدلې ؤ ، دهکړه عقربونو نور دقیقې او ساعتونه
 نه شمېرل او دوی د تل له پاره د آزاد افغانستان د آزاده وروستی
 شېبې ثبت کړې وې او حای پر حای پرې درېدلې وو ، د غلامانو د
 الوتکې هم ددې برج یوه برخه نړولې وه .

د ارګ د شرقي دروازي د پاسه لوی ، لوړ درې رنگه د آزادي بيرغ چې هر سهار به يې د لمر زرينو وړانګو سلايي کوله ، د وحشت له گوزار سره را نسکور شوی ؤ ، د دروازي د پاسه يې په نيم څوړنه ډول د ویر رپا کوله او دخپلواک افغانستان د استقلال ویر يې تمثيلاوه .

« داؤدخان » چې په افغانستان کې يې د روسانو د رختي کولو لويه گناه په غاړه وه ، ټوله شپه د روس له غلامانو سره جگکېدلی ؤ د « تسليم ، - تسليم ! » چيغونه يې په گوليو ځواب ورکړي ؤ ، په زړه او وگولو يې ويشتلې وې او بيا يې دخپلو کناهنو کفار په خپلو وينو وينځلي او د سهار له رڼا سره يې سينه غلېدل - غلېدل وه او په خپلو وينو کې لژند پروت .

دا په افغانستان کې د اور او وينو د داستان پيل ؤ ، ورپسې د لویو وپرونو او ملي بد بختيو لوی بهير .

خلقيانو دې غلامانو او ځيره خوروته روسانو د وحشت قوماندو ورکړه او دوی هم نوي - نوي وحشت ته لاس و غزاوه . د کورنو لستول او لوټل ، د عقيدو پلټل ، د ديندارو او هيوادپالو کسانو نيول او وژل ، د عزت د کسانو سپکول او تحقيرول ، د مالونو ، جايدادونو او شتمنيو ضبطول ، د زړو د شتمنيو تازه کول او د نړيو د شتمنيو پيدا کول

چاته په شک او سپکه کتل او دهرې ودانې وړانول یې پیل کړل .
مضور وروځو یې مایې خلقیانو هر یوه یې دا حق درلود چې
هرڅومره کسان یې پوښتنې ووژني او په خلکو چپه میچنې وگرځوي
د وحشت او انسان وژني مسابقه پیل شوه ، هر یوه کمونست به
هڅه کوله چې تر بل زیات ووژني او له دې لارې ګوټدي کړیږد پت تر
لاسه کړي او د چټک پرمختګ سند -

ځاین تره کي به په رله یو یې او تلویزیوني ویناؤ کښې ویاړ کاوه :
» چې په ملکي کښې له علاقه دار نه نیولي بیا تر ما او په عسکري
کښې له دڼکی مشر نه نیولي بیا تر ما ټول خلقیان په کار و ګومارل
شوي « او بیا به یې ورته ویل چې : « دانوی موندلی موټر په سل
میله کښې دوه سوه میله وزغلوئ ! لارې درته آزادې دي ! » .

هو ! دوی دناروا قدرت دا موټر په زر هاؤ میله کښې وزغلاوه
او هرڅه یې پرې براب کړل او په خپله یې د اقتدار د موټر پر زې هم
درې - درې .

د خلقیانو په دستور د دهمندې د زندان او د ټولو ولایاتو
د جیایي بندیانو د زندانونو وروڼه پرانستل شول ، د جانیانو او قاتلانو
دوسیې و سوځولې شوې او بیا یې دوی ټول خوشي کړل او له ځان
سره یې تنظیم .

دخري پله جهنمي زندان چې داؤدخان جوړ کړی و
 دده د کورنۍ په پاتې غړو افتتاح شو او پکښې واپول شول
 او ورپسې يې د «هل من مزید» خوله خلاصه کړه او په لس هاو
 زره افغانان يې تر ستوني تېر کړل؛ زندانيانو په جهنمي حالاتو
 کې ژوند کاوه او هره شپه به په لسهاؤ تنه ترې ایستل کېدل؛
 په تودو موټرو کې به «پولیکون» (وژل ځای) ته وپل کېدل
 اولاس تړلي به د ماشينګونو نښه ګرځېدل، په هر ولايت او هره
 اولسوالۍ کې زندانونه ډک شول او پولیکونونه جوړې.

د آزاد او آرام وطن هره خوا وحشت ونيوله او وژلو،
 اور ونيوله او وير، وینو ونيوله او ويرې.

د روسانو د سنجش په خلاف افغانان د خلقتیانو وحشت
 نه یوازې داچې ملي نه کړل بلکه راوینس يې کړل، راولاړې
 کړل، راولې پارول، راغونډې کړل، را لښکري کړل او بیا پر
 له پسې د هېواد په بېلابېلو برخو کې قیامونه پیل شول او پاڅونونه،
 حملې پیل شوې او بریدونه، جهاد پیل شو او د حق او باطل خونړی
 جګړه.

څومره چې وحشت زیات شو، هدمره مقاومت زیات شو
 او څومره چې تېری زیات شو، هدمره مقدسه دفاع پیاوړې

د هېواد هر دیوال او کنډو سنځر شو او د هیواد هر
بچی سپاهی او عسکر .

مغزورو خلقیانو درانه او دایمان پاخه سوکوته
وخوږل ، په سپینه وړج عسکري او ملکي ولاړې دې ورته
وشوې ، دوی په بې رحمۍ وکوټلې خو هغه په بیړه
دېرې شوې او خوږې او په پای کې د قیام سنگرونه
دومره دېر شول چې تر وس تېر شو د هغه گڼون .

روسانو خلقیانو ته بې ټوله مهلکې وسلې راماتې کړې
خو خلکو په تش لاس ماتې او له خلقیانو نه پاتې کړې ، له دې
بې ایمانو نه یې د ایمان په زور و نیولې او د همدوی په وسلو
یې ورسره جهاد توکې .

د افغانستان د ایماندارو او مېړنیو خلکو د قهر د توپان
په شپو کې مغزور خلقیانو رانسکور شول ، تس تس شول او
خبرې دې ته ورسېده چې په خپل منځ کې سره ولوېدل ،
پرچمیان یې سره وشړل ، نابغه استاد (۱) تره کی د خپل وفادار شاگرد
په لاس باد روان او د دوزخ ژورې کندی ته ور روان شو ، خاین امین
د سقوط په پوله ولاړ و ، د اولس د قهر سره اور ته رالویدونکی
چې روسان په وارخطایي سره را میدان ته شول ، دی یې

ژر ددې اور خوراك كې خو خپل ناروا قدرت يې د «لوڅ تېرې»
 په وسيله وژغوره او د شلمې پېړۍ شاه شجاع بېرك شايې د
 بسكاري زرك په توگه تخت نشين كړ او رئيس جمهور (؟).
 روسانو سل زر كسيز سور او نه ماتېدونكي (؟) پوځ
 راووست او بې شمېره وسلې، بمونه او الوتکې . دوى نو د
 افغانستان اشغال شوى وگاڼه او د افغانانو قيام او مقاومت
 ختم شوى .

پر هيواد باندې يو ځل بيا تر قربان وړاندې چوپتيا خوره شوه
 خو ډېر ژر، د روسانو تر راتگې خو هفتې وروسته په كندهار
 ښار او هرات ښار كښې د «الله اكبر» ملكوتي غږ د اسكوت
 مات كړ، خلكو پاڅون وكړ او د ۱۳۵۸ كال د كې په درېيمه نېټه
 د «الله اكبر» د باعظمته غږ سره په كابل ښار كښې هم
 عمومي پاڅون وشو او ملي قيام ۱۳۵۹ كال په پيل كې روښنفلكرې
 قيامونه پيل شول او پوهنتوني ، نجونو او زلمو تش لاس سپني
 گولو ته ډال كړې ، استعاري ښوونې او روزنې ته يې لته وركړه
 او حتى د وړكتون ماشومانو هم د روسي شيدو «نه خوډل» اعلان
 كړل .

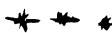
د روسانو ددې دوهمه پړاويز وحشت نتيجه هم معكوسه

وہ او د قیام پہ بل شوی اور « تہل » ، ددې اور لنې ورځ په
 ورځ لا لوپړې ، قندېزې او خودپړې او انشاء اللہ هغه ورځ
 لرې ته ده چې ددې اور لنې به د نړۍ د لوی شداري او
 فرعون قوت هم لوخړه کړي .

د اور او وینو د اترارژ یدی روانه ده او زمونږ پهرې مادي
 او معنوي شتمنۍ یې ونځېدلې خو زمونږ د اولس پاکې ، سرې او
 تودې وینې گواهي لي : چې دا وینې به رنلې راوړي او د آزادۍ د
 ناوې د لاس او پښو نو کړنې به شي .

زمونږ دمپړني ملت ایمان پور را کوي چې د بنمن ته به
 امان ورنه کړي او د تېکې فرصت ته به یې پرینږدي .

مون باوري یو چې زمونږ ناولی او وحشي د بنمن به پور ژر
 زمونږ له خاورې نه سړي ، سرو هلی ، برو هلی ، شرمېدلی او ساتي
 خوږلی .

د اور وینو او ویر د یو ورنکی داستان زما د ژوند داستان
 هم دی ، زه هم ددې توپان دیو د کوچني خس په توگه لکه چې
 تاسو ولوستل له هماغه پیل غږه له خایه خو غږېدلی يم ، بیامی د خوښۍ
 او آرامۍ شېبه نه ده لېدلې او بیا له دې اور او وینو نه لرې نه يم پاتې

شوی .

ددې وحشي توپان څپو ځکه په کابل کې ساتلسم
 چې د خلقيانو او روسانو تر لاس لاندې ؤ او هر آن يې د عقيدو
 تلاشي کوله او د کودونو لټول او هر لځه به يې بېول کول،
 وژل او د عقدو تشول؛ کله يې دارالجهاد او تودو سنگرونو
 نه وردگوته بېولم چې زموږ کلي هم هلته ؤ او د جهاد مرکز،
 او هلته به دخليتانو وحشيانه حملې وې، انسان وژنه او د ماشومانو
 او ښځو د غزو غارونو او سمخوته تلل او د کودونو وړاندېدل؛
 کله به يې د زندان و سپنيزد پنجره ته اچولم چې هلته به
 وهل وو، ټکول وو، برق ورکول او راز-راز روحې او جسمي
 تکليسونه ليدل؛ او کله به يې د مهاجرت په کاروان کې روان
 کړم چې کله يې وې، ماشومان او ښځې، سر و هلي بروهلي، در
 په در، بې سر سپوري او بې خيمې، د صوبه سرحد په گڼو
 او د بلوچستان په دښتو کېتي .

زه په دې څخه باندې شپږو کلونو کې په دې روان
 بهير کې چې که هر څو سرگردان او پریشان شوم خو پښمان او
 ستومان نه شوم؛ که په کلي کې نوم يا په بند کې، زندان کې
 نوم يا په مهاجرت کې، د قلم د سنگر نه په څنگ نه شوم، هر شمه

به مې له ځان سره محاسبه کوله چې: « تانن د نورو کارونو ترڅنګ د جهاد په لاره کېنې کوم څه؟ »
په غونډو-منلو، په شبنامو، مقالو او خاطر و سر بېره چې په دې دوران کېنې مې لیکلې، شعر هم زما د دې دورې يو دايمي ملګری ؤ، هر وخت به مې دې مارغه د فکر په سر سپورۍ کاوه او د دې حالاتو په ارتباط به يې يو څه رامینځ ته کول چې کله به داسې هم وشول چې هېڅ د لیکلو وخت به مې ورته ونه موند او بېرته به په ذهن کېنې وچ شول، کله به مې وليکل داستالو ځای به يې نه ؤ چې بيا به مې د خلقي لوتبارانو له وېرې کله د کورنۍ په چمت کېنې ځای په ځای کېدل او کله به مې په ځکه کېنې ځينې کړل چې په دې سلسله کېنې هم يوه برخه رانه ضايع شول.

يو وخت مې چرت وواژه چې نوی ليک دود (رسم الخط) اختراع کړم، خپل شعرونه او خاطرات مې پرې وليکم او که په نلارنه کېنې راووتل ودر وایم به چې: « دا ماله يوه زاړه قلمي کتاب نه راقل کړې چې خط يې لا تر اوسه نه دی پېژندل شوی او په دې اميد مې داقل ساتلی چې که يو وخت راوستل شي. » دا کار مې هم وکړ، ميني خط ته ورته لږ څه پرمختللي توري مې جوړ کړل، ليک دود مې

"فونيمیک" بڼه درلوده يعنی حرکتو او واولونو ته چې هم
 قوري جوړ کړل چې د تورو شمېره يې تر پنځوسو اوږده؛
 د ليک دود کلي چې بېله وليکله او يادداشتونه چې بيا بيل وليکل؛
 يوڅه شعرونه او يادداشتونه چې پرې خوندي کړل خو د
 "کلي" ساتل يې خطرناک وو نو د ليک دود چې هم دود نه شو (دوي)
 ليک دود کلي او نمونې چې ساتلې چې په خپلو خاطراتو کښې به
 پرې مفضلې خبرې وکړم، (انشاء الله تعالی).

څه شعرونه چې په ډېر کړاو ساتلی وو ډېر ځل
 چې ددې خورو- ورو شعرونو د راغونډولو او چاپولو تکل وکړ
 او هڅه؛ خو تر اوسه يې په چاپولو بريالی نه شوم ځکه زما لاس تش
 و خور د چا جيسونه چې ډک وو هغو ته يې د اوږد بدلونو بې همغږۍ نه
 منله نو دادي تر ننه دا شعرونه چې د جهاد له پاره وو، د مجاهدينو
 له پاره وو او د جهاد د سنگر له پاره؛ هدا سې ناچاپ پاتې شول
 او نن يې هم په تش لاس او د مطبعې د مساعدت په ډاډ چاپ ته سپارم
 او ستاسو لاسونو تر يې در رسوم .

دا شعرونه له ډېرو توغونو وتلي، ډېرې سختې يې ليدلې
 او ډېرې سختې چې پرې ليدلې؛ ډېر ضايعات يې ورکړي او ډېرې
 پارچې يې له منځه تللي خو دا څه چې پاتې دي دا د جهاد د سرمايي

او پانګې په توګه دلته خوندي کوم ، کيدای شي ګونډې ددې
 شعرونو په وسيله زمون او ستاسې په دې ګډو درد او غم کېښي
 له تاسو درنو لوستونکو سره شريک شم او دې درانه پېښې ته
 د زغم او د حق د برې په ډاډ لا ښه اوبه ودرېږو .

زه باوردي يم چې زما دا شعرونه نه ادبي کيټ لري ، نه يې
 ددې توان موندلی چې د افغانستان د بې ساري تراژيدۍ يوه کوچنۍ
 برخه انځور کړي خو په دې ډاډ يې وړاندې کوم چې دا زما د احساس
 او ضمير غزدي او د افغانستان د ملت په دې سختو شيبو کېښي زما
 د درد او دوک يو کوچنی تصوير ، نوځکه د ناموزونو او نامرېولو
 جملو تر شکر د بناغلي ايوب صابر خيره يو - يو الهامي بيت هم
 پکښې شته ، داسې بيتونه چې بې اختياره مې خولې ته راغلي او
 په بېرته مې کاخه ته سپارل دي ، په دې الهامي بيتونو کېښي يې ځنې
 راته ياد دي لکه :

زما قاتله ما چې نن د بل په لاسو وژنې
 ښکاري ستالاس يې هم تړلی د سباد پاره

يا :

د وينې تېلو د همت ډېره مې بله ساتي
 له هرې خوا د توپانونو سلسلې دي راځي

یا :

اوبنکرو! ژاړی چې له سترگو راجلا شوی؟

زما کال د بیلټون وشولا خنډېږم!

او داسې یو- یو نیم بل بیت هم .

داو د ملت له تریخ داستان سره مل زما او زما د شعر

تریخ داستان هم ! که اوس هم زما شعرونه زما د زړه غږ تاسو

ته ورسولای شي او ستاسو د زړه له غږ سره ملتیا ومومي ما د

خپل ټول زجر اجر موندلی دی .

په مینه

حبیب الله رفیع

کوڅ تا کال ، پېښور

۳۳۶۴/۴/۱۸

لویه خدایه!

ډکې خوږې راوتلی یم له کوره
امیدونه ې راوړې د تا کور ته
د افغان په کورد ظلم اور بیلېرې
ابراهیم غونډې لوېدلې دي سره اور ته
افغانان خوستا مخلصه بندگان دي
ستا په ډاډې ملاتړې، دوخت زور ته
په خپل فضل، په خپل رحم بری ورکړې
چې شي درس د تاریخ پاتې هر سر زور ته
لویه خدایه! لویه هیله ې سپوره کړې
چې موسر وې په سیالانو کې تل پور ته

۱۳۵۹/۸/۱۵

بیت الله شریف . مقام ابراهیم علیهم السلام

د لمر خیره

نور د شپې عمر و پای ته رسېدلی
د تیارې په زړه خنجر درنا خښ و
هغه لمر په راختر و په جهان کېنې
چې د ټول کون و مکان د مولا خوښ و

د باطل د ژوند دانه په ختمېدو ووه
د حق نور په ځلېدو و هره خوا کېنې
د ظلمونو د ظلمت په خاتمه کېنې
و- نیا و د نظام زېږی په دنیا کېنې

جهالت په مجهول لوري و په تېنښته
علم ځلنده رڼا را خورولـه
د تقدیر فیصله شوي وه محکمه
دانسان د ژوند صحنه يې روڼوله

چې انسان ، انسانیت پرې سلامت شي
د سلام او د اسلام د دین آغاز و
چې شکونه او وهمونه ټول مغلوب کړي
په نړۍ کې د یو پوخ یقین اعزاز و

چې وروړی ، برابري انسان ته ورکړي
دیوه داسې پاک آیین مقدمه وه
د ایمان داسې وسله په راوتووه
چې په ټولو قوتو يې غلبه وه

محمد رسول الله ، ځکه پیدا شو
چې اوبزه ورکړی دې نوي قیادت ته

۵۰

دی بشیر شو، دی نذیر شو قول بشرته
د بشر مخیری و کړه هدایت ته

درودونه دی پرده دده پر آل وی
سلامونه استوم دده امت ته
ژوندیې موز ته عقیده او هم جهاد کړ
مسلمان ځکه خوبیری شهادت ته

۱۳۶۲/۹/۲۶

پښتور، کابیان

ژړا

فلکه ستاله لاسه ده وژېل، ما وژېل
هغه او دغه، خپل، پردی، دوست او اشنا وژېل
د غم لپاره یې یو ځای هم سره پرېښودو
هر چا جلا، جلا، جلا، جلا، جلا وژېل

۱۳۶۲

جوزا

۵۱
د حق کور

«حق»

یونوم دی ،

یومفهوم دی ،

یوه وړوکی کلمه ده ؛

خویولوی غوندې قوت دی !

پکښې پروت یولوی جهان دی !

حق وړلوی دی ،

وړ عظیم دی !

حق وړ لوړ دی !

له مادې اومادیت نه !

ددنیا له کثافت نه !

* * *

«حق»

یونوردی ،

یوه زناده ،

یوه وړانگه ده ،

یو لمر دی ،

داد خپه تور جهان پرې منور دی ،

حق ته گوتې نیول کیږي ؛

خودا لمر پرې نه پټیږي !

اودا نور کله نور پږي !

* * *

”حق“

یو جسم دی ،

یو ځان دی ،

د معنی یو لوی بدن دی ؛

خو باطل یې لوی د بنمن دی ؛

باطل تل په تیاري دی ؛

ورته جوړې کړي لښکري ،

ورته بل کاندې اوروڼه ،

ورته کښېنوي داروڼه ،

پرې کوي د ملشینگنو، د بهونو، د توپونو گوزاروڼه ؛

خو حق تش لاس وروان وي ؛

هسکه غاږه

بې له ډاره ؛

نه له داره لري وېره،

نه له اوږه پناه كېږي

اونه هيڅ وخت مغلوبېږي !

* * *

«حق»

موجود دی؛

يو وجود دی،

له ازله تر ابده،

قل ژوندی دی، تل ژوندی دی!

دار ته خېږي،

خود استونی؛

رسی نه شي بندولی،

اورېپې نشي سوځولی؛

د بعمونو، د توپونو گوزارونه دي پرې كېږي،

خو حق كله شي وژلی!

* * *

«حق»

د «حې» او «قاف» تړون دی،

یوه وړو کې کلمه ده ؛
خود ژوند یو لوی مضمون دی !
په دې لار کې قربان شوي ،
ډېر ځوانان او ډېر مېړونه ،
ډېر له عزمه ډک سروته ،
خوتیټ شوي کله نه دي
د باطل ناولو پښو ته !
دوی پاللی انسانیت دی ،
دوی ساتلی د حق نوم دی !

* * *

« حق »

یو غځن دی
یو تکبیر دی !
را ولاړ له ملکوت نه !
عرش الله یې لپ زوی ،
کائنات یې خوځوی !
غلی شوی کله نه دی !
لا لوی پېر یې - لا لوی پېر یې

لکه تندر له آسمانه

د باطل په سر والو پري

* * *

«حق»

يو توغ دی!

يو بيرغ دی!

چې رپينې په جهان کې!

له رپا سره يې رېږدي:

د باطل ټول قوتونه!

ما توي يې په مېرانه

په قوي وسلو پسوللي -

ټول پوځونه!

* * *

«حق»

يو ژوند دی،

يو حیات دی!

ازلي دی،

ابدي دی؛

تل ژوندی دی ،

لا فانی دی

مدام حی دی ، لایموت دی ،

« چې حق راشي باطل تسبتي »

داد حق د ژوند ثبوت دی !

* * *

« حق »

یوه لاره ده ،

یو واټ دی !

د بنکلا په لورې درومي ،

د خُلا په لورې درومي ،

د جنت په لورې درومي ،

د فر دوس په زړه کېنې تېر دی

د انسان عالی انجام دی ،

د سړیا توب پرې مکمل دی

د ایو پول دی ، د ایو پیل دی ،

د صراط په تری لاره ، د وصال په لورې یون دی !

* * *

«حق»

یوعزم،

یوثبات دی!

زه ددی سنگر سپاهی یم!

په همدې لاره راهی یم!

دتوپونو، دتپانکونوپه صفونو ورگډېږم!

په تش لاس ورسره جنگ کړم!

دباطل له زور او شوره:

نه په شاختم، نه وپېږم!

باوري یم، باوري یم!

زه برېږم، زه برېږم!

زه ددی سنگر سپاهی یم!

زه دحق په ډاډه جنگېږم!

که شهید شم، که غاښي شم!

په دې هره یوه لاره:

زه دحق کور ته رسېږم!

۱۳۶۳/۶/۶۵

کوټه، فقیر محمد روډ، د پروفیسور سیال کاکړ کور.

د اختر وړخ

زما امانه! په ماگراڼه! نن بيا هم اختر دی
 وړخ د اخترده، ستا اختر دی، زما هم اختر دی
 څنگه اختر! د غم اختر! او د دردونو اختر!
 د فریادونو، د آهونو، د ویرونو اختر!

* * *

ته له مالريې يې اوزه يمه له تانه لري
 نه آروم ستا وړې - وړې، خوږې - خوږې خبرې
 ستاله مستې، ستاله خوږې، ستاله خندا هروم
 ستاله نازونو، له رازونو مشغولا محروم يم
 د تادمخ له هکله چې اخېستلای نشم
 د تاله بنکلي تنه لېچه څرخولای نشم
 د تاد سترگو په نور سترگې مې غوږې کله
 د تادمخ شمع مې چې ته بلېږي کله

زما امانه! په ماگراڼه! نن بيا هم اختر دی

وړخ د اخترده، ستا اختر دی، زما هم اختر دی

* * *

ته خو ماشوم يې ته به خوښ وي او خندان به اوسي!
 له «ثريا» ، له «آريانا» سره روان به اوسي!
 ته به لويديځ ياد مور او لويديا په غږن کښې
 ياد توږي ، ياد ادکې او کاکا په غږن کښې
 ته په وره ژبه دې ټولو ته « ابه » به وايي!
 خبره ترې غواړې هر يوه و ته « آه - آه » به وايي!
 بنايي چې زه به دې له ذهن نه وتلی وم اوس
 د تاله ميني به دې شپو ورځو ايستلی وم اوس
 زما امانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختردی
 وړخ د اخترده ، ستا اختردی زما هم اختړی

* * *

نه ائه! زه پوه يم ، ته ناپوه يې خو يې ميني نه يې
 حکم چې زړه يې يې جدا زما له وينې نه يې
 ستا لور شعور دی کوچنی زړه دې له الفتره دک کې
 کينه هېڅ نه پېژني ټول له محبت ه دک دی
 ژبه دې نه گڼي خو سترگې دې حالونه وايي
 ستا د خوږې او پاکې ميني دک رازونه وايي

زه بهيره شپه چې نه ؤم ته به شوي رنجور راپسي
پوه يم چې اوس به هم کړپړې ته ضرور راپسي
زما امانه ! په ماگراڼه ! نن بيا هم اختري
ورځ داخترده ، ستا اختري ، زما هم اختري

* * *

ته خوماشوم يې نه يې پوه چې دا بسلتون ولي دی
داستا ، زما ، دپول ملت دمرگ ژوندون ولي دی
دا په زرگونو دک کورونه اوس سپره ولي دي؟
دا د وطن ميري خلک خواره واره ولي دي
دا په زرگونو کورني بې مشره شوي ولي؟
دا په زرگونو کورني بې کشره شوي ولي؟
دا د ورو بچو پلرونه وژل شوي ولي؟
دا په لكونو افغانان دي شړل شوي ولي؟
زما امانه ! په ماگراڼه ! نن بيا هم اختري
ورځ داخترده ، ستا اختري ، زما هم اختري

* * *

ته نه يې پوه چې ډېر بچيان يتيمان شوي په څه؟
او ډېر ودان - ودان کوروندي ودان شوي په څه؟

د کورنیو تودی غبرې سرې شوي په خه؟
د ډېرو مېنود نغري ايرې مړې شوي په خه؟
ډېر ماشومان بابا! بابا! وايي خوپلارې نشته
گرځي ژوندي خو د ژوندون کولو لارې نشته
له ډېرو مېنود بمونود وړې پورته شولې
ډېرې بشرې وې چې د کور په حای غ کورته شولې
زما مانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختر دی
ورځ د اختر ده ستا اختر دی، زما هم اختر کی

* * *

دا ټول پردې چې په وطن کې سور وخت راغی
تاریخ تر یاد نه دی یو داسې بربریت راغی
د روس مرئيو په وطن کې کودتا جوړه کړه
زمونږ پر مادي او معنوي شتو یې تالا جوړه کړه
د خپل بادار تودې وسلې یې رامیدان ته کړلې
پرې شرمې یې مخاغل اتل افغان ته کړلې
څوک یې په توپو، مشینګونو او بمونو مړه کړل
نور یې په راز، رازو وختونو، غذا بونو مړه کړل

زما امانه! په ما گرانه نن بيا هم اختر دی

ورځ د اختر ده، ستا اختر دی، زما اختر دی

* * *

مېنې سپرې ، کورونه روان ، خونې وچا پرې شولې

لښتې د وینو شول روان ودانې شاري شولې

په نوم د خلکو پرې په خلکو دېر ظلمونه وکسرل

تاريخ شمیرې پرې ، چي دوی کوم-کوم کارونه وکړل

د روس په لمسه قتل عام د افغانانو سوکوی

د خوار په نوم باندې ناشنې په خوارانو کوي

په لکو بڼې پرې کړې کونډې میندې بورې کړې

ددې وطن د زلمو ونې پر سر بورې کړې

زما امانه! په ما گرانه نن بيا هم اختر دی

ورځ د اختر ده، ستا اختر دی، زما اختر دی

* * *

خو بيا هم زېرمې درکوم چې داليوان به نه وي

داد افغان ملت د خاورې د بنمنان به نه وي

ژر به ورکيږي ، د پردو حلقه ټکوش غلامان

داد روسانو دروېلو نو او کوپيک! نو گران

زېرى بچيه چې افغان ملت قيام كړى دى
 د دوى پر ضد يې بريالى جدى اقدام كړى دى
 دوى به وركيږي، دا وطن به ازادېږي زمونږ
 دا خوراو وور ملت به بهرته راټولېږي زمونږ
 زما امانه! په ماگرانه! نن بيا هم اختردى
 وړخ دا اخترده، ستا اختردى، زما هم اختردى

* * *

بېرته به يوځاى شي پلرونه د بچوڼو سره
 توده به مېنه كړي زامنواوله لوڼو سره
 بېرته به يوله بېل بېل شوي ژر وصال تر رسي
 داوبو تږي به ضرور آب زلال ته رسي
 څوك چې ژوندي دى بېرته ژوند په كورونو كوي
 څوك چې شهيد شول خورشالي په جنتونو كوي
 كه ژوند وو زه اوته به هم بيا يوځاى كېږو زويه!
 لكه پخوا به يوله بل سره لوبېږو زويه!
 زما امانه! په ماگرانه! بيا به هم اختروي
 بيا به اختر، زما به هم د تا به هم اختروي

٦٣

شنگه اختر، د خوشاله اود خوندي و نواختر
داسې اختر چې وي به داد اختر و نواختر

داختر وړخ اشوال ١٣٩٩

١٣٥٨/٦/١

پېښور، کبابيان

زما جرم

زما جرم له وطن سره ده مينه
په دې مينه کې که سرخې اوس دې خيڼه
چې وطن خي زما سر دې ترې تر سر خي
تر وطنه به بل څه قدر لـرینه

١٣٥٧/١١/٢٧

کابل

غزل

زه بی شمېرم درته خومره چې کوم - کوم دي ؟
د دنیا غمونه ټول زما په نوم د کي !
د آسمان په کنارو کښې شومه ستړی
د بخت ستوري راته نه ښکاري معلوم دي
زه یې خوشي دې خوښی تر تیم راوستی
چې خوښی کوي هغه کسان معلوم دي
شومه دم له اند پښتونه را بیدار شم
انځ مې نه لکي ، بستر او کټ مې شوم دي !
ها سمسور - سمسور بڼونه چې اوس نشته
سوځولې د شمال باد سمرم د کي
چې د تم ټکی ایزدي د بشر ژوند ته
دغه بدې - بدې چارې د ایتوم دي
د تلویپل دې تل ژوندی شوزما وره کښې
پرې وهلی مې د تر مو او ښکو موم دي

منزل

دغه لاره چې ته گوري:

داچي ډکه په اغزوده!

داچي ډکه ده له کاهز!

دغه لاره چې ته گوري:

داچي درومي له پيچومو!

چي تيريزي په پناهنو!

دغه لاره چې ته گوري:

چي غوږيزي پري جازونه!

چي اوږيزي پري اورونه!

دغه لاره چې ته گوري:

چي فرش شوي په بمونو!

چي وړانيزي په توپونو!

دغه لاره چې ته گوري:

چي په ستغوده ختلي!

چي په خوړورالوېدلي!

دغه لاره چې ته گوري :

چې دشپي په زړه کښې پرومي!

چې تيارې پرې راخوري گه!

دغه لاره چې ته وييني :

چې لړلې ده په وينو!

چې ساتلې ده په وينو!

هو!

دغه لاره همدا لاره :

د گلونو لور ته درومي!

د باغونو لور ته درومي!

دغه لاره همدا لاره :

دلوی واپت په لوري درومي!

ارت میدان لري په مخکې!

دغه لاره همدا لاره :

د آرام غږې ته رسي!

د مرام غږې ته رسي!

دغه لاره همدا لاره :

په هوارو تما ميږي!

د گلزار غمږې ته لوبږې!

دغه لاره همدا لاره :

د سپېدو آغاز تر رسي!

سنگلوي يې د لمر وړانگې!

دغه لاره همدا لاره :

سروخروي ته وروتلې!

سر لوبږې لري په پای کې!

سرفنزل د مراسونو

« خپلواکي » لري په پای کې!

١٣٦٣ / ٧ / ٢٢

پېښور، کوز تا کال

افغان

مېړه هغه دی چې نر مري په میدان مري

د وطن په مقدس عهد او پیمان مري

وطن نه پلورمري د بل غلامې نکسري

افغان زېږي، افغان ژوند کوي افغان مري

١٣٥٨ / ٦ / ٢١، کابل

سورخزان

« د فلک له چارو خه وکړم کوکار؟
زمولوي هر گل چې خاندې پر بهار»
چې نسيم وي موسولې په گلبن کښې
په توند باد يې کړې له واره تار په تار
مانه يې کړې پر بن لى سورى سورى کړې
چې وي پر خې تازه کړې په سهار
سنگلى مخ يې بوران وي لا سنگل کړې
نه وي کړې لا بلبلو پرې چمنار
يو پر يوې د خزان په رحم ورکړې
په سر ورکړې د سيليو توند گوزاس
جر او کړې چې لاسونو د قدرت وي
لاله زار کاندې بدل په خس او خار
د ماشوم غونډې په « هست » و « بود » کړې ئې
تارو بود د « هست » نابود کړې په مدار

یوخل نہ دی ، دوه خل نہ دی ، دري خل نہ دی
 خوچي دی دی ددی لويي دي تکرار
 هره ورځ نوي کلان په اوږي سوسې
 په هر وخت کې نوي - نوي کاندې چار
 لاس دي مات شه ای فلکه ستمکاره
 چې څنگه دی پرېښود وکرار
 په سکندر او په چنگيز مودي ملک وران کې
 بيا انگرېزي کې تهریو ته تيار
 اوس دي سره ويا په موزیکه رانازله
 له شماله دی راترکې سرر بنامار
 د چنگيز خونريز وولې په وينو
 د خلقيانو بې جبه اقدار
 د زلمو سينې يې سمې کړې توپو ته
 پرې يې جوړ کړ د بمونو درزهار
 د گولو زلمي يې هر خوا اوږولې
 فراوښتي يې پرې توپې کړل انبار
 د پرواره زاړه لژند په خپلو وينو
 درويي مېک الوتکو په بمبار

د وطن په هره برخه هره خوا کېږي
 دی د شوبلو، د تپانکونو غورمبهار
 را نیول دي، حملول دي، قتلول دي
 په سروینو لړل شوی هر دیار
 د حوانانو کوټه کوټې په شپلو کېږي
 په لاشونو یې کار غلن کتار-کتار
 چې تباہ دي ټول د دې خاورې زامن یې
 کلیوال دي، که عسکر، که منـصـبـدار
 سترچکو ژاړی! په سروینو اوښکې پرېږدي
 دي د اېښې د ژړا او د خونبار
 وطن لوته-لوته، کلی-کلی وران شو
 اسماني تندس نازل شو په هر ښار
 نورستان تورولو خړو کېږي لښه شو
 د کونړ کورونه شول سړه هوار
 بریکوټ د خاورو کوټه شو په لڅه کې
 روغ دی کله چغه سرای دی که اسمار
 په نینکلام کېږي ننگ لاهم دی ټول شوی
 په شپکل کېږي شپکې سرې دي په انکار

که مومند دي، که کامه، که خوگياڻي دي
که گوشته، که حصارک د ننگرهار
ټول بمون او ټانکونو هوار کړي
چلبدلي پرې توپونه، ماشيند ار
دلغان د دولت شاه سينه غلبل شوه
پاڼي نه شو اليشنگ او اليشنگار
په بنگاؤ او په پنجشير لږې خورې شوې
شول له خاورو سره سم دژوند آثار
پاڅېدلي د علم په مقابل کښې
بدختان، که سنگان دي، که مزار
په بادغيس، په ميمنه کښې درز هاري
په هرات کښې د دوينو شنههار
په فراه کښې فرحت نشته د وگړو
غور له غمه بيا پټ شوی په غبار
په هلند کښې هيلي خاورو کړې خاورې
پنجوايي او ارغنداب کښې دى ناتار
په بولدک بولک - بولک ورپېچې رانغې
بې آرامه دى له دوکه کندهار

په روزگان کې روزگار سخت شولو د خلکو
په تېرين کې تېري مات شول د غدار
په کلات کې په شينکې کې، په مرغه کې
په سور غرنۍ بيا اور بل دی د وامدار
په مقر کې مقر ورک شولو د خلکو
قره باغ دی په جنګونو کې ايسار
د اورگون ځمکه اورګونی شوه په اور کې
په بترنه، وازه خوا دی — تکه سار
غرجستان غرونه په شنو دورو کې پټ دي
شهرستان او مالستان دی عزادار
په غزني او پرميانو کې اور بل دی
سره ده ځمکه دوردګو، د خروار
په لوجر کې، په زرمه کې، په ګردېز کې
په ځايو، سيدګرم دی — ترسهار
سته ووتنه د سټوپه کنډو کې
په تېره کې تېري شنه شول وار په وار
د دېنن قوي لښکرې کړې نسکورې
د ځدراڼو تور ياليو په ايسار

په کابل کښې هم اور بل دانتقام دی
 پایمال شوی چنداول او پای منار
 داد اور بلې لښې یې کړې چې بېلې
 راټولې کړې لښه به یې دربار
 د ملي قهر تویان برې توپان کسري
 دا چې دی د بل مزدور زموږ بآدار
 خوځک چې اور بلوي سوځي به پرې خپله
 دا فلک دی، دايې دود دی، دايې کار
 سور خزان د سرو لښو په تېرېدو دی
 رانژدی دی د افغان ملت بهار

۱۳۵۸/۵/۱۴

پېښور، چې بگري

آبادي

«زیا» دې ورم، «ته» دې ورمې، «موز» دې ورمو
 خوژ وندی دې وي وطن «او» آزادی
 چې د وینو سیلاب جوړ شي ملک زرغون شي
 تریان دور وسته راشي «آبادي»

د استقلال لمن

توري د تېري ته چې د دال لمنه ونيوه
 بيا چې د "ميريس" او د "خوشال" لمنه ونيوه
 ما په خپل وطن كېني سوله غوښته، آزادي غوښته
 تاد تجاوز جنگ او جدال لمنه ونيوه
 لوی سيلاب د خلكو رانسكور كړلې په خپلې
 حكه دې د لوی صياد د جبال لمنه ونيوه
 زه به د مهدي په پاكي لاره باندې يون كوم
 تا چې د دې عصر د جبال لمنه ونيوه
 زه د خدای په مرسته، د ايمان په زور جنگېز به
 تاد روس لسټومني ته د سوال لمنه ونيوه
 حكه په تش لاس، زما بری په هر ميدان كې وي
 تا د لينن ماد د ذوالجلال لمنه ونيوه
 "الله اكبر" چې ستا په خوله كېني هورا وچر كړه
 ما په خپل جهاد كې د بلال لمنه ونيوه

ته د مارکس، انگلز او د لینن غبرې نه ولوېدې
 ما دخپل «جلال» دخپل «جمال» لمنه ونيوه
 زه د آزادي په سپين سحر باندې ايمان لرم
 حکه مې هجران کښې د وصال لمنه ونيوه
 نرنه يم کړې پرې بدم دروس وحشي منچکولو ته
 ټينکه مې په لاس داستقلال لمنه ونيوه

پښتني بازارنگي ۱۳۶۳

وسپړ

لاس مې که خلاص دی خو په ذهن مې زنجير پروډی
 چې گران وطن مې د پردو په لاس اسير پروت دی
 څنگه غوښي؟ څنگه خندا؟ څنگه سرور وگره مه؟
 چې کور په کور مې د ملت په تور کښې ویر پروډی!
 ۳۳۵۷/۱۱/۹۷ کابل

* له جلال او جمال نه مراد مولانا جلال الدين بلخي او سيد جمال الدين افغاني

دي اوپه دې سر بېره د افغاني جلال او جمال عامه معنی هم لري .

مېرانه

د وطن په سرله سره تېرېدل

دهواد په مينه وينې تويول

د تاريخ د مېرنيو ننگ ساتل

خپلواکي ته سره ډولم تيارول

سرلوري ده، وياړ دی، فخر دی عزت دی

په تاريخ کښې جاويدانه نوم کتول

* * *

د پرديو په تېرو تورو ورتل

په تانکونو، په توپونو ورختل

د کوليرو په باران ورگډېدل

د بېمونو په اوږونو کې لمبل

دملي تنگ و ناموس په حای کول دي

د وطن په لار سرونه جبارول

* * *

په پرديو پر غلځو وړغلل

استعمار ته خوله په سوک ورماتول

د تېرونيو په سر توره تيرو

ورتلار بېرته د تېنتې بندول

د هيواد د هيواد دوستو زويو کار دی

د وطن د مور په ننگ را پـاخېدل

* * *

د قوي د بښمن قوت او بې کول

د ايمان په زور قوي وسلې زغمل

په پوښتو د شهيدانو هسکېدل

پر سنگرد عيلمانو بېرېدل

غيرت غواړي، همت غواړي، ايمان غواړي

خپلواکي گڼل، ساتنه او پـالل

۱۳۵۸/۶/۱۱

وردگ، آبدړه

ژوند

د حسين شهادت حزينه مړه کړه

اسلام ژوند او مومي تر هرې کړه بالا پس

ژباړه: ۶۹ / ۱۰ / ۶۴

داختر دُعا

بیادی اختر راوان!

هر مسلمان ته به خوښي او هوسونه راوړي!

د خدای په پاک او په سپېڅلي کور کېني

د « بیت الله » په مقدس انگر کېني؛

دی راغونډ شوي په لکرونو مسلمان د جهان ،

د سپین او تور ژړ له توپیره پرته ،

په یوه صف کېني د پاک رب حضور ته سر لگوي ؛

د حج د لویې فریضې ،

د ابراهیم د سنت

د قربانی او د ایثار خاطره بیانویي !

* * *

خود افغان

۸۰

ددې سپېڅلی مسلمان له ځوره
خوښي کلونږه کيږي کچه کړې،
اختر رادروي خوښي نه راولي،
سترگې توپيري په باروتو، په رنجو باندې نه با
لاس هم سره کيږي،
په نوکريز ونه، په وينو باندې!
قرباني هم داخلور کاله کيږي،
پر له پسې بي کاندې،

* * *

که ابراهيم د خپل خواږه زوی قرباني کوله
زموږ اولس،
د پلار، د مور، د ورور، د زوی قرباني،
کوي په ډېر عالي همت او ايتار،
په ډېر همت له خپله ماله تېر!
له ځانه تېر دی،
که آزادي نه وي له ژونده له جهان تېر دی!

* * *

نولويه خدايراد جهان مالک!

دهست وېرد، کون و مکان مالکه!

ته کړې قبوله!

داد اخلاص، داد ايمان قرباني!

داد سپيڅلي مسلمان قرباني!

د ميرني غيور افغان قرباني!

ملک يې آزاد کړې! د پر دود استعمار له واکه!

د سره بنامار له واکه!

دوی د اسلام په مقدس دين باندې تلک کړی دی!

دوی د افغان د آزادی د پاره جنک کړی دی!

او دوی،

دوی د وحشت په هیولا باندې غورځنګ کړی دی!

۱۳۶۱/۶/۲۰

پېښور، کابیان

زندان

وطن لوتۀ- لوتۀ، تيره- تيره وران شو

کور په کور د هرا فغان په کور افغان شو

د اعجب غونډې د خلکو حکومت دی!

چې هر چاته وطن هکور شو، یا زندان شو

کابل: ۱۳۶۱/۶/۲۰

سلسلی

ورجی اوشپی ہی د غمونو سلسلی دی راجی
 د زہ انہکرتہ د ویرونو سلسلی دی راجی
 زہ بہ بی کومہ - کومہ ژارم جنازہ بی کوم
 د خواتیمرگوار مانونو سلسلی دی راجی
 پہ ہر قدم کبھی نوی دام دی، نوی لومہ خورہ
 زما پہ مخ کبھی د دامونو سلسلی دی راجی
 د وینی نیلر د ہمت دیوہ ہی بلہ ساتی
 لہری خواد تو پانونو سلسلی دی راجی
 ای د عمر و نولامبوزنہ وار خطا دی نکری
 د ژوند دریاب کبھی د موجونو سلسلی دی راجی
 د دنیا بامہ! عظمت تہ دی سجدی لگوی
 د فرعونانو د سرونو سلسلی دی راجی
 نہ سکندرہ، نہ چنگیز، انگریز اور روسہ پوچی
 ستان مہینیت تہ د پو خونو سلسلی دی راجی

د سپېدو توره راته بښي چې سحر نژدې دی
 پر توره شپه د چکرارونو سلسلې دي راځي
 ښکاري چې بيا بهې په لاسو کښې کړې واچوي
 «مرفيعه» بيا دې د شعرونو سلسلې دي راځي

۱۳۶۴/۱/۲۹

د پلار په لار

د وطن لار کښې که مرگ وي که زندان وي
 د وطن رېښتيني زوی و ته آسان وي
 د خپل پلار د نننک عزت په لار به دروي
 له دې لارې به وانه وړي چې افغان وي

۱۳۵۸/۱۲/۵

کابل، د خرخي پله زندان

لوړ سپر

۶۳/۷/۱۵ پېښور

نه غواړمه خدایه شش محل ته خاته نه غواړم
 لوړ سپرې تپیت مه کړې تپیتو- تپیتو دروازو ته

د کمونیزم خبره

نمر سواشواوس حساب د کمونیزم
 نه ابرو شته ده ، نه آب د کمونیزم
 کودتاوي ، قتل عام ترې نه زیـ بزېري
 دېتر وایي انقلاب د کمونیزم
 ژوندی دردوي ، غم وي ، وپروي ، دوک وي ، آه وي
 چې نازل شي پرې عذاب د کمونیزم
 باغیچه یې په سرو وینو او برکیزې
 دک له وینو تل تالاب د کمونیزم
 د منطق او علم نخبه پکې نشته
 سفسطه دی «سوال او جواب» د کمونیزم
 د انسان له قیمتي وینو نه پرته
 باران نه لری صحاب د کمونیزم
 پر عمل کبې سر چپه د تطبیق وړ دی
 تش الفاظ دي سور کتاب د کمونیزم
 د بیزوله زویوڅه سر پیتوب غواړی
 څار ویتوب دی انتخاب د کمونیزم

سور پرچم د خونږي بنکيلاک سمبول دی
ترې ورېزي سور خواب د کمونيزم
ای پر سره کتاب کښې ډوبه سردې هسک کړه
بې تعبير دی رنگين خواب د کمونيزم
هغوی هم ددې بنامار ترستونې تېر شي
چې پراييزي چېرته باب د کمونيزم
خپله هم په خپلو وينو باندې سره شول
شوک چې کله شول په سرخاب د کمونيزم
همرې ژوند او هم مردن مردار-مردار وي
چې ډوب شوي په مرداب د کمونيزم
چې په سره کښتۍ سواره شي په دې سيند کې
غرقوي به يې گرداب د کمونيزم
هغه ملک بيا په سره اور کښې سوځېدلی
چې پرې شوی فتح الباب د کمونيزم
هر مزدور بيا د سستی نقش زمين وي
چې په قارشۍ پرې ارباب د کمونيزم
په خدمت يې چې حان ستړي او تن آب کړ
شوپه غاړه يې تناب د کمونيزم

په نېشه کښې شیشه په . . . . . ولاړه
 چې يې ځنېلي وو شراب د کمونیزم^۲
 په بالښت يې روح له بباد سره روان شو
 چې و پروت پر تخت خواب د کمونیزم^۴
 وفاداروسره هم وفادارنه دی^۵
 د قانون دی او د اداب د کمونیزم
 توپ وي ، ټانک وي ، بم وي ، درزوي ، دروزي ، پوزي
 تباه کون دې ټول اسباب د کمونیزم
 بم يې ونه سرچپه کړي ولې پورته
 لغوي دی انقلاب د کمونیزم^۶
 حق په اوتو ، بروتو نشي پته ولې
 که هر څو غاړې کلاب د کمونیزم
 تندې لاندې کړل په چول بيا بان کې
 چې و وسم څوک په سُرَاب د کمونیزم
 حبشی غوندې له لورې هلاکيږي^۷
 چې راغلي پرې سيلاب د کمونیزم
 چين هم پوه شو پس له دې ورتنگولو
 چې بې سُرِه دی رباب د کمونیزم^۸

چرئينگو که هر شو و چر بزي وخت تېردی
 بېرته نه راگر حې آب دکمونينزم
 د اولس د قهر اور ته به ور لـ و بزي
 خوک چې پېنر دي په رکاب دکمونينزم
 دبلاخ يې شرکند شو متول جهان ته
 خيري شوی دی نقاب دکمونينزم
 اوس د خلکو تر دې د وبلاندي لنگور دی
 ختم شوی نور د باب دکمونينزم
 په منطق نه حې، په تېلو حې، په تانک حې
 دی د اکلادی اوس کرياب دکمونينزم
 چې د شپې په منزل حې خراغ راواخله
 حال نه لري شهاب دکمونينزم
 هاکتان چې کمونست ورته جامې وي
 اوس خيړی دی مهتاب دکمونينزم
 له لمر شرکه تر زواله وکسوف کيني
 په غروب دی سور آفتاب دکمونينزم
 اوس د وينې د فشار په رنج اختـه دی
 چې په وينو و شهاب دکمونينزم

دافغان د تېرې تورې په رڼا کېښي
مخ لیده شي بې حجاب د کمونیزم
هغلورېځي، دده ټیټ دعي خواشورنه
په دام نه نسلي عقاب ، د کمونیزم
مسلمان افغانه لوی ویاړ دې نصیب شو
چې دې وټاکه پایاب د کمونیزم
نه دېرش بېتقصیده یې د تران سنه ده
کتاب غواړي هر کتاب د کمونیزم

۱۳۶۳

---

۴ پایلیکونه :

- ۱- د کمونیزم سوال جواب = د کمونیزم دیاکټیک مطلب دی.
- ۲- د هاروین هغې نظریې ته اشاره ده چې انسان د بیزو اولاد بولي او کومونستان لېسېم دخپل تکامل د قانون له مخې په کلکه مني.
- ۳- کله چې خلقیان او پرچمیان په قدرت سره وړان شول او خلقیان پرچمیان زندانونو ته واچول ، د روس له خوا یې د دې اجازه نه درلوده چې ویې وژني نو خلقیانو دخپل ټپس سپولو دپاره د زجر او شکنجې په وخت کې په پرچمیانو باندې د فانتا بوتل استعمالول پر دې بیت کېږي

هدې پېښې ته اشاره ده .

(۴) دروزي د بالنت په وسيله د تره کي شرمېدلي مردارېدو ته

اشاره ده .

۵- د تره کي وفادار شاگرد حفيظ الله لعين ته اشاره ده .

۶- چا وويل پر کندهار کښې دروسانو يو بم يوه پېره زړه ونه له

حکمې راوايسته او په خابونويي ودروله ، ما ويل دا انقلاب لغوي معنی

هداده .

۷- د حبشې وروستي کاختي ته اشاره ده .

۸- د کمونيزم د نيماگرتيا او زېږنت په باب د چين د حکومت

او کونست گوند وروستي اعلان ته اشاره ده .

۹- چرینکو د روس ديکتاتور .

۱۰- وايي اصيل کتان د سپوږمۍ په وړاندې شخړېږي چې د دري

او پښتو په زاړه ادب کښې د دې عقيدې په باب ډېر شعرونه موندل

کېږي ، په دې بيت کښې هدې عقيدې ته اشاره ده .

خبرې نه کوي

توب او بيم غنيزي خوانسان خبرې نه کوي
دورد وحشت شو دا حيوان خبرې نه کوي
لاهمه موزيم ته د پرخندان رازونه هلته وو
چاويلي دا دي چې بتان خبرې نه کوي
گوره چې زما د سوي زره حال درته ووايي
نه مې لوبزي زره ته چې گريوان خبرې نه کوي
خلي دا يروي د تودي مينې داستان وایي
شوکت وایي چې سوي پتنگان خبرې نه کوي
کومې پرې شلوي "مسکو" بشر بشردوتي وایي
داخوشي وينا ده چې خرسان خبرې نه کوي
دېرې د غبرت کيسي يې خوله کني د هر زخم دي
نه منمه دا چې شهيدان خبرې نه کوي
کسه ايه شفق کني د شهيد دوينو کونې دي
ولې انکاري يې چې آسمان خبرې نه کوي

۹۱

سترگي بي دظلم او وحشت داستان پرچار واي
خير دي که د غنډې يتيان خبرې نر کوي
اوبتکو او سلجکوي دخبرو شر به کوڼگه کسه
گورمې ديوان تر چې ديوان خبرې نر کوي

۱۳۶۲/۳/۵

باجور، بنسار

دخړه مينه

خلقيان وايي چې روسان زمونږ دوستان دي
دي دوستان يې دا وينا نرده غلته
خود خرس دوستي وژل دي او خپل دي
خه بنه وايي دخړه مينه ده لغته

۱۳۶۱/۹/۲۱

پېښور

د آزادی شپې

زما د شروند سیمه یې لاندې کړلښه
 پرې راخوړې شوې خونړۍ تورې شپې
 په وېرې ولړلې سرتړپایه
 زما د ژوند د هلوډکې شپې

* * *

شپې دي او شپې دي پسې شپې دي شپې دي
 یوه پر بل پسې لگیا دی راحی
 د تور و شپو او سپینو شپو زنجیر دی
 ټولې تیارې - تیارې بیا - بیا دي راحی

* * *

که مگر سپوږمۍ ده او که ستوري لري
 په وینو ووب دي زباني یې نشته
 ساتونزگرځي گړۍ هم ډک یري
 شپه پسې شپه ده سبایي یې نشته

* * *

خود حق نور راتہ دازیری کسوی
 چہ ژر بہ شہرہ دسبارا حئی
 دسرہ وحشت داتسور کایرس بہ نہ وی
 بہ ملک بہ هر خوار نہ ارا حئی

* * *

دشہید وینہ بہ رنک سونہ را وری
 دامدو گلان بر و غور پری
 دغازی تورہ برنا و کساندی
 دآزادی شہی بہ و سیری

۱۳۶۰/۹/۴

کابل

دنور خلی

دہرکان دی چہ دی تلی پسے تلی
 پاتی شوی یی نہ نجینی دی نہ کلی
 خوچی لارہ شہادت یی دہ نیسولی
 ابدی یی دی پری اینی دنور خلی

پنین، پازانگ ۱۳۶۴/۲/۱۵

له ماخوښي له ما طرب مه غواړئ

له مامه غواړئ دغزالو دمستی غزلې!
مه کوئ هیله دکیسو، دقصیدو، دمدحو!
مه کړئ آرزو د لړزوونکو، پاروونکو نظمو!
له ماخوښي له ما طرب مه غواړئ!
زه دالم دتوپاني بحر پر خاڅکی یمه!
زه د ستم له اوره پورته یو بخږکی یمه!
زه د وحشت له تورو لرونه راوتی یوه څرپکه یمه!
زه د ویرونو له جهان په یوه اوسنکه یمه!

* * *

د تورو سترګو د سپین مخ څېرې،
د غوړ او ربل او د سرو شونډو وڅندا،
د معشوقې د عشق او مینې دنیا،
هادنازونو د نیازونو جهان،
هادګونګرو او د پایزېب شرنګهار،
له مادي پاتی!

زه ورځلاص نه یم

زما دمینی په دنیا باندې بیرغل شوی دی !
زما دناز ماغی دظلم اور ذرې - ذرې کره !

(نو) : له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !
زه دالم د توپاني بحر پر شاخکی یمه
زه د ستم له اور په پورته یو بخرکی یمه !
زه د وحشت له تور و لرونه راوتی یوه خرپکه یمه !
زه د ویر و فوله جهانه یوه اوسنکه یمه !

* * *

زما د خون وطن تنکي - تنکي ځوانان پېردي !
زما په گران وطن کېنې پېغلې شته دي ، بخوښې شته دي !
خورتوړې سترگې یې د اوبکو بهیرو وینغلي
په نرمو شونډو باندې رنگ د دنداسو ندرې
پتري د وینو یې نیولې وي تل ،

وسابل یې جردي .

د گوردونو له شنگونو د سنگرو څنگ ته

دي راټول شوي -

له غلیم سره پغړې وهي .

او قریانیزی د وطن په لار کښې .

اوردی سرې وینې دي ،

و پرونه دي ،

د وېرې دنیا !

(نو) ، له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

زه دالم د توپانې بحریو شاخکی یمه !

زه د ستم له اوره پور تریو بخرک یمه !

زه د وحشت له تورولپونه راوتې یوه خړیکر یمه !

زه د ویرونو له جهانز یوه اوبنکه یمه !

* * *

زما په خاوره کښې د وینو نالابونه جوړ دي !

زما اولس تر !

د وحشي لښکر له لاسه څخه !

په هره ورځ باندې تازه - تازه غمونه جوړ دي !

پچې را په یاد کړمه ،

ها سرې ورځې زما د وطن !

مغز په سرو وینو لپ لې شهیدان د مېنې !

د وجدان رڼه - رڼه مې لڼبه - لڼبه شي ،

د انتقام لڼبه

خوله مې له وينوډکه ،

آه مې سر دی

(نغ) :

له ما

له ما خوښي ، له ما ظرب مه غواړئ !

زه دالم د توپاني بحر يو خاشاکی يم

زه د ستم له اوره پورته يو بشر کی يم !

زه د وحشت له تورولو وند راوتې يوه کرپيکه يم !

زه د وپرونو له جهاندي يوه اوبنکه يم !

* * *

زما پير زخي - زخي وطن کښي

خدا گمانې نشته !

بس د شهيد ،

تنکي زخونه په خدا بڼکاري ،

لکه غاټول پهره خوا بڼکاري ،

منجوني لاسونه سره کوي

خوبه تکریزونه

په سر- سرو وینو سره دي !

سازونه نشته

د بهمنوزیراوبم خوردي !

ویرجن سکوت

مدام ماتیني ،

د راکت په خوله ، د توپ په چر ،

د ماشينگن پر غږ !

(نو) :

له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

زه دالم د توپانی بحر یو شاخکې یمه !

زه د ستم له اور پورتر یو بخرکی یمه !

زه د وحشت له تور لپونه راوتې یوه کرپکه یمه !

زه د ویر وینو له جهان یوه اوبسکه یمه !

* * *

زه به غزل نایم ، طرب به کرم ، خوښي به کرم !

خو هغه وخت چې مې وطن آزاد وي !

د وطن زوی مې په خپل کور آباد وي!

د پېښور له پېشه ورو سره

د دوی د ژوند واک او اختیار نروي

د ظلم او زور د تورو شپو گټريوان

د خپلواکۍ نور ورڅيرلی وي

د حقيقت لمر راختلی وي

خو

خو چې تياره وي، توره شپه وي د وحشت په وطن!

(نور)

له ما،

له ما خوښي، له ما طرب مه غواړئ!

زه دالم د توپاني بحر پر شاخکي يم!

زه دستم له اوره پور تير شوگرکي يم!

زه د وحشت له تورو لرونه راوتې يو کړيکه يم!

زه د وپرونو له جهانه يوه اوښکه يم!

له ما مه غواړئ د غزالو دمستی غزلې!

مه کوئ هيله د کيسو، د قصيدو د مدحو!

مه کړئ آرزو د لېزونکو، پاروونکو نظمو!

له ما ،

له ما خوښي ، له ما طرب مه غواړئ !

۱۳۶۱/۷/۱۷

پېښور، کابيانم

مټي ، بي *

په خپل کلي ، خپل وطن کينې روغ روت و و
 شومرگوني رنځ ناخاپه را عيان
 وو " وپروس " بي له وروس غځه راغلي
 د حق ، بي په رنځ تباہ شول افغانان

پېښور ۱۳۶۷/۷/۱۱

نقاہت *

د حق ، بي له رنځه خلاص شوکه خدای کاندې
 بس اوس پاتې يې دوره د « نقاہت » ده !
 سورمخري سره ما بنام تر سیدلی
 دروسي بڼکېلاک تختہ د مينځ ترکت ده

۶۵/۳/۱۰ پنجاب ، لارنس پور

✽ حق بي د تره کی او بيرک د نومونو د سترگی د مي چي د توبر کوز د ناروغی نيم هم دی او د انوم
 د اپنلس کاله د وارو و لوتہ په کابل کی اخېستل کېده ، نقاہت هم د نجيب د نامه له سره کی غځه جوړ شوې گا۔

د وینو باران

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
زه لاد وینو باران تر نه لرم
ستا ټوکرونکی غاټول ته غواړمه
چې د شهید گل ، پر هرونه لرم

***

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
په وینو پالم د وطن گلونه
کریم اوبه خور به یې د تن په وینه
تازه به ساتم د چمن گلونه

***

آسمانه واوړه باران مه اوړوه !
زه د غلیم پر سرین لسی اوړم
چې زما لور ته یې کابنه کتلي
پر سره د بښمن مې سرې کولی اوړم

***

۱۰۶

آسمانه واوړه باران مه اوږوه!
 نه لا دوینو بارانونه لرم
 د وخت فرعون ته توپان جوړوم
 لاپه امر کښې غورځنگونه لرم

۱۳۶۴/۱/۱۴

پېښور

دولت که دولت

دا دولت رښتیا دولت " دی
 هم ښکځل کا هم وهل کا
 تر " دولت " لاپسې تېر دی
 وحشیانه انسان وشل کا

کابل، ۱۳۵۷/۱۱/۲۷

زحمت کښ او زحمت کښ

زحمت کښ یې زحمت کښ په زحمت کښ کړل
 جبري کار ته ، زندانونه ، اديروته
 په رښتیا د زحمت کښ حکومت دی
 زحمت ویشي ښار ته ، کلیوته د پروته

پېښور، ۱۳۶۱/۸/۲۸

راسره وژړل

زه يوازې نه يم ټول افغان راسره وژړل!
هر يو بشر دوست په آه افغان راسره وژړل!
زما د سوي زړه ، سوي ژباچي يې تر غوږ شو
زړه يې چې درلود هر يو انسان راسره وژړل!
دېر لوی مصيبت زما په کور کې سترگې پرانيستي
داچې هم کافر هم مسلمان راسره وژړل!
چيغرمې د غم لکه ققنس له سوزه پکه وه
شا او خوا مې ټول ساز او ساهان راسره وژړل!
سپينې مرغلي د شبنم هر گل را پرېښودې
دېر مې وو غمونه ، کله کله راسره وژړل!
ماچې په تور تم درنو او ښکو دېرې بلې کړې
ستور مې يې را کوز کړل که کشان راسره وژړل!
خړيکې مې دنډه چې په پتري شونډه وکې کړيکې شو
تويې يې تنې کړې لکړيوان راسره وژړل!
زه يو آوار يم ، کله هلته ، کله دلته يم
او ښکې سرگردانې دي آسمان راسره وژړل!

نه یم پوه واپه زړه کښې یې خه اندیښنه تېره شوه
ما «رفیع» چې وزر ل، «امان» راسره وژړل!

۱۳۶۹/۷/۲۵

پېښور

«اکسا، کام، خاد»

په «اکسا» کښې یې «حق سا» هم ترېنه سلب کړه
«کام» ناکام» کړل د خوانانو ارمانونه
د وحشت د انسان سوز ماشین چې «خاد» شو
کړل «ناباد» یې په زرگونه، په لگونه

۱۳۶۱/۸/۲۹

شاه شجاع او بېرک شا

پنځوس زره انگریزي پوځ ورپسې و
شاه شجاع بریت تاوول سپر د دفاع و
خویرلک خرسان ترخ، بېرک ترشا ته
دادی حکم «بېرک شا» ها «شاه شجاع» و

پېښور، ۱۳۶۱/۸/۲

خاکِ من

برو!

برو!

برو!

از مرزهای ما

به مرزهای خویش

اشغالگر بی رحم

استمگر زمان!

برو! برو! ازین خاک ما وزین وطن ما!

* * *

این میهن آزادگان

از قرن های قرن

آزاد بوده است

آزاد زیسته است

برو!

برو!

برو!

ای کرگسک پیر

عقابها

اسیر هیادان نبوده است

* * *

این خاک پاک ما

از سالهای سال

از قرنهای قرن

از چشمه های پاک

وزرگهای تان

مارا بادیه یی

ز آزادی داده است!

* * *

اینجاست

ملتی

غیور و باایمان

دلدادۀ آزادی و آزادگی خویش

اندر نبرد حق

در راه حفظ خاک

۱۰۷

سر میدهد آسان

هرگز زکف آزادی وطن نمیدهد

* * *

این میهن عزیز

فرزند تاریخی و کهنسال جهان است

آزاد و مستقل ؛

در طول زمان است

تا هست این جهان

تا هست یک افغان

این میهن ما نیز

آزاد میماند

آزاد میباشد

برو!

برو!

برو!

از مرزهای ما ،

به مرزهای خویش

۱۰۸

آنجاست خاک تو

اینجاست خاک من !

۱۳۵۸/۱۲/۱۰

کابل، زندان پل چرخی

د لستوڼي مار

بل کاري گوزار پرې وکړې پرې یې نږدی

پاس په سړي چې خوړلی دا گوزار دی

خپلواکي نعمت ته نه شی رسیدلی

خوژوندی داد لستوڼي د منح مار دی

کابل ۱۳۵۸/۶/۲۲

رجيم

د پردو په مېتو واك ته رسيدلی

سره ښکېلاک رااستولی مستقیم دی

ځکه هرافغان یې ولي په سرکافي

د بېرک رژیم رژیم نه دی رجيم دی

۱۳۶۱/۸/۲۹

پلېنود

د وینو بهیر

خلکوې ځایه تورن کړي شرمینان په وینو
یا یې بهرجه شان بللي دي پراگان په وینو
خو په خونړیز کبې کمونستو تردوی واروله
چې یې ماړه دانسانانو کهد لیوان په وینو
اوس مو پخپلو سترگو ولیدل پخپل وطن کبې
موزن اور بېدلي ووحې رغبتل به اوبان په وینو
یادونه دېر دي فریادونه له هر خوانه آوړم
د هسک مرغونه هم افغان کړي د افغان په وینو
زما په گران وطن کبې دومره وینې توړې شولې
چې بنایي لوند په ځای د اوبسکو کرم گریوان په وینو
تورې لوخوړې د بمونو ترې راپورته شولې
کوړونه رنګ شول کلي رنګ شول د انسان په وینو
سترگې تیاره شي هرې خوانه وینې وینې وینم
چې راپه یاد شي لهل شوی شهیدان په وینو

دگنهنگارو!)، بی گناهو تر منج پوله نشسته
 سره پراته واره - زاره بنجی، خوانان په وینو
 خوک په مېرو، خوک په کورو، خوک په زندان کې وپوشول
 هم کور په وینودی، هم لژنددی زندان په وینو
 له یوه سره د سرو په پریکولو سر شول
 هم دی خانان په وینو رنک، هم دی خوانان په وینو
 دوی کرار کښېناستل د وینو تویو د پاره
 هغو کورو کښې چې له حایه وو ودان په وینو
 خوک یې وژلې په تریک خوک د بمر په مهتو
 خوک په ژوندون لپاره تر کتور په گورستان په وینو
 صرف یې ونکړ، پر بچا د وطن په زویو
 کړل یې امان په وینو رنک هم ملایان په وینو
 د علم او فکر سرمایه یې له وطن کړه ورکه
 چې په خبره وو کړل یې د ووب هغه کسان په وینو
 که محصل، متعلم و، که مامور یا استاد
 چې ددوی نه شول واره غرق شول د توپان په وینو
 دوی کله اړ شول په لیکوالو، ډاکټرانو باندې
 د ووب یې کړل د پرمختخصص، انجنیران په وینو

د گران وطن معنوي پانگه يې له مينځه يوړه
علم په وينو شو / ادب او اديبان په وينو
کلي په کلي ، ښار په ښار يې وينې وکړلې
دوی ستر سره ولېدل د نيت اود امان پر وينو
د روس له پاره يې دخلکو غلامي پيل کړه
د روس په لاسه يې خولم کړل افغانان په وينو
وطن پر وينو دی ولل شوی د وحشت له لاسه
د سپاهي نه دی بنايي ليد شي دا داستان پر وينو
زه بريې وښم جهان ته کومه - کومه برخه
دوی لژند کړی هر طرف افغانستان پر وينو
غونډ کښوي چې د کونډې د غمو چيغې او وري
اوبه سرې شوی د سينا د نوروستان پر وينو
کله وتی شي د کيرارې قتل عام له ذهنه
د خوښندو ميسندو مخ ته لژند شول بچيان پر وينو
د شیکل « شگې هم په سرو وينو کښې ول مېدې
د « نيشکلام » شېلې چې ډکې کړې باران په وينو
د « ننگرهار » د گلوهار د وينو عکس ښيي
چې يې په پښو کښې رعنې پيدلي دی زلميان په وينو

د «الیشنک» د «الینگار» سینه ونه سره بنکار پری
 دی لړل شوی سرتر پایه ټول «لغمان» په وینو
 په «حصارک» کښې ایسار شوي سره اورونه نه دي
 په «خوگیا نیو» کښې ټانکونه شول روان په وینو
 که «خیرخانه» که پای منار» که «چنداول» د کابل
 «بالاحصار» یې کړل سوړ لکه الوان په وینو
 د «لوگر» غرونه لاتراوسه شاهدي پری وايي
 چې یې ډوب کړي دی د غیرې ماشومان په پښو
 که «برکي» واکه «پادخواب» که د «علم پل» و
 ټول وایي وینو دی هم دی «تلگی والجان» په وینو
 د «خرخ» کورونه په «خرخي الیکو پترو وړان شول
 په «بجاوند» کښې چا ونه مونده امان په وینو
 «تبره» بیار، شوه د توپونو په لوخې و باندي
 «گروپز» جنګرېز کړ سوړ په وینو، گروپز پان په وینو
 سته د «ستو» په کڼو و کښې د سپرو ووتنه
 هم کلیوال وو، هم عسکر منصبداران په وینو
 «زرملي» خپل یې شپره مله یو ځل له لاسه ورکړل
 ژوندي ترې ولاړل، پاتې، پاتې شول بی شان پښو

شول هرې كوته ، سيد خيلو ، وزه ، دوه مانده كې
 په زير پوك ، پريوتل لاشونه ، شو گيان په وينو
 په ، سيد كرم ، كې په ، خاڅيو ، كښې خاى پاتې نشو
 « منگل ، پر وينو ، خوست ، په وينو ، شول ، خدرانو ، پريوتل
 هله شمال ته په ، تكاب ، كښې تگه د وينو وشو
 شپږ د پنجشېر ، په وينو سر نلې شو ، شو پروان ، پريوتل
 « پلخري » ده ، كه ، دوشې ، دى بېح له وينو نه شول
 غاټول د د بنسو خيگر خون شول د « بغلان » په وينو
 « تخار » په وينو دى ، « فرخان » او « فيض آباد » په وينو
 په كان كښې وژړل لالود « بدخشان » په وينو
 « مزار » مزار شو د وطن د وطند و ستو بچپو
 « ميمنه » مېنه شوه د وينو « سمنگان » په وينو
 د « صالح كل » بودا ، لمن يې هم په وينو سره كړه
 چې يې خړوب پولي پېتى كړل د « باميان » په وينو
 د « امير بند » د وينو نه شو ، پنجاب سورينكار
 « شسرستان » وينى ، لړل شوى « مالستان » په وينو
 حيات د خلكو په خوات كښې په سرور وينو تگ شو
 « بهسود » په وينو دى لړلى ، دى ميدان په وينو

«ونخی» که «شنیز» که «جغتو» دی وینو ولمبول
«خروان» پر وینو شو، رنگین شو «زنخان» پر وینو
هغه یغزین «چی ما لیدی و او س هغه نه دی
بوی د سرو وینو تری را حی رنگ دی کلان پر وینو
«ناور» په وینو دی «واغز» دی سرو لنبو وهلی
«رباط» «تاسنگ» اود «شلگر» دی هر مکان پر وینو
په قره باغ «اوپه» «مقر» بمونه و اور به سدل
دبته او غرونه لمبه دلی د «روزگان» پر وینو
د «اورگون» زمکه شوه اور گوی د لنبو د لاسه
د «وازی خوا» د کتوان «دی هر میدان پر وینو
«شینگی» شوه سه «دروانگه» سه «سورغ» شو سور پر وینو
بنکه او پورته دوب شو هول «زابلستان» په وینو
«ارغنداب» وینی شر «کرز» وینی شا او خوی وینی
«بولدک» پر وینو هم یې دوب کړ «ارغسان» پر وینو
په «لشکرگاه» کبې د لنبکو وینی و به پدی
«موی کلا» پر وینو سه شوه «هلمند» وران پر وینو
په «فراه رود» د وینو رود د افغانانو گد شو
«شیند» د وینو د نه شو لژند شو «سیستان» پر وینو

«مرات» په يوه ورځ کښې دېرش زره پڅي مړه وليدل
 هم د «باد غيس» ، «مرغاب» په وينو دى «لامان» پېر
 وطن په وينو باندې زندې شو کلى - کلى پټک شو
 خو ماړه نه دې تر آخزه ظالمان په وينو
 د وينو - وينو په لار ولاړم د وطن په غښت کښې
 سمه په وينو ، غره په وينو ، گلستان په وينو
 ملي ماتم يې د افغان اولس په خلکو راووست
 خوله مې د وينو خوندي کوي ، سور مې بيان په وينو
 د کونډو ، زندهو ، خویندو ، ميندو چيغې هره خوا دي
 چې يې وحشيانو لوغړولي دي خپلوان په وينو
 تاريخ مې پاڼه - پاڼه واراوه په وينو پسې
 لکه دوى د بل چالاس نږدې داشان په وينو
 د ټول تاريخ د وېسو پاڼو يې په وينو وللي
 تر دوى شول وروسته هلاکو او چنگيز خان په وينو
 عبد الرحمن له ککړيو يو شو خلي جوړ کړل
 دوى سراسر وزنگاوه مريو مکان په وينو
 خوناهق ويني يې لاس ناخلي له لمنې خخه
 ځکه لپړي وي ټول عمر قصابان په وينو

د بادروان له شرمه ډك مړيې به هر نشي د چا
هغه تركي چې يې سور وهر "پرمان" په وينو
امين د لوی خاين په توگه ورك شو، سپك شو، سپي
روسي باداريې كړ، لومړې بڼه دخپل ځان پر وينو
كارغل به هم ډېر ژر د وينو په بهير ډوبينوي
چې له اوله و وطن تر راروان په وينو
داد افغان ويې به نشي بې بدله پساتي
ژردي خولم بگري خپل واړه د بنمنان په وينو

۱۳۵۸/۱۰/۲۳

كابل

عاشوره

راديږه شوه د كال د درانه غم وړخ
هغه وړخ چې ياده ده د لوی ماتم وړخ
شوه حرامه آزادي په اهل بيتو
سره شوه، توره شوه له غمه محرم وړخ

۶۲/۷/۱۵

۱۰ عم ۱۳۴۰ هـ ق

د نور خلی

د بړیالی غازی او سر لوری شهید

مولوي شفيع الله په یاد کې

هغه غازی چې یې د توري شپې په تور زړه کښې
 د توغندیو د نور کړنې هره خوا ایستلې
 د حق رڼا به یې د زړه سترگو ته نور وروباڅینه
 رحمتې گولې یې د هدف په لور رسا ویشتلې

* * *

هغه غازی چې د باطل په سنگرونو باندي
 په عقابې غورچنگ په لور جرات بریدونه کول
 د دښمن زړه ته یې رسا د توري خړپ رسېده
 پر خپل وحشي دښمن یې سم - سم گوزارونه کول

* * *

هغه غازی چې د جهاد د پوښې یې بلې کړلې
 د کابل ښار پر زړه کښې څرخې ان دارگ پر خوله کې

په خپل رسا-رسا گوزاري يې حساب وركړل
د دين او خاورې د بنمنان د رسوا مرگ په خوله كښي

* * *

هغه غازي چې د باطل غز به يې غل كړل
د حق دلاري دراكټ په لړزونكـ ووزو
د روس د ظلم، استبداد او د فساد حاله
پرله پسې بړي ويسته په نړوونكـ ووزو

* * *

هغه غاړي چې هر غاړي ورته دسترگوتورؤ
ده ته وويوکه به د تور، که به د سپين گـ وندؤ
چا به چې زړه د روس کړنځینه د زړه سرؤ دده
دده نظر کښي يود کفر، بل د دين گـ وندؤ

* * *

هغه غازي چې زور، زاري او زړپسري نر چلېدل
د عاړي سولې، تسليم پر لاره تللي نه شو
سرلوري ژوند د ژوندانه علي هدفؤ دده
سړي بايلي شو خوجاته کښې بدلې نه شو

* * *

هغه غازي جي عقيدہ اور جہاد ڈروندو ورتہ
کوہ صافي نہ بي پہ صاف زہہ جہادونہ کول
پہ ہر مصاف کينہي بہ برپو بنکلوی ي پسنہي
کرل تار او مار بي جي دبنمن بہ قطار ونہ کول

* * *

هغه غازي جي يوه لحظہ ي هم آرام نہ کاوہ
واي: آرام شو دل وندون د لوہ مرام پہ عنبر کينہي
شفيع الله و شو شفيع ي الله ولاہ الله تہ
شولو آرام د خيلہ توري د نيام پہ عنبر کينہي!

* * *

خون غازي نہ مري، شہيد نہ مري، هفتل ژوند کيشو
ظاہرہ بنکاري جي زمونہہ لوی غازي غلی شو
چہ تر قیامتہ کري رهاوتر آسمانہ رسي
شفيع الله ددی بخلانہہ بسکي نور خلی شو

* * *

۱۳۶۴/۴/۲

پيڻبور

بت پرستي

تا پستي کره، ماسستي کره، ده چستي کره
رانه لاندی بی دپلارنیکه هستي کره
هادی یادی زه دحق پر مینه مست و مر
ای دن زاهده! تابه بد مستی کره!
ددارینو سرخرویی می شو په بـرخه
چی په وینو می خنشته خپله هستي کره
که پرون می سومنات کینی بتان مات کرل
نن می ماته د مادی بت پرستي کره
چی کلون په رنگونو کینی وه پسته
بندر سوامی اوس وحشی کمونستي کره

۱۴۶۱/۱/۱۵

کابل

زېږی

زه ؤم شاعر!

زه د وطن شاعر ؤم

ماد وطن د عشق نفې ویلي!

ماهی اولس تر ترانې ویلي!

ما ویسبول،

ما پاخول،

ما هڅول وگپړي!

تل د لور تیا،

د پر مختیا،

د وپاندي تیا لپاره!

زما ارزو وه چې زما ملت هوساشي هوسا!

شعې پخپل کور کښې بسیا!

د تمدن له گڼې ندي یون سره یون وکوي!

ملې پاخون وکوي!

په ملي هڅه او تکل وطن آباد کاندې!

په مینه - مینه

* * *

خود پر دیو گورم اگیانو پکې شوکه وکره ،

داره یې وکره ،

د داری له لاری واک د دوی شو ،

دوی خپلواکي په بل واکي ورکره

د بل په واک کښې یې زموږ آزاد ملت ورکړ ،

له هر څه تېر شول ،

خپل تاریخ او خپل کلتور یې پرېښود ،

پر خپلواکي مین ملت ته یې په غاړه باندې ،

د پر دوږغ کښود !

نوزه به شاعر وم د ملت شاعر !

خود نغمو او ترانو په حای به ساندي وایم !

په خپلواکي ، په آزادي پسې به ژاړم - ژاړم !

تش په ژبا نر شي ،

اوس وخت د ژباگانو نړ دی ،

دا خپل ملت به یو نخل بیا پاڅوم ،

بیا مخوم !

* * *

زه باوريم !

زما خلك غلامي نه مني ،

د بل تر ژغ لاندي ژوندون نه مني ،

يون كوي

د روڼ تاريخ رڼه اوسه لږه ترې نه هېرېزي !

دوى په دې خپل پنځر كلن تاريخ كښي ،

لوړې ټالې بي كورم او غريبې ټالې ،

خوبل ته نه دي تسليم شوي ، غلام شوي نږدي !

دوى پر خپل دې پنځر كلن تاريخ كښي ،

دېر غلگر ، دېر داړه ماز ليدلي ،

د دوى په خاوره بلوسېدلي ، له هر خواراغي ،

راغلي دي ، يرغل يې كړي ، بلوسېدلي هم دي ،

خو باقې شوي نه دي بېرته ژوندي تللي نږدي ،

چا سر خوړلي ، څوك برابدين غوندي ټپي تسلي ،

وطن فروشه افغانان يې بېگانه بللي ،

په هامغه لار يې لېږلي ، چې بادار يې تللي ،

ژوند ته يې نږدې پرېښي !

شاه شجاعان یی ټول پر گور منډلي !

* * *

اوس همهمهغه وينه شته لاسره شوي نرده !

اوس همهمهغه مينه شته لاره شوي نه ده !

اوس - اوس همهمه شته د وطن د وستو افغانانو بچي

نر پر پردي د لته په دي پاڼه ، خاوره ،

پردي تېرن ،

ددوی خايي ايجه تېان

ددوی په رولوا اهنست شوي داخلي نوکران !

* * *

که باور نه لرئ نو وشمئ نورستان وگورئ !

د کونړ لوتنه - لوتپه ،

کلی - کلی

هله تگلکاب ، بلخ ، سمنگان وگورئ !

پکتیا ، اورنگون ، هرات ، هلمند او بدخشان وگورئ !

ټولرخوانانو ،

نرو - بنخو

او وپو - زپو

په زهورتيا او په مېرانه ،

سينې سپر کړې

د توپ گولو ته ،

د توپک شليک ته ،

د دوی سرو نه تانکولاندي کړل ،

خوتېت نه شول ،

د بل نوکر ته ، د پردوا مرته ؛

غاړه يې ورکړه ، خو په غاړه يې قبوله نه کړه

د مرئيتوب کړی

غاړه يې خلاصه کړه وطن - ته

او ملي تاريخ ته !

دوی قرباني شول د وطن په مقدس جهاد کښې !

* * *

زه باوري يم چې داسې ښې به زندې راوړي

د آزادۍ د ناوې لاس به سره کا

افغان ملت به يو ځل بېرته کړي آزاد تنفس ،

په خپل آزاد ،

د مېړنو هيواد کښې

نه باوردي يم چي دا کيږي

او ډېر ژر کېږي ،

داد آزادو مېرني وطن . غلام نه پاتېږي !

* * *

زه کريوځل دا زادي سپنجې وړخ ووينم !

بيا مې پر زړه کښې بل ارمان نشته ،

بيا ننگه مرم نو ډېر هوسا به مرم !

په خوشالي به مرم ،

زړه خونې ،

په خندا بېرم !

زه باور يم چي وطن به آزاديږي زما

خو که زه مړ وم په ډک منځ کېږي

نو خوږ و ملگرو !

تاسو ته هيله کوم ،

خواست کوم ،

غوښتنه کوم !

چي د وطن دا زادي په مقدسه وړخ

زما تر قبره خوځک راواستوي !

چې ماته زېرى د وطن د آزادۍ راګرې
 زه به په قبر کېنې خوشاله شم، خندان به شم
 زه به په قبر کېنې هوسا شمه، آرام به شم
 د ازيری
 ماته دی د ژوند زيری!
 د نوي ژوند
 اود تل ژوند زيری!

۱۳۵۷/۱۲/۲۳

کابل

د ورشو ورشو

چې د ټول جهان نیولې و وپه نیت کې
 ها حریص تر اوس ساحه د پښو شوه تنګه
 چې بې سره پکښې هره خوايې خړه و
 قطبي خرس تر د ورشو، ورشو شوه تنګه

---

* لومړی ورشو د پولینډ د پایتخت « وارسا » او دوهم ورشو د خړخای « پر معنی ده ».

پنجه لار

په وطن چې د وخت سیلی خوره شوه
 هرې خواته ویرانه شوه - ویرانه شوه
 وړخ وي سپینه ، شپه وي توره په دنیا کې
 خوزموزبه وړخ هم سره او شپه هم سره شوه
 آرزو کافې مې د ژوند شوې خوانیمرگې
 دوله نه بنکارې هر لور ته جنازه شوه
 ککړوانونه تر لمن پورې پېږه شول
 دکفن خبره پاتې شوه ، زړه شوه
 عرش پرې نولې له آسمانه دنور څاڅکي
 چې سنگر کښې دشهید وینه ډپوه شوه
 اوسنکې لاندې کړې د وینو پیر و نرو
 د غمونو قافله ډپره درنه شوه
 آزادي به پرې سر لورې چې « رفیعہ ! »
 په سر لور و ککړو چې لار پخه شوه

د خاروي گوند ترانه

په ژوبن کې خوشالي ده چراغان دی

چې ترخې نايغه خوځه فترمان دی

امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

نور به نه وي استثمار د فرد له فروده

پن موباک کې د انسان د پېلو کړده

د غوايه عزبل دل کې هر انسان دی

په ژوبن کې خوشالي ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!

هورا! هورا! هورا!

* * *

نور قابض زمونږ ملگري په هرڅه دي

که غوجلي، که ځنگلونه، که واښه دي

په خپل واک مو شړو کې چور تالان دي

په ژوبن کې خوشالي ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

* * *

ای خار و و ملگر و خوبن شی، خوشالیبری
د پرا نونه موقول خیل دی پری پندویزی!
کلان خوری په بویور کبني یی تاوان دی!
په ژوبن کبني خوشالی ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

* * *

د خوگانو مشري د پراقتخار دی
د غوايه بغاوت نوی ابتکار دی
د خار و یو نهضت توند پریخ روان دی
په ژوبن کبني خوشالی ده چراغان دی

امبا! امبا! امبا!
هورا! هورا! هورا!

وينه او مينه

وينه په مينه تو ئېدو تر پيدا

پر کومه مينه ؟

د وطن په مقدسه مينه !

په هغه مينه چې ترې پا کړ بله مينه نشته

او هغه وينه چې ترې صافه بله وينه نشته

دا وينه جوړه د وطن د مور له تيونه ده

دا وينه وينې د چينو له سپينو پيرونه ده

دا د وطن د مور له وينې ده

له مينې ده

دا د وطن پر لار توپيليزي

زرغون سپري پري

تازه گلونه ،

سره گلونه ،

دلالت گلونه ،

په پسرلي تازه کوي د وطن د بنسټي غرونه

۱۳۶

چې د وطن پر لار توپیري له دې وینې قربان!
 چې د وطن ناموس خوندي کړي له دې مینې قربان
 وینه په مینه توپیدو ته پیدا
 پر کومه مینه؟
 د وطن پر مقدسه مینه!

۱۳۵۸/۲/۱۰

وردگ، آبره

سالنک که سالنک*

« هندوکش » موله ازله عدوکش دی
 چاچې کړې پرې تېری ، تېری یې شننه دی
 خوروسانوچې یې زړه تر عفون وړلند کسې
 دو یې وخت وبل « سالنک نه دی سالنک دی »

۱۳۶۱/۸/۹۰

پېنور

---

* دا توره پر سالنک کې د سونو ورسانو د مور داریدلو پر ارتباط ویده شویده.

کمونېستي

خلك قتلول «بشر دوستي» بـولـي
 كور د چا په زور نيول «دوستي» بولي
 جنك او تجاوز ته نوم د «سـولـي» بـدي
 حق پايمالول «حق پرستي» بـولـي
 چور ته، لوټ ته «عدل»، «مساوات» وايي
 لوڅ تېرى «د سولې همزيستي» بـولـي
 روس ته غلامي كول «شرف» گڼي
 لار د آزادي نيول «پستي» بـولـي
 كور په كور نفاق كړل «وحدت» شميري
 حق جهاد د دين پر «بانډيستي» بـولـي
 فسق، فساد «اخلاق»، او باطل «حق» گڼي
 ټولې بشري هستي «نيستي» بـولـي
 هر څه يې چپه چې په قاموس كښي وي
 گرانه بس هدا «كمونېستي» بولي

د وینورنک

په کلب کې پانې شوي دي گلونه
پرې راغلي دخزان دي سره بادونه
سرو لنبو د سیه سره کلان له منځ وړي
پاتې شوي يې اغزي د باغ په خونه
طبيعي پسرلی سره خزان تالا کړ
هکله گيد پوره يې واچول اورونه
د غوايه غوښل هرڅه سره دل ول کړل
په وطن وکړل غويو غوايه کارونه
د روسيې د کبته له پاره يې قلبه کړل
که کورونه ووي او وودان بنا وونه
ودان يې کړل ورانې په بمونو
پرې يې کړ کړل د خوانانو تاند سرونه
څوک يې کړل په تيراکتور ترخاور ولاړ
په چا تېر شول د روسيې درانه تانکونه

خوڙڪ خوراڪ دماشيننگڻ خوڙڪ دتروپوشول
چانهه گورڪرل الوتڪو ڇيل ڪورونہ
نه واپه اونہ زاپه تري ٻه امان شول
قتل عام شول: بيخي، ووهڪي، زلمي، نجونه
خوڙڪ هجرت ته شول مجبور له گران وطنه
ٻه چاڊڪ شول ٻه وطن کيني زندانونه
زنداني ڪڙڪه دقصاب قصابخان ڊي
پري ڪري پکيني غوروتو اولاسونه
ٻه بري ڏنڊو وهل ڊي خورول ڊي
ٻه ٿونڊوني ٻه لوي تڙنه پوستونہ
درسته ويڄ وٺل ڊي، ويني ڊي، وحشت ڊي
خوڙڪي ٻي ٻه ريشمولڪه پسونه
چي شعوري ٻي وچي درڪ، چي ٻي احساسو
مخ ٻه گور شول چي ور اوڻتل عونسنه
چي عالم چي ٻه خروپه، چي بادانشر وو
پري انباري ڪرل دخاورو انبارونہ
چي وطن ورباندي گران چي وطن دوست وو
دوطن دشمنو پري شول هپرونہ

۱۳۶

د پردیو زر خریدونو کړانځو
د وطن په بچرو وکړل ستونځونه
خو باوردی چې داوینې بهرنکې راوړي
شي پرې تاند به مو باغونه او راغونځونه

۱۳۵۸/۹/۲۳

وردگ، آبدو

سرونه کړل

خلک په شاړه هم کلوته کړي
یاږ* په ودانه کې بمونه کړي
ودانې وړانې خلک ژوندي خښوي
سر خښول نه دی، سرونه کړي

۱۳۵۸/۶/۲۱

کابل

---

* یار دلته د ملګري، وفاق، تواریش په معنی دی.

للسون

د وحشت لړې له فضا، نه به خورينې، حې به!
د ايمان لاس به په باطل باندې برينې، حې به!
د نور د کرنې خنجر ننوت د شپې پر زړه کې
نور د تيارو درگروينه به وچيري، حې به!
د وصال لمر د غره په شوکو راختونکې سنکاري
د بېلتانه د لورې غرونه او به کيرې، حې به!
زه به له ياره سره خپل اشنا ديار ته
د رقيبانو سره مخونه به تورينې، حې به!
د بري زړې به زرغون شي د شهيد په وينو
دا هرزه بوټي پر لسون له منځه خيژي، حې به!

۱۳۶۱/۱۰/۹

پېښور

دا وطن

داد افغان وطن دی ،

دا افغانستان وطن دی ،

دا تاریخ پانچ یې زریښې دي ،

په وینو سرې دي اورنگینې دی !

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد اتالانو کور دی !

دا د وطن په مینه مستو شازلمیانو کور دی

سرونه بردي په خپل وطن ،

خود چا پښو کې نه بردي ،

له افغاني غروړه ډک سرونه !

د وطن ننګې کې ،

د ډگر په جنګ کې ،

خونبیرې مرګ ته ،

هیڅ وخت نه خونبوي

٦٣٩

د کور په منځ کې د تلک مرګونه

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد عقابانو حاله ،

داستعمار قفس ته نه بردي غاړه !

په خپله پاکه او آزاده خاوره ،

کله پرېرې دي د بل ناپاک پلونه !

داستعمار بابني په ځمکه ولي ،

د دوی ځاي کونګان په خاورو منډي ،

نه پرېرې دي ، نه پرېرې دي

په خپل دی مقدس وطن کې

د مردار خورو ټپوسانو د وزرو ټپېدل !

* * *

داد افغان وطن دی ،

داد مېرني مېنه ده !

دلته پردي تېری کونکي تم کېدلی نشي !

که شي پشپمانه هم په تېښته - تېښته ،

سرونه وپلی نشي ،

۱۴۰

که په ژوندیو پښو راځي
په مړو پښو بېرته وزي ،
ځینې یې بېرته هم په هیڅ شکل وتلی نشي
په تېښته تللی نشي
سر خپل ساتلی نشي
دا د افغان وطن دی ،
دا افغانستان وطن دی ،
د تاریخ پاڅون یې زړینې دي
په وینو سرې دي اورنگینې دي .

۱۳۵۸/۹/۱۰

وردگ، آبدن

د شهید وینه

که سینر سینر د کابل سینه
ته چې رالویږې تر ابا سینه
سوات ته غېږ ورکړې خوږې لکه نشې
په یون کې ساتې د شهید وینه

اتک ۱۳۶۴/۶/۱۲

خه ونه وايي؟

په ملک د بل حکمراني ده چې خه ونه وايي؟
د سره ښکېلاک خر دوايي ده چې خه ونه وايي؟
کړي وطن دوست وطن فروش ، انقلابي قلابي
د قومتونو پريماني ده چې خه ونه وايي؟
که خپلواکي غواړې چېک خه د زندان په لوري
د مېني مينه زنداني ده چې خه ونه وايي؟
که سردې ټيټ نه کړ ټيټې پي د برچې په څوکه
سر اينودل لويه ځواني ده چې خه ونه وايي؟
د هو د ټول انسان کړي فکر ي سيمه کې دی
دلته تر اوسه ځانځاني ده چې خه ونه وايي؟
د سردارانو امتياز دی اوس د دوی ميراث دی
په عيش او نوش زندگاني ده چې خه ونه وايي؟
ماهر درزي تور استمار ته سره کالي واچول
رنګ دی بدل زړه ځاني ده چې خه ونه وايي؟

که تن زندان ته، سرمې دار ته، خانې گورته درې
مقابله مې ایماني ده چې څه ونه وایې ؟

۱۳۵۷/۸/۵

کابل، باغ بالامیند

جبه زار

پلار وطنه «جبهه» څه ډېر «جبهه» ده
د چا پلار وتنه نشي خني کړلې
له کابل نه که کا، بل لوري ته هڅه
په تابوت کې تر «جې» پورې شي تالی

* * *

پلار وطن جبهې ته ورچې شي سپری
د چا پلار وتن جې نه شي سپری
«سپیل هله وي څښتن چې دخره راشي»
بیا ایله «مردار» غونډې ته ځان شي وړی

۱۳۶۱/۹/۱۰

پېښور

دشمال له خوا شمال دی

د افغان په پاکه خاوره، نوې دورې راخوږې شوې
 د تېرېزو، د تانکونو، د ټوپکونو، د بمونو
 دشمال له خوا شمال دی، راخوږېږي، راتونډېږي
 د آزاد ملت په کلیو، په کروونو، په باغونو

* * *

د اتريان د غلامۍ دی، د اتريان د بربادۍ دی
 غواړي وران کړي زموږ کلي، غواړي وران وکړي کورنو
 غواړي وباسي له بېخه، خپلواکۍ سمسوره ونه
 چې ورکړي مو پلرونو دې د وینو باران ونه

* * *

د ادنوي وخت انگرېز دی، د ادروس سرراستگار دی
 په خوږو کي پی ترخه دي، په پستو کي پی زيره دي
 تر انگرېزه خوځل تېر دی، خونړی او زنا کي پی بل دی
 هغه څه يې په خوله نشته، چې نیولي يې په زړه دي

* * *

دلستونجي ماران روزي ملتونزه په کور کښې
 تود ميدان شي جوړولی ، دېر پياوړی مداري دی
 سرې ريتارې کړي ورپورې ، لکه وي يې په ميدان کې
 بې خبر خلک پرې راټول کړي دايې راز استعاري دی

* * *

کور ، کالي ، دودۍ شعار دی ، وري خلک پرې دوک کړي
 خولې يې ډکې له اوبوشي ، چې ورگډ يې په اوبو شي
 چې لاهوشي دی سره سيندته ، هر هرڅه ورځني پويي
 دغه وخت چې په ځان پوه شي ، په توبو شي ، په توبو شي

* * *

نن راغلي هدا ورځ ده ، په وطن موافغانانو
 په ميدان د سياست کې خوشې شوي سره ماران دي
 ډولکي د روس ته ناڅي ، کله څملي ، کله پاڅي
 خوروي په ملک کښې زهر ، دېر يې رحمه د بنمان دي

* * *

بدل کړی يې خپل زلډ دی ، هر يو کړي د نيرنډ دی
 را روان په نړۍ لار دی داد عصر استعمار دی

← - - - -

په رنگويي غلط نشې ، نيرنگونږي رسوا کړه
د افغان اتل ملته ! بيا دې وار دی - بيا دی واری

* * *

د تاریخ غښتلیه زویه ، بیا پر کار ده ستامپرانه
چې ژوندي درنه یونسي ، د سمنان دې خپل سرونه
ستا په وار به گوزارېږي ، ستا په مقبره ختمېږي
استمار تر په سر ورکړه ، خوې سره گوزارونه

* * *

باوري يم ! باوري يم ! آزاد کله غلامیږي
ولاړ شوي ، روان شوي پښتګان د آزادی دی
افغان کړی بیا قیام دی ، نن یې بیا ترلی لام دی
وړاندې کړي یې میدان ته سربازان د آزادی دي

* * *

بیا دک شري سنگرونه ، بیا په غرونو کې مورچي دي
بیا جګړه ده په ټوپکو ، په چپو او په لرونو
بیا د ټوپ او د ټانکونو ، د بمو مقابله ده
په تېرونو ، په لورونو ، په ډبرو ، په سوکونو

* * *

بیا رارسی خبرونه د ملت د قربانیو
 د افغان دمپرنوالی، شهادت اود بریو
 په هرېک نیسی توپونه، په دلگي نیسی غونډونه
 په تش لاس پر تانک ورخیژی روسان نیسی تروپو

* * *

بیا سره کړې یې ده زمکه، ددې وخت سر استعاره
 د «گوره» په سرنوشت یې اړولی «سره روسان» دي
 بیا د سرپورته کولو که خدای کاندې بېرته نه دي
 په کاري گوزار یې وپشتي د لستوڼي سره ماران دي

* * *

له سر و نونه تېرېږي، په خوښيو، خوشحاليو
 له وطنه نه تېرېږي، په لويشت - لويشت یې پرکي سر نو
 چې سمسوره شي، چې شین شي، چې آباد شي، چې زرغون شي
 سپروي پرې د سرو وینو، خونړي سره سیلابونه

* * *

باوري يم، باوري يم، غلامي په ختمېدو ده
 رانژدې اتل ملته! اوس شیبې د خپلواکي دي

په خوړوڅو په خوړو شپو کې، نتیجې په راوتلو
د غانمې د مېړنوالې، د شهید د قربانو د مې

۱۳۵۸/۴/۶۵

د روغ، آبرو

سپتالین او امین

دېر ظلم خونخوار ریښتیا ده چې سپتالین دی
خوسل ځله اوس او بنتی ترې «امین» دی
ځلک وژني، کلي سیڅي او ښار وران کړي
د ملت په کور کې جوړې ملي ناورین دی

۱۳۵۸/۶/۹۱ کابل

یو بیت

زما د ژوندانه پېر ثباته تلون کې

زما د فکر رخته ښه شوې زور په شوی تازه شوی

۱۳۶۵/۶/۱۳

توقفگاه زمان

اینجا پلچرخ‌خیزست

زندان بس بزرگ

افسانه ساز قرن

اینجا همینجا

هزارها هزار

انسان این وطن

فرزند این خاک

سرمایه ملی

در خاک و خون چو مرغ نیم بسمل تپیده است!

* * *

اینجا پلچرخ‌خیزست

زندان بس بزرگ

اینجا کتاب نیست

قلم در قید و بند

را دیو و تلویزیون

۱۴۹

بودن بود نگاه

تلاش علم و فضل

جرم نیست جرم سخت !

* * *

اینجا پلچرخ نیست !

نقدان پس بزرگ !

اینجا زمان نما

آهسته میگذرد

آهسته - آهسته !

اینجا ثانیه نگرد

اینجا دقیقه نگرد

اینجا ساعت نما

یک از دیگر آهسته میگذرد

به پیش نمیروند

گویی که در اینجا ترقفکاه زمان است !

کابل، پلچرخ ۱۳۵۸/۱۲/۱۱

د ننگ تدبير

لاس مې که خلاص دی خو په ذهن مې زنجير پروت دی
چې کزان وطن مې د پردو په لاس اسير پروت دی
له مانده غواړئ خوښي، خدا، هوس خوشالي
چې کور په کور مې د ملت په کور کښې ویر پروت دی
روشن فکران، رشین فکرانو، نول خواره واره کسرل
شوک په مرستون، شوک په زندان، شوک پر بونډ پروت دی
ملت ویرجن، چاپیر ویرجن، زهکه آسمان ویرجن دي
زما په شعر د ویرجن محیط تاثیر پروت دی
د وطن زویر! په تاوخت د امتحان راغلی
د تابه غاړه د وطن د ننگ تدبير پروت دی

۱۳۵۷/۱۱/۲۷

کابل

غور پدلی؟ افغانستان

که وه ونه، که کلا وه، که انسان
چې د زمکې پرمخ ووخه شی و د ان
په تانکونو، په بمونو، په هوار کېدل
بڼه یې وغورځاوه، کول افغانستان
د کور په ځای یې وویشل، کورونه
خو یې شخړې او بې نښې، بې نښان
د کالو په ځای یې خلاص کړوله، کفن
نې راپرېښوده، لمنه، نه گریوان
د هودی په ځای یې وینې را خوراک کړې
کېل ماره زموږ په غوښتو یې لېوان
کېل یې لوتې - لوتې کلي، لوت کورونه
په لوتمار پسې خواره شول، لوتاران
کور، کالی، هودی یې واخېستل له خلکو
په وژنه یې هم اړ نه شول، خلقيان

څوڪ د باندي ، څوڪ په بندكې ترقيغ تېر شول
شول خواره واره ، خواره - خواره سياران
چې تودې به پرې رموز مشاعري وې
بيل شول هغه شاعران او اديبان
نه يې لوري ، نه لودن ، نه يې درك شته
شول يې پتې د وطن د پت زلميان
د وطن د بنمنو كړل د ځمكې زړې
د وطن پر مينه مست خيال ځوانان
تويې شوې دومره ويني په وطن كښې
نه يې اوسې كې شي ونيځلي ، نه باران
د برچې اود نېزې په څوكه باندي
ځاينان غوښتل ځان كړي امينان
د برچې اود نېزو تر څو كړ لاندي
د دوی زړه و صادقان كړي ځاينان
څېر نه وو چې وخت نشي غولولې
چې ځاين او امين بڼي دي زمان
روسيه شول هم ملت ته هم تاريخ ته
په روسيه باندي يې وپلورده ايمان

ددوی زهه وُ چې افغان دروس غلام کړي
روس ته وسپاري آزاد افغانستان
خبر نه وو چې زمري په نخبیر نه دي
په قفس کې ژوندون نه کړي عقابان
دوی پوه نه وو تل به دا افغانستان وي
په جهان کې شو ژوندی وي یو افغان
چا چې کړې ده سودا د ملک پلورنې
دي منډلي یې په گور شاه شجاعان
چې سپک گوري د وطن د مورلن ته
سپک په ژوند وي هم په مرگ دا حرامیان
د تره کي غونډې مري د نس له لوري
شي ناولی روح یې باد سره روان
دامین غونډې د سپي په شان مردار شي
د پلټ مري یې قبر وي د پسران
چې اسلاف یې اول سپک او پسي ورك شول
دي اخلاف یې هم په دې لاره روان
دا وطن د بنکېلاگرو همدیره ده
ژوندي راشي، مړم نه شي ایستی خان

د افغان ملت وطن افغانستان دی
دلته ژوند کړای شي رښتيني افغانان
چې راغلي بېرته نه دي ژوندی تللی
دېر قوي استعمارگر ددې جهان
دا وطن د آزادۍ په خښته روغ دی
دی ټول ژوندي غلامی نه په امسان
آزادو، آزاد به وي، آزاد به اوسسي
آزادۍ يې ده ليکلې په فرمان

۱۳۵۸/۱۱/۱۷

کابل

دردانی

د ماشوم په لاس مې ودرکې درد انې
حککه داسې شړې دانې-دانې دانې
چې له شونډو نه يې مېچ شړلای شو
نن په ما باندې رشیدکې زمانې

۱۳۶۶/۱۱/۱۹

پېښور

مناجات

بیت نیکه علیه الرحمہ پر مناجات ویلی وُ :

دا وگړي ډ پرکړې خدایه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

خو کله چې په داؤد خان کښې زموږ هیواد وال د بېکاری له لاسه ایران

او عربستان ته په مزدورۍ پسې ولاړل ، په عربستان کښې به خوړول کېدل

شرل کېدل او سپکېدل او په ایران کښې به کله د قاچاقېر په نامه اعدامېدل

او کله به یې نذر زجر و نه کلال نوره دې حالت و خوړولم او د بیت نیکه د

مناجات جواب مې په دې ډول ووايه :

[۱]

دا وگړي ډ پر شول خدایه !

لویه خدایه ! لویه خدایه !

د خوراک او خېناک په غم کې خوږه شوي په عالم کې

له عرب تر ایـرانـه لالهاند او سرگردانه

دروزی په لټه بنسوري دي بی ستوري او بی سیري

لیر د بدلي له خپل حُـاـيـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه!

د دوی مټې کوي گهټې دکوي دنور وختې

بشري قوت یې درومي هومره مومي چی یې شوي

د پردوله خوا حـوـر یې دمړینت په حای مړ کړي

ژوند یې غم دی سرتړ پایه

لویه خدایه ! لویه خدایه!

د اولس وینه وچېـبـري دخو تنو حجام دکړي

د کپښ دی زامن هېر شوي د بشکلو خښتن د پښ شوي

هغوی ورځ په ورځ خوار پړي اودوی سات په سات مړ پړي

لوی وطن شور رانمـاـيـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه!

نوله دې نه دي هم تېر شي؟ ددې وږیو شمېر دې دېر شي؟

وږي تزي دې زیات پړي؟ بیاله لوږې دې مړه کړي؟

داسې ژوند ښه دی که مړینه؟ چې مړ ژواندي ژوند کوینه؟

د تاخه ده پکې رامیـه !

لویه خدایه ! لویه خدایه!

خوگله چې د غواير تر غوښل وروسته په ۱۳۵۷ كال كښې په افغانستان سره بيا
 را نازل شو او زمونږ مادي، معنوي او بشري هستي يې ونيوله د خپل تير مناجات
 په حواب كښې يې دالاندې مناجات ووايه :

[۲]

دا وگړي ورك شول خدایه !

لويه خدايه ! لويه خدايه !

سور و حشت پرې را نازل شو يو د بل د سر قاتل شو

د سرو و وينو سيند روان گي اوردی، ويني دي، افغان دی

هيواد ټول په وينو سور دی وحشيانه قتل او چور دی

وطن وړان شو درد نه سايه !

لويه خدايه ! لويه خدايه !

لوتماران ورته راغلي مال او سرته يې دي غلي

کور په کور باندي ویر خورگي د چا پلار مرد چا ورور دی

هر لور ويني - ويني - ويني کډه شوي دي ترې ميني

هر خوا ډکه له واي وايه

لويه خدايه - لويه خدايه

څوك شهيد كړل الوتكو څوك يې مړه كړل په ټوپكو

په چا پر يوتل بموننه پرې يې بل كس په سره اورونه

خوک خونراک شول د گولیر د وحشت د سرو بلیو

د چاکور وران شوله حُـایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

خوک ژوندي په حُـکه خین شول خوک د حان په وژله خوین شول

د چاقطع شول سـرونه د چا غوڅ پینې اولاسونه

خوک ټکټر کړل خاورولای خوک راووتل د بانـدی

ټول په ویر شول سرتـر پـایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

دېرې مېنې وې سپرې شوي د وطن هستی ایري شوي

سره کمون واره تبا کړل عالمونه یې فنا کړل

خوک ژوندي ولاړل خوک مژتل افغانان خواره واره شول

له ماره نه تر گـدایه

لویه خدایه! لویه خدایه!

دا وگړي وو دېر شوي هرې خواته خواره شوي

په خپل ډک کور کې وو وږي د اوبو په غاړه تـبري

دمېنت په بدل مړه شول په عمر باندي ماره شول

د تا داوه پکښې رايـه؟

۱۳۶۱/۸/۱۸

لویه خدایه! لویه خدایه! پېښور

درزونه

د حسرتونو په دنیا کې چې عیشونه زیات شول
 هومره چې درك زیات شو چې خومره چې دردونه زیات شول
 د بېلتون اورمې د زړه خامه خزونه بڼه بېخه کړه
 مېنه چې پټېسکه شوه چې خومره پرې اوږونه زیات شول
 د پروا غزیمې په بڼې کې سر را پورته کړه
 اغزی چې که دېر شول ورسره زما کلونه زیات شول
 د غلامی سره زنجیرونه زیاتې مات در واخله
 چې چې په پښو کې په لاسو کې زنجیرونه زیات شول
 بڼه دې د غوڅې پرېکړې لاره یې را وټوله
 که چې سوچونه ، که فکر ونه ، که چورتونه زیات شول
 نر به د نر کلونه نه بدم د سبا په غنا په
 زما درانه - درانه غمونه له پیرونه زیات شول
 د ناکامی څپې و لار د کامیابی پیرانسته
 د ناهیندیو په سبب چې امیدونه زیات شول

۱۶۰

له سرته تېروليونود صف سرلازی شومه
چې په شلېدلي گريوانه کې مې درزونه زيات شول

۱۳۵۸/۵/۳۱

پېښور

عقد

قران چې وويني قرآن نه وينې
چې پيانه وي بيا بيان نه وينې
عقيدې نه لري عقدي يې پېري
حکمه د عقد ساتلو خان نه وينې

۱۳۶۲/۷/۲۷

د اتفاق صف

نقته يې چې ده نغښتي په نفاق کښې
چې يې شق او تخصص دی پر شقاق کښې
کاميا پېرئ به هله غيور و خـاکوړا
چې حای ورنه کړئ په صف د اتفاق کښې

۱۳۶۲/۲/۱۰

زندان

زه يم زندان کينې،

د شرخي پله په لوی زندان کينې!

زما وطن تر دې زندانه تنگ دی

لکه په هره خوا کينې جنک دی جنک دی

د وطن هر لورې پر وینورنگ دی

هر یو افغان له ژوندانه نه تنگ دی

د آزادی د بل خراغ پتنگ دی

په هر اخلاص سر و بڼې د خپل وطن پر لار کينې

د هندو کش غونډې پینک ناست دی د دین پر لار کينې

وطن که تنگ دی د دین پر لار کينې

په هر طرف د میرنو غورځنگ دی

د مجاهد سړک کار دیم ورکوي

علیمرته نوی - نوی غم ورکوي

* * *

زه يم زندان کينې

د شرخي پله په لوی زندان کينې

۱۶۶

زما وطن تر دې زندانه تنه دى
خوبه هر چکوت کښې روان !
د آزادۍ جناپ دى
په دښمن څمکه تنگه شوې آزادي به راځي
په تودو وينو يې چې کيږي
اوبه خور مره خوا
په گران وطن کښې سرخروي او آبادي به راځي !

۱۳۵۸/۱۶/۶۸

کابل، د خرڅي پله زندان

جوړه

بريژنف سولې (!) ته جنک کړ، دې يې ننگه
خوبه جنک - جنک کښې د سولې مرغې مره شوه
اوس اميد دى چې بيا سوله « (!) ترې پيدا شي
«انديرا» له «اندرې پف» سره جوړه سوه

۱۳۶۱/۸/۱۶

پېښور

سیلانی

نیسه! لاس طبیبه زخم می ناسور شو.
 چچی بی تمی شوم ایله می زپ مسرور شو
 غاقول شین و چچی راشین شو په بسدیا کبئی
 خوچی ویلی ختدل زما په وینو سور شو
 بی له پاره چچی تر داره دروان یس
 اوس شوی پوه چچی سنکئی ورو می منصور شو
 تل چچی فخر جم سرو هلی، برو هلی
 دغلیمر له لاسه ملک راته تنور شو
 د هیواد دلور و غروبو سیلانی دی
 دارفعت رفیع هاله موند چچی مفرور شو

پېنور: ۱۳۵۸/۶/۱۱

یوه لنډی

ترکیه داسی دی کور و دان شه
 لکه چچی و دان دی کور زموږ و دان کورنی

۱۳۵۷

پور

(دېپرلند بجر شعر)

وطن کور دی وطن گور دی
وطن بلاردی وطن مور دی
دده نوم د ژوند انځور دی
دده یاد د زپه تکور دی
دده عشق د ایمان زور دی
په بېلتون کښې یې سور اور دی
بل وطن کښې ژوند پېغور دی
چې وطن نه وي وړک لور دی
په وطن پې سې مې شور دی

استقلال پې

په ما پور دی

۱۳۶۴/۱۱/۱۰

پېنور

درحمان بابا په ليکه :

د سپيد وخط

شپه او ورځ د ژوند لړلې مې په غم دي
جوړ غمونه مې له غمرو سره سم دي
ژوند تېرېږي خوښې نشته ، غم راډروي
خوشې وايي شم ، سناډي وبله ضم دي
نړيوه پېرم دغه چارې د آسمان دي
او که ترښې مې دلوح او د قلم دي
نورو نوره شپه هم حان تر رڼا وځ کړه
زما ورځ مې د پوښلې په نوم دي
د افغان د افغان دود آسمان تر رسي
سرې لمبې ورباندې بلې دستم دي
د وطن سکون ، آرام يې دى مات کړې
په هر لوري د بې ووزېرو بېر دي
په هر کلي ، په هر سار ، په هر ديار کښې
د افغان ملت وگړي په ماتم دي

چې د وینو ارزاني په وطن وينم
 دزبه وينې مې مدام دسترچونم دي
 ميرويسي فال د بابا په ديوان گورم
 بيا پردي منگولې خينې مې په چم دي
 ها کثور چې ده په شعر معطر غوښت
 بدبوي پکې خورې د تانک وېم دي
 د سپيدوله سينه خطه داسې ښکاري
 چې رابري نښانې د صبحدم دي
 دې واړه قبر کښې لوی عالم وید ه دی
 درحمان د شعر کوي په عالم دي

حمل/۱۳۶۴

بريژنف

يازوی مړی*، ياپښې مات* *، يا چانلاری* * شول
 چې کابره کلي چا افغانستان ته
 بريژنف چې په دې خاوره تېری وکړ
 شوزبه چاودار مسان يې يو ورگ وروستان ته

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

۱۹۷
وینې

وینم په هره خوا کښې وینې- وینې
په وینو تکی سرې دی مینې - مینې
بشر دی تېری د بشر وینو ته
خښې یې په مینه - مینه ، پینې - پینې

* * *

په خولو بشر وایې : بشر غواړې
خوپه عمل کښې شر او شر غواړې
سوله ، وروړي ، برابری وایې
خوپه میدان د جنګ شر غواړې

* * *

بشر د بښمنه به خور خره گرموي؟
بشر د دوستان چې سرې لښې بلوي
کله کامبوج ، کله ویتنام پرې سیمې
یو یمنی بل یعنی قتلوي

(نیمګړی)

کابل / ۱۳۵۷/۱۲/۱

انجام

(دتره کي پر مړينه)

د وطن مور مقدسه ده درنده ده
احترام يې احترام د احترام دی
پاکه غېره يې هم پاکه هم سپېڅلې
د هر چا تر حق يې لوړ د حق مقام دی
په اغزو کښې يې هم گل غونډې ښکلا ده
په خزان کښې يې هم عيش مستدام دی
د ربښتینې زوی له پاره يې پر پښو کښې
هم خوښي ده ، هم هوس دی ، هم آرام دی
سر پرې رڼې دنور وپښه به پرې پرې نږدې
د مرگ لوري ته يې هر دېرې تکام دی
چې ناموس حيا يې ساتي هغه زوديه
گرامي دی ، په کابل ، کر په باگرام دی
چې پلوتريې پر سپکه سترگه گوري
تر ښکې نه سپک دانمک حرام دی

چې خیانت ورسره کړې مخ یې توریږي
د وطن خاین په هر وخت کې بدنام دی
چې آبرو او حیثیت یې په بل پلوري
چې د مور په غیږ کېنې پروت د بل غلام دی
رسوا کیږي، بدنامیږي، منفورېږي
انتقام یې انتقام د انتقام دی
لعنونه له هر لوري پری وریږي
چا چې کړی یې د زویو قتل عام دی
دامین په نوم که وی هم چې خاین وي
د خیانت منزل یې لند، آس یې ناکام دی
تره کی غوندې ترکېږي په گولو کېنې
ترکولی یې چې چا په بهام دی
په ژوند سپک شي بیا په سپکه پسي ورکشي
چې یې مورته نظر کړی هسی خام دی
مرگ یې سپک وي، پس له مرگه هم سپکېږي
دا خیانت، دایې آغاز، دایې انجام دی

۱۳۵۸/۷/۱۸

پېنور، بالاحصار

اورپوری شو

بهاره مه راحه کلونو باندي اورپوري شو
چي پري راتلي په هغو غرونو باندي اورپوري شو
چي تابه بنکلي کړل په کلو، موږ بي سيل کاوه
په هغو د بنتو او کڅونو باندي اورپوري شو
د کله درنگ درگرو وينه سرې سيلی کره وچه
هم بي په بوي، هم په رنگونو باندي اورپوري شو
د زپرو کلو پر حای سرې لنبې تاو پري پکسي
د پسرلي په چمنونو باندي اورپوري شو
د شکو في موجونو لوت کره د وحشت پوجونو
د گران وطن تاندو با غونو باندي اورپوري شو
کلاب، نرگس، مرسل هر يو پخپل حای و سرخېدل
پر رامبيلونو، چامبيلونو باندي اورپوري شو
د بنفشې، شبر، بيري خانگي لوخوري شولي
په ميخکونو، ريحانونو باندي اورپوري شو

چې هسري بوي، هسري بنکلا وه، هم مېلي پرې کېدې
 د ارغوان بنکلو بناخونو باندې اور پورې شو
 د ميخ افغان له پاره حای د آرام پاتې نه دې
 هم پر فرشي، هم پر فرشونو باندې اور پورې شو
 چې هل بي پښې بنکل کړې او دې به تر وريله يووکا
 د هغو حورو پر وړونو باندې اور پورې شو
 چې بي تو مېلي پکې وو د پسرلي گلونه
 پر هغو تورو وړيلونو باندې اور پورې شو
 نه لاله زار دى پاتې شوى نه خارزار پاتې دى
 هم پر گلونو، هم پر خارونو باندې اور پورې شو
 د اکران اوخون: جنت نظير وطن لته لته لته شو
 هم په سارا، هم په بنا روڼو باندې اور پورې شو
 د اور حلقو کېښي دي راگيرې د وطن سېمې مو
 چې پې په کليو، پر کورونو باندې اور پورې شو
 چې دوى ته کور و او دېمن تر پوخ سنگرو دوى
 هغو کلاؤ او برجونو باندې اور پورې شو
 د ننگرهار د گلوهار پروت د شهيد په قبر
 پر شنو سمسور وکونونو باندې اور پورې شو

د اليشنك ، د الينكار سيندونه سره بنكار پورې
 چې د لغمان په شنو فصلونو باندې اور پورې شو
 د جگدلك د وينو دك يا قوت لنبه - لنبه شول
 د ماه پير په كرن ليچونو باندې اور پورې شو
 په شيوه كيو را شپوه شوې د دېنهن لنبكړې
 د كمر پوپه كمر ونو باندې اور پورې شو
 باغ بالا باغ د بلا شواضخانانو لـــــــ
 قرغه يې قروغ كړه په بندونو باندې اور پورې شو
 بالاحصار اور كښې ايسار كابل ټوټه - ټوټه شو
 ښكلي پيخان په محلونو باندې اور پورې شو
 په استالف كښې لپې - لپې كولى و اور پورې
 د شمالي په شنو تاكونو باندې اور پورې شو
 شكر دره او گلدره د اور دره غونډې شوه
 هسري په غرو ، هم په رغوونو باندې اور پورې شو
 پروان په زړه باندې پرېمانه كولى و خورلې
 د كلبهار په بهارونو باندې اور پورې شو
 غور بند كښې بندې دي لوخړې درو سې تاكونو
 چې د پنجشير په زهرخونو باندې اور پورې شو

دھل سرج د نندارو لارې اوس شا پې شولې
د لاله زار په گلزارونو باندې اور پورې شو
په شهرستان او مالستان کښې بنار او مال تالاشل
باميان ته گوره يادگارونو باندې اور پورې شو
ميدان ، ميدان دخونين جنک شو، په سرو وينو زپا شو
تنگي ، خوات په شنو باغونو باندې اور پورې شو
لوگر، گوردېز په اور کښې پټ شول د اورين بوټو
زړمل اور گونډ اور گونډونو باندې اور پورې شو
د آسمان شکو نښترو نو حای سکر ونيولی
چې د پکښا په ځنگلونو باندې اور پورې شو
د تاريخي غزني له زړه نه دورې پورته شولې
په حصارونو، زيارتونو باندې اور پورې شو
په قره باغ، سلگر، مقر بمونه و اور پدل
د شنه زابل په بادامونو باندې اور پورې شو
د کندهار تا کونډ لاندې کول خوښي ټانکونو
په ارغنداو او په کرزونو باندې اور پورې شو
په لښکرگاه د سره غلیم لښکرې و بلوسېدې
د زارې بڼست په تاريخونو باندې اور پورې شو

سيستان سور اور شوپه نيمروز کڻي سختي وڃي راڻو
 ددلارام په آرامونو باندي اور پوري سٿو
 په ارزگان کڻي ارزوگاني خاورو لاندي کږلې
 ٻي غوره خلک په غورونو باندي اور پوري شو
 فراه فرحت له لاسه ورکړ، ددښمن له لاسه
 داستقرار په شينډونو باندي اور پوري شو
 هري دهرې قواؤ وران کږ په وحشي جنگونو
 دمدرسو په منارونو باندي اور پوري شو
 دشنه بادغيس پستو لاخلو لې پر ناز سپړلې نروي
 تر شول مات وړاندي په شولونو باندي اور پوري شو
 په ميمنه کڻي ٻي دامن مڼه پرېښوده
 دجوز جاني په يادگارونو باندي اور پوري شو
 أم البلاد دخيستانو په لاس وسوځېده
 په هغولوړو پرغونو باندي اور پوري شو
 په سمنگان کڻي دمپراڼي يادگارونه وسول
 ښکلي تخار او بغلانو باندي اور پوري شو
 په چاردره کڻي ماشومان لکه دورو حلال شول
 دگگډز کليو او کورونو باندي اور پوري شو

چې دواخان د پگړۍ ولي د روس پسيزکني کيښو
د بدخشان په سرو لالونو باندې اورپورې شو

* * *

چې به سجدي پکښې کېدلې د پاک رب حضور ته
په هغو پاکو محرابونو باندې اورپورې شو
کورونه وړان، اورونه مړه، نغري ساړه - ساړه شل
دروس له لاسه په اورونو باندې اورپورې شو
دېرې مولايې ادېرې شوي ادېرې ايرې شوي
کورونه څه چې په قبرونو باندې اورپورې شو
تنها ژوندي او ژوي نه دي چې سره او روښنل
په زيارتونو مزارونو باندې اورپورې شو
چې فرش د گلوبه د توري کېردي مخ ته خور و
په هغو دښتو دامانونو باندې اورپورې شو
همر د کېردي او هم د زړونو مراندې وسوچېدې
د عشق او مينې په تارونو باندې اورپورې شو
د سرو او بسانو کاروانونه به نور چېرې لېر دي؟
چې په کېرديو، پيشخولونو باندې اورپورې شو

رمې اوس نسته، پر گلو هم گولی واورېدې
 پر ایل بندونو، خړخایونو باندي اورپورې شو
 چې له مستی نه به اوبو پکښې ټوپونه وهل
 هغو شپلو، هغو ناوونو باندي اورپورې شو
 چې به مېلې وې، ساتبري به وې، سيلونږ به وو
 په اخترونو، په جشنونو باندي اورپورې شو
 د ژوند لمحہ - لمحہ په سره وحشت لڼه - لڼه شو
 په ورځو، شپو، په مهالونو باندي اورپورې شو
 چې انتظار به دین ديس لالی کډه ورپکښې
 په هغولارو کښه وونو باندي اورپورې شو
 لیلابه وزي ټولول، لالی به لوڅنگه کړي
 چې په لوونو درمندونو باندي اورپورې شو
 دخزانو پاڼې سرې نه دي ایرې ایرې دي
 د بهارونو په هارونو باندي اورپورې شو

سهار غوږل دعوايه وشو، روس ماښام ته راغی
 په سهارونو، ماښامونو باندي اورپورې شو

د ثور برج ، د جدي برج په هونږ قیامت راوستو
 خونه په هسک ، نږ په برجونو باندې اور پورې شو
 په شپه بندیز ، په ورځ ^{په} ژوند پر بندیز کې بند شو
 د آزادي پر ساعتونو باندې اور پورې شو
 چې د اسلام او د ملي فرهنگ د بنمن پرې راغلل
 په مکتبو او کتابونو باندې اور پورې شو
 تنګي خوږانان او ماشومان په اور کې وسوځېدل
 په ناسپړو ارمانونو باندې اور پورې شو
 دا اوښکې وینې سره گډې دي خونا ب جوړوي
 که پر تنګيو کېدونو باندې اور پورې شو
 چې بهر پانده وود غیرت او د عزت په شمال
 اوس پر شملو او پلرونو باندې اور پورې شو
 چې یوې سر قلم او بل به یې نظر قلم گرې
 په هغو تورو ، قلمونو باندې اور پورې شو
 د پرون هڅې مودنن په اور کې وسوځېدې
 د بره تلک پر تکلفو باندې اور پورې شو
 انسان یې ناوړي د آسمان فضاله د وړو وړو
 د مظلومانو په آسونو باندې اور پورې شو

روس په به خنکه روسياهي کړيې اوس له خلکو پرته
چې دافغان په افغانو نو باندې اورپورې شو

* * *

که ز ما مېنه روس کړه وړانده خومزه يې وکړه
چې هر - هر خای يې په ټينکو نو باندې اورپورې شو
د هر خوږ من افغان پر زړه کښې خوښي و دوږده
چې د دې من پر واحدونو باندې اورپورې شو
د هرې پورې مور د زړه د زخمو خولې وړغلي
چې د ليدن پر سر و بچونو باندې اورپورې شو
شربلي يې وړانې عصري زور يې ټول اوږه اوږه شو
په زغور ورو جهانو نو باندې اورپورې شو
د گران وطن پر هره برخه کښې په شو - خوځله
په قطارونو قطارونو باندې اورپورې شو
په ډېرو سېمو کښې دروس قومي - قومي پوجونه
صفاً صفا شول ، په صفونو باندې اورپورې شو
ايمان ته گوره چې ټوپک پر تانک کښې لاره کوي
په پولادينو مقلونو باندې اورپورې شو

په کم نظريې چې کتلي وو غير افغان ته
د سره د بنمن په سرو خوږونو باندې اورپورې شو
چې د جنگ اور ته له روسيې نه پکې تېل راډروي
په هر-هر ځای په دې ټيکنو باندې اورپورې شو
چې يې د سولې د کورې کوڅو ورسوول
اليکوپټرو په څرخونو باندې اورپورې شو
هغه سالنک کښې چې يې جوړ کړ د تېري له پارو
د روس په سرو وحشي پوځونو باندې اورپورې شو
دارالامان د بنمن ته ځای د امن نه ورکوي
پکښې د روس په ميخزينونو باندې اورپورې شو
چې د اوربل په قوماندو يې راډيو سټرې کسپله
د سره تړو کي په هلو وځو باندې اورپورې شو
چې استعمار کړ روس، خپل باري يې پرې ترجايه يوه
د څره امين په څرو مغزونو باندې اورپورې شو
دوی که نسکور زموږ سر لوړ د آزادۍ بېرغ کړ
د خلق، پرچم پر پرچمونو باندې اورپورې شو
انسان دوستي يې اوس ټول جهان ته وښودله
د روس په تشو سرو لفظونو باندې اورپورې شو

که زما کور یی کر ایرو مسکو هم و لهر زبده
په کر یملیر . کچی په تختونو باندی اور پوری شو

* * *

چې دیولیندو کارگر خوټک دی را اخیستی پسی
دروس په لور او شوټکونو باندې اور پوری شو
چین هم اوس پوه شو چې مارکسینم دی تریاق دخلکو
چې د مارکسینم کتابونو باندې اور پوری شو
د کمونیزم شرارت دنیا لنبه - لنبه کړه
په کمبودیا او ویتنامونو باندې اور پوری شو
چې دی پسیلی یو دبل ترڅنګ چمتو ولاړ دی
په ناپیلو هیوادونو باندې اور پوری شو
لوی قدرتونو یو وبل وټه په شاتپ سوی
ایران ، عراق په اولسونو باندې اور پوری شو
په مورن قیامت دی خو د زرو دوک بمرورن هله
که په دی لویو قدرتونو باندې اور پوری شو
چې زور حق بولی د ویتو حق د هغوی دی پکښې
نور په ملگرو ملتونو باندې اور پوری شو

خبرې کيږي نتيجه يې د جنګ اور کړي لاندې
د ژنيرو په مجلسونو باندې اور پورې شو
افغان سوځيږي او فریاد کړي د نيا هڅه نه وايي
جوړې يې په سترګو او غوږونو باندې اور پورې شو

* * *

زلمي اتڼ کوي خو ډول ورته د جنګ غږيږي
اوس د بنادۍ په اتڼونو باندې اور پورې شو
پتمني پېغلي دي روانې د سنګر په لورې
چې د غرمې په ګودرونو باندې اور پورې شو
ډورې پخپري خودلو پرځای سنګر ته درومي
د مازيګر په تنورونو باندې اور پورې شو
پکښې عکسونه د شهيد د پاکو وينو ښکارې
سهار ماښام په شفقونو باندې اور پورې شو
رفيعه هغه طراوت اوس پکښې نه ښکاريږي
ستاد هجران سويو شعرونو باندې اور پورې شو

۱۳۶۳/۱۲/۶

پېښور، کوزناکال

نه حایپري

وجود مې له خپلکانه په وطن کې نه حایپري
غمونه مې دي دومره چې په تن کې نه حایپري
گلونه خزان شوي دي ، باغونه دي وران شوي
د سره خزان بادونه په گلشن کې نه حایپري
راغلی سور وحشت دی ، په اولس مې سور ساعت کې
سړې وینې د زلمو په سپین کفن کې نه حایپري
رودونه دي د وینو په هر لوري چې بهیږي
خوږان دومره قتلینې چې مدفن کې نه حایپري
ودانې وړانې شوي دي هر لور په ویر لړلې
ویرونه د وطن د مور لمن کې نه حایپري
وطن سوری - سوری دی د روسیو په سر وگړو
تر دې یې زیات زخمونه په بدن کې نه حایپري
خلقیانو داسې ظلم په وطن کې کړې بر پسا
شمیرې پرې تاریخ نې لري ساری سرتر پا

۱۳۵۸/۹/۱۸

پښتور

ردیف بندگی

زندگی:

رادمردان

از همان اول

بازندان بسته است:

* * *

زندگی

بردگان روسیه

تابه آخر

در ردیف بندگیست!

۱۳۵۸/۴/۸

کابل، زندان پلچرخی

یوبیت

ز ماد ژوندانه په بې ثباته تلون کینې
ز ماد فکر رخته بنه شوی زوپنه شوی تان شوی

۱۳۶۵/۶/۱۳

نوی دام

دسره استعمار نوی دام د ذهن غولول د عی
خو کسه کړي د حان نوم د ملت وریاندي کپړي
دسره لښکر په مرسته په تخت کښنوي مفرور
د پاسه نوم د خلکو حکومت وریاندي کپړي
قومونه سره جنگوي، پلار، زوی سره په جنگ کړي
په دېره بې شرمی نوم د وحدت وریاندي کپړي
بمونه او روي په خلکو ظلم چلوي
اورونه بلوي نوم د خدمت وریاندي کپړي
آرامه آرامي وي په یوملک کښي چې دوی ورشي
جنگونه کړي نوم سوله، امنیت وریاندي کپړي
کوي قتل عامونه دوکړو د ملت
خونوم په سپین سترگی د عدالت وریاندي کپړي
ترې واخلي خپلواکي او آزادي او خپل اختیار
په خوله نوم د ملت د حاکمیت وریاندي کپړي

د خان په کټه چور يې کړي کلتور او اقتصاد
 خونوم دور ورو لى او محبت ورباندي کېږي
 غلام کړي بل ملت په ډېر ولومو کي يې ټکېل کړي
 د خولې په تش ويل نوم حریت ورباندي کېږي
 نازله په ملت کړي سره وحشي ډيکټاتورې
 خو نوم اولسواکي، ملی قدرت ورباندي کېږي
 که داوي سوسياليزم ترقی او امنيت
 هر څوک به لوی پندونه دلغنت ورباندي کېږي

جدي / ۱۳۵۸

وردک، آبدره

د مسافر جنازه

له سوې سوې د بښتې له خالو له زړو و خيمو منږ
 د څو کسانو په اوږو د مسافر جنازه
 له هیلو ډک زړه د بې پايه د بښتې زړه تر ولاړه
 د يوه بې کوره، يوه بې کوره مهاجر جنازه

۱۹ / ۷ / ۱۳۶۱، پېښور، کچه کړی

سپېدې

سپېدې دې خوښې زما زېرى د سحر لري
 په خره پره کبې تر شاخيره د لمر لري
 سپېدې دې خوښې زما

* * *

تیاره څیرې په ځای یې هره خوا رڼا راوړي
 د باطل مراندې پرې کوي د حق خنجر لري
 سپېدې دې خوښې زما

* / * *

د تاندو هیلو غوټه خوږین زړه گوتی نه پرېږدي
 د سرو گلونو په خندلو کې اثر لري
 سپېدې دې خوښې زما

۱۳۵۷/۹/۸

کابل

دباغ

باغ زاغ ته حواله شوله دې باغ نه والوتم
 بلبل مین په کُل وم خوله زاغ نه والوتم
 زما او دلاله د زړه داغونه سره یو وو
 زاغ تن ورسره یو چې کپ له داغ نه والوتم
 خطر د تن د پو ست وکته خو په نه وم الوت ته
 له باغ نه کله تله له دباغ نه والوتم
 ارزومې وه چې بیا - بیا د خپل خان سولو تیر شوم
 پتنک غونډې پر سوی له خراغ نه والوتم
 لوړ سر مې تپت همتو تر هتر شان تپتیدی نه شو
 په لوړو عزونو سر شوم له « بر باغ » نه والوتم
 عقاب پر دام کینی نه نښلي دانه دې بل تر کپ مې
 لوړ الوت یلم باغ نه که له زاغ نه والوتم

بل جهان

چې آسمان يې پټ په وړېځو
ترې لړې پرې خورې دي
ښې د بخت ستړې بنکارې
نه يې "تلي" ،
نه "نغري" نشته

او نه يې "کت د بړۍ" پروت دی
نه "پړيوڼی" يې ځلېږي !

* * *

خو:

دا وړې سوځند لمړې
د قيامت دورځې لمر دی
ټول مخونې بنکاره دي
د خپموله زړه نه لويږي
او:

د ژمي سوځند باد يې

۱۸۹

زمهرير دی !

زمهرير دی !

چې چلپري

له هله وکړ هم تېرپري

دا د نيا د مهاجر ده

دا جهان د اواره دی !

۱۳۶۴/۳/۶

پېښور

مُجاهد مهاجر

اولسونه ډېر ښکېل شوي، پرې راغلي ښکېلاکگر دي

لا تر ننه مهاجر دي، مهاجر دي له خپل ځايه

خو پر تا چې دا وړج راغله، مجاهد شوي، مهاجر شوي

مجاهد شوي، مهاجره! ستاږی به وي تر پايه!

۱۳۶۱/۶/۱۲

پېښور

زما قاتله!

ارته دنيا داور تبي شوله زما د پاره
له تحمل نريم وتلى د دنيا د پاره
اوس رابنکاره شوه مليونونه ککړي په کار دي
ستا د خيالي جنت د دې خيالي بنا د پاره
دا ستار تيم دى چې ژوندون کړي د انسان پښو
زه به ژوند خاړ کړم د انسان دا اعتلا د پاره
زما قاتله! ما چې نن د بل پلاس و ژني
بنکاري ستالاس يې هم تړلي د سبا د پاره
خبر دى که سرهې تر کهور تر حکه لاندي کړي
د تېنگار زړي يې ميوه ورکړه هر چا د پاره
زه که فنا هم شم بقامې په فنا کښې وينم
حکه فنا به وي زما ملي بقا د پاره
د وحشي شپې تورمه سيند کښې چې بلکه غونډا کښې
مانه دى وياړ چې شم بخږى دې رسنا د پاره

زما مهبود، دی په ختیج، کښې پرې زما بر راتښي
تر ټولو وړاندې پرې لمر خیره د «سبا» بر راتښي

۱۳۶۰/۸/۶

کابل قلعه نوح الله

د ملت لښکر

سبرنی پسرلی سور راتر ښکار پزیري
د لاله داغ یې ناسور راتر ښکار پزیري
خونړې سیلاب راتلونکی په وطن دی
د ملت لښکر مخسور راتر ښکار پزیري

کابل / ۶ / ۶۶ / ۱۳۵۸

غلامی

د یوې قورې کور تاپه ښه راغی
د انقلاب یې د زلمو په وینو سوړ دی
د افغان دمېرني ملت په ترڅ کې
لگولی غلامی زخم ناسوړ دی

کابل / ۶ / ۶۶ / ۱۳۵۸

د محبوب غږېز

ساقی پاغمر پیاله را کړه   ماله خان مخه جلا کړه
 دا خپل خان راځي هېر کړه   سر سبندو ترمې سر تېر کړه
 بزې مینه لپورنې کړه   بزې مینه سپلینې کړه
 چې زه ور ودانگم دار ته   چې خان واچرم انکار ته
 چې قربان کړم خپله وینه   پرې تر لاسه کړمه مینه
 چې منصوره دخپل دلدار شم   یار ته ور د دار پر لار شم
 چې سر لورې شم بجنون ته   مومن خان غوندې پښتون ته
 چې رښتینی یو عاشق شم   چې په مینه کښې صادق شم
 چې د مینې مینتوب کښې   چې د مینې لیونتوب کښې؛

تېر تر خان شم ، تېر تر سر شم

د محبوب غږېز ته ور شم

۱۳۵۸/۷/۱۰

پېښور

غزل

وي وري - وري اشنا ترې سترې جوړوي
ځکه هره وږخ راته خبرې جوړوي
دا د گډوانه صدف چې ځکه خوله سپرلي دي
عشق زما له اوښکو ملغاړې جوړوي
ښکاري چې د سرو وسانو قبر به جوړې پري پري
بيا غا زيان مصروف ښکاري سترې جوړوي
گوره په توبک راگوزار پري ايمان وگوره
روس که الوتکې زغورې جوړوي
پوه دي چې سالنگ د سرو لښکرو د مهرک کنده ده
بيا هم لا نادان گوره لښکري جوړوي
دا د شرق او غرب ښکېلاک مجوم د اسمانا نوري
تښتي نور آسمان پر لور ودرې جوړوي
خوبه په فناد پسي څي راشرله شاعر کوره
گوره له الفاظونه سترې جوړوي

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

پيلينور

ملي ماتم

کله چې زه پر چيانو د ۱۳۵۸ کال د کب په درېيمه نېټه د لارې له سره ونيولم او زندان ته يې واچولم زما په تن کښې زما هغه تور پېچلې وې چې د کمونيزم د يو ليم کلنې زورواکۍ په دوره کې يې زما د غم او ویر د پېر و ترخو لخطر په وخت کې ملگري راسه کړې وه او نن مه هم په تن کې وې، دا پارکې همدې جامو ته ويل شو:

زما جامو!

ای زما تورو!

ای د غم جامو!

تاسې مله کې يې پې مدام زما د خان جامو!

هم د سفر، هم د حضر، هم د نزلن جامو!

تاسو زما د زړه د غم بڼکار ندو يې کوئ!

تاسو د لوی ملي ماتم بڼکار ندو يې کوئ!

زما جامو!

ای زما تورو!

ای دغم جامو!

۱۳۵۸/۱۲/۶

کابل دشرخي پله زندان

وطن پلوري

د وطن د خړوونکو مرگ روا دی!
 که پلورلی یې په "روبل" که په "دالر" دی
 د افغان په پاک وطن کې یې حای نشته
 که د سره دی، که د تور بنکې لاک لښکر دی

تکل

شوم سرگردانه خوله تانه روگردانه نه شوم
 حوزبه جانانه ستا پر عشق کېنې یې ایمانه نه شوم
 تکل مې وکړ د منزل په لور د سر په بیه
 ستومانه دېر شوم، خوښي داده چې پښمانه شوم

راز

که دخولي شې کړای د زېږونو لارې مه بندوه!
گرانه لاليه درازونو لارې مه بندوه!
نن د وختونو مجبوري که ديوالونه جوړ کړل
د مستقبل د اميدونو لارې مه بندوه!
که ما او تاته شولې شامې خبرې شاپې دې شي
خودې بچوته د پلرونو لارې مه بندوه!
زما د زړه درمل پر تا د تاپه ما کېدای شي
خوښي دې ستاوي د دردونو لارې مه بندوه!
پرون هېرنگې، سبا خوارنگې د نن د پاره
ها تېرې شوې د عمر ونيو لارې مه بندوه!
که د وروزي د شعور سترگې دې په روڼو بڼي
د لاشعور دې د شعور ونيو لارې مه بندوه!

لورسرونه

ورك شوی، بی‌گوره شوی، بی‌گوره هم شوی!
 دلوی سفاک بجای خورین د لاسه!
 پر پاگو وینومو خروب شو وطن
 دشلم قرن دچنگین د لاسه!
 کلي، بنارونه موداور لنبه شول
 دنوی عصر د انجکین د لاسه!

* * *

ای دوطن خورو وروز امنو!

خوک په شپلو خوک پر د بنقونو مړه شوی!

دچا په سر درانه تا نکونه تهر شول

خوک په برچو خوک پر بومین مړه شوی!

د چا سینه د ماشینکې موخه شوه

خوک په درنو- درنو توپونو مړه شوی!

خوک په زندان کې قصابی شوی وروپو

په کورنگونو، پر برقونو مړه شوی!

۱۹۸

خوک د اعدام په تخنه وختلی

په ستمونو په ظلمونو مړه شوی!

د دوزخي ژوند نه وحشت مویلد

په تکلیفونو، عذابونو مړه شوی!

خوک یې ژوندي په تیراکتور جنم کړی

د ظالمانو په لاسونو مړه شوی!

سرونه ورموگرل خو ټیټ موینگرل

د خبیثانو، رذیالانو پینو ته!

د دی وطن د دینمنانو پینو ته!

۱۳۵۸/۱۰/۸

وردې، آبدړه

پوښتو

د ودان کور په وړه کښې ناسته ده چېرته

«خولپه» «شته» او «کور» یې ټول له منځه تللي

د «هوږک»، «کالی» او «گور» د غوډو دارانو

په روسي بمونو دي ورته ســـــــــــــــــیڅلي

۱۳۵۸/۶/۲۱

دمور غېز

ما شوم چې له مور بېل شي د هر چا خپلې خوري
بې واړه واړه وار به وار له هرې خوا خپلې خوري
خاپېر وي ورته جوړه چې په هر لوري يې مخ شي
که خپل وي که پردي ترې په بيا - بيا خپلې خوري
چکونډ د دنيا ورته تېره - تېره اغزی شي
د گل په شانې مخ يې د دنيا خپلې خوري
دمور په ودان کور به يې چې تول عمر راټول وو
ددې ټولي له لاسه د جفا خپلې خوري
سپين لمر وي ، سپين سبا وي خو خپلې يې پرې تور کړي
" سبا " ترې وړه هيله چې " بېکا " خپلې خوري
خومور وي نه هغه دمور د غېزې آندونه مري
تېر پرې به دا وخت که نن سبا خپلې خوري

۱۳۶۱/۱۲/۲۱

پېښور

بريالی پاڅون

هرافغان وُځپل کورخوښ او مسعود
خپل يې شته ، خپل يې تاوان وُځپل يې سون
د عادي ژوندون څښتن و وځپل کورکښي
نزول هم نه وُکه نه يې وُصعود
بل واي نه وه ، خپلواک يې خپل وطن وُ
واکداران يې که هرڅو و ونا محمود
د خپل خدای په عبادت يې ملاکښه وه
د بل چا پټي يې نه ووپه په وجود
انحصار او سرلوي يې وه په بـرڅه
په خپل ژوند په خپل وطن و وټول خوښنود
په خنډونو بربدل او پر مخ تلل بـه
که کوله به يې هڅه د بـه ليوډ
خوڅو کسه ناخلف پکښي پيدا شول
کړل يې رنځ د عقيدې پاڅنه حدود

د اسلام او د افغان لاره يې پرېښووه
روس مردود ، لېنن مردودو، دوی مردود
د شورکې او اقتدار لیونډه میــــــــــــــني
کړل د نورو په کړيو کې محدود
خونړې غوښل يې جوړ کړ په وطن کې
ورغ يې نوره کړه په شپه کې په داود
د راهيو غچ يې ونيوي په لاس کې
په روسي تانک الوتکو شول فرود
د وحشت دوره يې پيل په هېواد کړه
تر احرار يې پر زندان کې کړل مسدود
دېر يې مړه کړل په کورو ، پر زندانو کې
کړل يې وضع په ژوندو باندې فيود
د روسي ارباب له حکم سره سم يې
د وطن په هره خوا باد کړل بارود
وييل يې نور د خپل معبود عبارت پرېږد
روس زموږ نه دی بادار زموږ معبود
خو موږ ملت دا کله شــــــــــــي زغملی
چې روس ومني او پرېږدي رب وود

په خوا ملحه خلقيان دروس بچيان وو
د وحشت يې نه غغور وو ، نه حدود
الوتکې وې ، بهونه وو ، پتانکونه
هره خواپکه په اور وه او په دود
کلي وړان ، کورونه وړان ، نارونه وړان شول
په وطن کېني وو خوله وحشي جنود
نامحدود روسان يې راوستل وطن ته
خوپرې کې يې بنسوده نوم د پوځ محدود
داسې ظلم او وحشت يې دلته وکړ
چې نه کړې و فرعون ، نه نمـــــرود
د چنگيز او هلاکو تاريخ يې سپين کړ
کړل تاريخ تر يې بري ، هتلر ، يهود
نه په بنحور ، په سپين زيرو باندي بند شول
نړيو پريښودل خوانان ، نه نومولود
قتل عام يې په هر لوري کېني بسر پاکړ
خرابدي کړې تر حد حني افزود
هغه بلخ چې د جمشيد د جام جمال و
پيدل پرې پېرغونه زړاندود

ها مزار چي د اسد د خدای مدفون و
ر سېدل يې هر طرف تر د فيض عسود
کندهار چي پایتخت د احمد شاه و
و روزی يې ميرويس او محمود
ها غزني چي د بنار و نو د سرتاج و
و بلازميني د محمود او د مسعود
نور يې وردان کړل په بمرنو، په توپونو
د ژوند نېټې او آثار يې کړل نابود
خوبل خواتره افغانان مسلمانان و
پن الحاد شولو منلي نه قیام و
و سر لورې ژوند کړی په تاریخ کښي
هر د سېن يې ژ شړلی په س جود
هيڅ ټبري يې په وطن نه و ز عملي
پن لور سر هېچ زود و ته و فرود
په تش لاس يې بريالی پاشون شرو کړ
په قیام يې کړلومات حمود چون
په وحشي دشمن يې وکړل گوزارونه
دين يې حفظ کړ په قیمت د خپل وجود

۶۰۴

پر داهسو مہر نیوسالامونہ
تعظیمونہ ، تکریمونہ اودرود

۱۳۶۳/۱۲/۱۷

پسنور

اسیر

چی وی ذہن بی آزاد زندانی نہ دی
کر پہ پسنو کبھی بی پنحہ منہ زنجیر دی
چی لاسونہ بی آزاد فکر غلام وی
حقیقت کبھی دا اسیر ربتیا اسیر دی

۱۳۶۲/۱۲/۲۷

پلی نوم

کمونیزم د وحشت اوزور مسلك دی
مریولوز، مریوقول بی موهوم دی
مصلحت دی دانسان دقتلولو
خوچی نوم بی پلی نوم دی پلی نوم دی

۱۳۶۴/۹/۱۶

دزپه غوتی

شو پس لی په هره خواتو کیری سره کلونه
په سیه، غر، در او دیوار به وی خواره کلونه
په پانه - پانه کې تصویر د شهیدانو ښکاری
چی د وطن په در د بدلی غېر دی خه کلونه
د خاورې مخ به ولی فرخ په سرو کلونو نوي
ترې لاندې پتې چې دی تر دی کلونو بڼه کلونه
ستا عظیم قبر ته شهیده یوه د الی ده کنه
د جنت چلو تر فانی کلونه نه چکرونه
چی د غموتو لویې - لویې غوتی و سپړی
خاوند کله به غوتی می شي دزپه کلونه

۱۳۶۱/۱۹/۱۴

د اټاک پیل

کربلا ته سلام!

د کربلا د نبتي ، په پاڪو وينوسري د نبتي
د نازولو امامانو د اسري د نبتي
تاتر سلام ستا د سيني سرو پر هرو ته سلام
چي ستا په غيڙ ڪيئي لوبندي ها ارادو ته سلام

د کربلا د نبتي د کرب او د بلا دور جو

دي ستا سينه ڪيئي داستانون ڏس ڀاڙو جو

ته په ميدان ڪيئي پي د داسي لوي ايمان شاهه

چي باطل وي ورتو امان! امان! امان شاهه

ستا په سينه ڪيئي حق باطل پر ضد تلام پورتي

د استبداد په مقابل ڪيئي پي علم پورتي کس

عقدي پننگي وي د عقدي ارادي ونگي

توره پي بنڪل ڪر ڪو باطل تيري سجدې ونگي

د کربلا د بڼې! ستا یاد دي هغه لوېس سره نه
 له تنه بېل خو شول خو بل نه نه شول خو پسر نه
 ستا په سیند کې د امان داسې داستان پاتې دی
 چې پر نړۍ کې تر ایزه جاوید از، پاتې دی
 د بشریت تاریخ پرې وپارې، انځور پرې دی
 د حق د لارې فدايان گوره تکرار پرې کوي
 د قاسم خرویه لاره پالي دخپل سر په وینه
 د حق د وڼې کړې په مینه ، اوبه خوړپوڼه

* * *

گروهن افغان دحسینی پاشون پر لاره درومي
 د لار به پالي که تراوړه، که تر داره درومي
 د کربلا د بڼې، په پاکو وینو سرې د بڼې
 د نانو لویو اما مانو داسرې د بڼې
 ناته سلام، ستاد سینې سر و پر هرو ته سلام
 چې ستا په غڼ کې لوبېدې ها ارا د و تر سلام

۱۳۶۶/۷/۱۹

د عاشورا ورځ

لوپ کوي

توپان مې بيا په سرو گلونو باندې لوپې کوي
 پر غوږ پد لو بهاس و نو باندې لوپې کوي
 خوسه نادان دی نتیجه يې چې په پام کې نه ده
 په ان مويلو شمشير و نو باندې لوپې کوي
 کد و خو نه دی د افغان سردی يې سره نه ځي
 سر بېرې ځي چې په سرو نو باندې لوپې کوي
 د يلدا شپه که وي او بنده هم مگر راخښي پسې
 تياره برخو په سحر و نو باندې لوپې کوي

۱۳۶۶/۱/۶۶

د يلدا شپه

په سودا، سودا مې تېره کړه سودا شپه
 شوه او بنده راته تر کمال نه د «يلدا» شپه
 او بدل برې اوس - اوس مې تجربه کړه
 په سبب تيا تر ټولو شپو او بنده ده دا شپه

۱۳۶۶/۱۰/۱

پیغام

ای نزیوالو!
نیا و غوښتونکو!
امن خوښو!
سوله دوستو!
نزیوالو واورئ!

* * *

واورئ پیغام!
دیوه مظلوم
خو میری

او با ایمانه ملت

ای نزیوالو واورئ!
غوښ شئ!

د مظلومو خپه شوی پیغام

د انسانیت

د واقعیت ،

د حقیقت په غوږو

واورئ!

په دقت یې واورئ!

* * *

دلته په زړه کېنې د آسیا ،

یو تاریخي ملت دی

چې د پېړیو په پورې یو کېنې روڼ ژوند لري

له ویاړه ډک ،

له پټه ډک

له ننگه ډک ژوندون!

ده لوږې ، قندې دي کالې ،

بې کورۍ زغلی

خو غلامي ته یې د پها غاړه نرده اېښې

د اېني نگاه ده

په همدې نگاه تېري پرې شوي

د نړۍ ډېرو لویو - لویو قوتونو مدام

د استعمار قوې لاسونو مدام

دده د سر د ټپټولو ملي حلې کړې
خو ناکام شوي پر مړو پښو ترې تللي

* * *

ای نړیوالو واورئ!

غونډ شئ!

کيسه پاتې واورئ!

ددې ملت د سر لورې کيسه:

زور استعمار دلته پخپله راغی

مات چې شو

بیا یې د خپلو نوکرانو دلته لټه وکړه

هغوی یې راوستل، خو پاتې نه شول

مات کړل ملت

ملي تاریخ تریب د سروندو بابونه ودرکړل

دا پاڼه لاروښتنه همدلته،

بیا برسېره نه شوه

* * *

سره استعمار کړې سترگې پټې

په دې ټولو پښو

د وروځه، سولې، آزادۍ، بشر دوستۍ
د غولوونکو شعارو ترڅنګ یې
د تېرې توره کره نېره
ددې ملت د ښکېلولو لاره یې جوړه کړله
لومړۍ یې دلته ایجنټان په روښلو وپېرودل
څو ناخلف یې له ملت بیل کړل
د ښکاري زړک په شان یې ځان ته ښکېل کړل
د کور، کالي، دودۍ خوږې غاړې یې ووهلې
بس یو څو وېرې پرې غلط شول
خو نږد وپوهېدل
ددوی پردۍ لومې یې ولیدلې
خودوی په ډېره بې شرمۍ
د خپل بادار په مټو
په رها وځ کښې نه یې رجه داره واچوله
په همدې وځ یې په زرگونو افغانان
په وینو ولېږل
په خونړۍ کودتا والک ددوی شو.
د روس له پاره یې د خلکو غلامی پیل کړه

۶۱۴

خود ملت حواك يې ملگري نه شو
حکمه ملت هرڅه منل (خو:) غلام کېدلای نه شو:

* * *

ای نړیوالو واورئ!

غور شی!

کیسه خلاصه نرده،

دوی د ملت د ایل کوو او سیکلوو د پاره

روسي ټانکونه،

الوتکې،

ماشینې

او بمونه راوړل

په بې رحمۍ يې په تش لاسو خلکو وچلول

دېر ماشومان، بچي، زارې، ځوانان يې ووژل پرې

او دېرې خونې يې د روس په وسلو وړانې کړې

غوبتل يې پټې د وینو خاڅکي کړي په سره جنده کېني

خود قصاب د لمن خاپ هم پټېدی شي کله؟

* * *

ای نړیوالو واورئ!

واورئ !

کيسه اوس خوږبه شوه ،

په سپين ميدان کښې د ايمان او د وسلې مقابله توده شوه

يو خواؤ روس ، د روس چچيان ، قوي وسلې ودرسه

ؤ د پښگونو ضره مار ، د ماشينچکڼ ټکهار

د الوتکو غوره هاړ

او د بمو کړسهار

را خلاصېدل ، را وړېدل پرېې دفاعه مکت

بل خوا ملت و تش لاسونه

بس خزانېه ټوپک ، کوتک ودرسه

خوتڼک ايمان او اراده يې وه تر شا ولاړه

مقابله وه د لېد و او د کتو په ميدان

ټوپک په ټانک کښې لاره وکړه رانسکورې کې

قوي د سمن داسې ترور شو چې شوکړې کې

شوبلې پرې لکه ترخې مندې

په يوه لځه کښې د لمبو خوراک شوې

پاس پر آسمان شوې الوتکې بنکاره

د ټوپک دزو پرې ترې شوکړې

په خو لحو کښې لکه پکې باښې وغورځېدې
خو چې تر زمکه رسېدې، لمبې يې شوې دودونه
په هره برخه کېښې تباه شول دا قوي پوځونه
ملت بری وموند په ټولو زغورو قوو

د ايمان زور و

د افغان غيرت و

دا د تاريخ د قهرمان غيرت و

چې هم يې روس، هم يې ددوی نوکران و پرزول

اوس سرو هلی، برو هلی په ځان نه پوهيږي

باور دی ژد به ځوکښي

سور استعمار به هم د تور بڼکېلاک د قېس خوا کښي

د مېړنو په ملک کې ډېر په بې خوندي خېښيږي

او ددې آزاد ملت څلواک ژوندون به بيا پيلېږي

نوای رښتینو!

واقعیینو!

نړیوالو واوریو

دغه پیغام

دا د بري پیغام

دا دواړه خوصیږني ملت د سوېې کیسه
 دا دیوه لوی استخاری قوت د ماتې داستان
 دا ټول مظلوم انسان ته ورسوی!
 او ورته وایی چې ملي اراده نرماتیبی
 ملت په ټولو شر تو برین ی !!

۱۳۵۸/۵/۲۲

عمر

پنځه دیرش کاله مې د ژوند تېر شول د لمر په حساب
 شپږ دېرش کلونمې وتلي د قمر په حساب
 چې لا ژوندی دی د وطن په سر کېږي نه دی تسلی
 بې فنګه سر زما ونه ب ولی د سر په حساب

۱۳۰۰ هـ، ق د کونجی اختر د ۱۵مه (۱۳۵۹)

د ایمان سوک

د ټوله کیمې سر یې د خوږ، د «امیږ» سر یې اوږه کړې
 «بریز نښه» یې کړه زړه چاودمې «اندر نښه» زړه یې اوږه کړې
 د افغان دایمان سوک دے پر «باطل» د «حق» گوزار دے
 چې «مسکو» یې غنځانه کړې، پر «برک» یې بل ویر وکړې

۳۶۳/۱۱/۲۶

لورې شملي

قدم - قدم کښې سلسلې دي زلزلې دي راځي
زېږگيه زار ستا حوصلې دي قافلې دي راځي
د افغان همت پامير د هټېټېدلو ننه دی
چې پر هر وخت د دښمنانو پرې حملې دي راځي
د بېرته تڼۍ لاره يې نشته قومستان ته درمي
زموږ وطن ته د خرسانو سرې قتلې دي راځي
د وږني تېلو د هت د پوره مې بله ساتي
له هرې خوا د توپانو نو سلسلې دي راځي
سر لورې مېرېنه د اصلي ژوند پيلا مه ده اشنا
سټاپټي ژوند، د مړينې نوې مرحلې دي راځي
د ککړو خلې دې لور شي، لا دې لور شي پسې
چې پرې رپاندي د غيرت لورې شملي دي راځي

د مجاهد و ماشومانو ترانه

سپېڅلي مسلمان قهرمانان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

بچيان د لوی افغان يو فدایان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

* * *

ساترېپ آزادي د خپلو مېتو په همت !

لروملي غيړت !

لروملي غيړت !

په لار د قرباني باندي روان يود وطن !

قربان يود وطن !

قربان يود وطن !

* * *

چنگیز دی، که انگریز دی تسلیم شوی زبون زود!

روس هم روان دی گورتیه!

روس هم روان ری گورتیه!

دخدای په کتک بر په هر میدان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

* * *

د روس ناوې پینې به پکې پر پینې دو هڅکله

ساتر برې په خپله!

ساتو به یې په خپله!

زامن د میرویس خان یو او امان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

* * *

خوشاله به اروا د احمد شاه او د روینان کړوا!

هو سا به خوشال خان کړوا!

هو سا به خوشال خان کړوا!

۶۶۰

د این که ما شو مان سبا حوانان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

قربان یو د وطن!

۱۳۶۲/۶/۹

پنښ، بازارگر

د ایمان زور

د افغان د ایمان زویدی دی لیدلی

« کمونست » به « کم » و « نیست » شی که خدای کره

د کمون وحشت بر بدتره حی کمون ته

له دې وخت بر « جم نو » نیست « شی که خدای کره!

۱۳۶۱/۷/۲۳

شهادتو!

مهرنیر! قهرمانو! اتلانو!

د وطن د پالی لاری شهیدانو!

زموږ هر د خپل وطن پر تنگه جنګی

ستا سولاره خویند کسپې سبازانو

۱۳۵۸/۹/۱۲ ورځک، آبرو، زیری شهیدان

چېرته ولاړشم؟

لاس مې ترې وحشي قائل ترې په بېرته سپاسي
 د ټول جهان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 د حق غاصب به مې د حق غوښتو؟ له جرمه تېرې
 چې د انسان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 د امن خوښو امن اوسر له خومې هم ولېدل
 امن و امان قضاوت داری؟ نه نو چېرته ولاړشم؟
 د عالمي ضمير وجدان مې تجربه هم وروړې
 افسوس امان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 تکیه په خدای ده، مې دتورې بله لاره نشته
 د هر افغان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 د خدای مدد به وي، لوې غرونه، سنگرونه به وي
 د ټینک امان قضاوت داری نه نو چېرته ولاړشم؟
 افغان د مور غېږه کښې پايي، حکه رايي: وي به
 افغانستان قضاوت داری ازه نو چېرته ولاړشم؟

۱۳۶۲ / ۳ / ۲۹

کوټیز، فقیر محمد زوی

د تاریخ خبر کون

د ۱۳۵۹ کال د ثور میاشت له روسی وحشی ښکېلاک سره،
 د کابل ښار په واپتون کښې د ځوانانو او پېغلو د روشتنفری پاڅون
 میاشت وه، دوی په تش لاس او مېړانه په رڼا ورځ د روسانو په
 لښکرو راووتل او له روسی ښکېلاکگرو سره لاس او گریوان شول،
 لاندینۍ کیسه ددې میاشتی د پاڅون یوه تاریخي حماسه ده چې د "آسه مایې"
 د تاریخي غره په لمنه کښې د جوی شیر" د ویالې په غاړه پښه شوې
 او د تاریخ پر زړه کښې بدتل خوندي وي او ما د ډېرې لنډې مثنوی په
 کالب کښې نظم کېلده .

یوه کیسه ده حماسه ده
 د افغانی قهرمانی
 را روان و لوی توپان و
 د ځوانانو د پېغلانو
 پوهنتون و په پاڅون و

په کابل کېني — هارول کېني
پورته غبرو دايو خوږو
«مه روسان مشر! مه خلقيان مشر!
روس دې درومي! زمون له سپې!
روس د بنمن دى! روس ميرمن دى!
روس نه غواړو! روس نه غواړو!
آزادى ته! خپلواکي ته!
به رسېږو! نه ستنېږو!»
په دې چيغو په دې کريغو
راتلل بنارته زرننگار ته
خو هجو کړي روس محکوم کړي
دې بللې ته «جوى شير» ته
روس نه تانگونه او پوجونه
ورچمتو کړل سپي پي توکړل
په حوانانو په پېغلانو
ورحمله شوه دربله شوه
دگوليو په بوليو
تويېدونه زلمي نوجونه

خورکسانو   خورخوړانانو
 کړلې منډې   له دې غونډې
 غره ته تلنه   تېښتيدنه
 خو يوې خوالي   قهرمانې
 ورسره غږ کړي   جوړېږي خوږکې
 «څه کړې؟ تېښتې!»   ځان نه پرېښتې؛
 ژوند خپلواک وي   که بې واک وي -
 نه وړندون نه دى!   مرگ تری بندى!
 په دې چيغه   په دې تړيغ
 دوى په تېښتند   پرېښوره تېښته
 حمله ورسول   سينه سپرول
 مردکو ته   ښوېکو ته
 هر تری مرگ شو   تاريخ غږگ شو
 دملالې   بې مثالې
 احترام دى   صد سلام دى
 دې ميدان نه   دې ايمان ته

د افغانې

قهرمانې

داستاد پشواک په لیکه:

د حق لمر

بیا، بشر، بی سره شوی جوړې پرې پش، دی
بشر دوستو (۹) او ولی په محشر دی
زیر ویم د بېم په هره خوا کې خور دی
د ویر ساندې دی عالم زیر و زبر دی
په هر گام کې لوی کندی، لوی پانونه
مخ په ویراندې توپانونه دي، خطر دی
مکانی اثر پرې شوی دی د غمرونو
په کنه و د زمانې موتل ســـــــفر دی
پنونه نه خي هسکه غاړه به اوسه پري
زمانه ده، حادثې دي، زمره سر دی
روغ زړه نه دي له دې خاورې نه وتلي
که چنگیز، که هلاکو، که سکندر دی
د انگریز جهانی زود د لته اوبه شو
په زاریو د تزار نوي لښکر دی

سرخرویی تل په وینو د دینمن ده
 د کابل بالاحصار کښې دا اشردی
 که دروس « شاپرک » هرڅو بمباري کړي
 چا وژلی په کولیو د حق لاس دی؟
 شپه او بده، تلریکه ده، خو داده یم
 خښ په زړه یې د سپېدو ځلند خنجر دی
 دا منمه شپه او بډیر یی کله کله
 خوشمر نه مری په دې مې هم راوړي
 یخ به تېر شي مخ توری به د سکر ووی
 « پایښت بوله استثنی قانون گذری »

۱۳۶۹/۵/۹۹

کوټه

د ځان مرگ

دېرو سرونه دي داؤ کړي دایمان د پاره
 تاسو ایمان کړ تر پښو لاندې د امان د پاره
 ژوندون ایمان او عقیده ده، گټې مرگ دی مرگ دی
 افسوس پخپله غوښتی مرگ تاسې د ځان د پاره

۱۳۶۹/۶/۹۹

دتره کي په ياد

سور تره کي ،

په سره کلي کښې پيدا شو

سره روس ورکړل

ورته سره - سره کتابونه

ترې نه زده يې د سرو وینو توپول کړل

په خپل معنز کښې يې ساتل سره - سره فکرونه

خوچې سرې کودتا ورووست دارک تخت ته

کړل جاري يې ژر - ژر

سره - سره فرمانونه

سور بيرغ ،

سور يې دیرک ،

سور يې تناب شو

کړل يې خوړند په سينو سره نښانونه

په وطن کښې يې سرې وینې کړې روانې

ټول يې سره کړل که ووکلي ، که بنارونه

هره خوايي سره ورځ راوسته

په خلکو

په افغان باندې يې بل کړه سره اورونه

خوږچي سره بادار يې کتس کړه قرباني ته

تريپنه پاتې سړي څوکه شوي

سره تختونه

روزي ډېر فشار پرې راووست

خوسره نه شول

د تره کي په سرو وينو بالبنټونه

د «سره عمر» شر مېدلي پای يې «ژپ» و

وو په «سره» نيکري يې جوړه

«ژپ-ژپ» خاپونه

کوټه: ۱۳۶۴/۴/۱۲

د سر سيلوري

زه بې کوره مسافر په کومه ولاړ شم ؟

کله چې دويم مرځوک وپري خپلو کورونو ته

چې د سر سيلوري مې دې پکښې موندلی

زې خوشاله يم يوازې دې دوو شپو ته : ۱۳۶۴/۱۱/۲۲ پېښور
د دېل يون

غم

زه دځان په غم کښې نه يم ، د جهان په غم کښې نه يم !
 چې له ما مخه کړېز کړي ، د جانان په غم کښې نه يم !
 په دې نه يم چې خه و شول ؟ پر دې نه يم چې خه کړي ؟
 د چوپه غم کښې نه يم ، د توبان په غم کښې نه يم !
 نرمانه شوه ولې ورانه ؟ مکانونه ولې وران شول !
 دنمان په غم کښې نه يم ! د مکان په غم کښې نه يم !
 د قسیر په حای تخریب دی ، د تجلیل په حای تعذیب
 د بدلون په غم کښې نه يم ، د بحران په غم کښې نه يم !
 که د از مکه نسکورېږي ، که آسمان پرې ، را نه پرې
 د زمين په غم کښې نه يم ، د آسمان په غم کښې نه يم !
 که ناپالم که ایتم دی ، نایتروجن که را ور پرې
 د جبران پر غم کښې نه يم ، د درمان پر غم کښې نه يم !
 خپه دې شلېږي دي ، دا کپري ، پر کله ون پسې نه يم
 دلحن په غم کښې نه يم ، د گریوان په غم کښې نه يم !

۶۳۰

زما سوال ترهٔولو لوپ دی، زما غم ترهٔولو بر دی
د افغان په غم کښي یم، د لبنان په غم کښي نه یم!
زما غم بس هدا غم دی، چې انسان هم چرته شته دی؟
چې الفت او انس یې نه وي، دې حیوان پر غم کښي یریم!

۱۳۶۲/۶/۲۹

پښتور

فلکه!

په خپل وطن کښي د وطن د آبادی په تمه
اوس یې وطنه د وطن په آزادی پسې یم
هضر دی نه کر مه فلکه ان موښت خو دې کرم
ستا خوله کښي هم د خپل غلیم په بریادی پسې یم

۱۳۶۲/۳/۵

باجور، نایغابې

گِران

حُنا گِران دی خوتر حُانه می جانان را باندا گِران دی
ثابته می جهان ته کوه چي گِران را باندي گِران دی
سرب دم پری خود ز پد محبوب می نر پرین دمه بلتر
رینتیا را باندي گِران دی، په ایمان را باندي گِران دی
چی کوهی می خار پوشی پی په مینه دی په غن کینی
دامور را باندي گِران، داد امان را باندي گِران دی
ز ماد تن ذره - ذری پی جو په ده له خاوری
ذره - ذره د ملک تر نول جهان را باندي گِران دی
جلال د "جلاله لری، جمال د "افغانی" مسی
"کونی"، که "ننگرهار" دی، که "لعمان" را باندي گِران دی
هر غز جنگی کلاده، هر تر پی سنگر دی
"حاجی" دی، که "منگل" دی، که "حدرازی" را باندي گِران دی
"لوگر" لکه لوی غز تل د دینمن مسخ ته ولاړ دی
"پادخواب" دی، که "سرخاب"، تنگ و انجان را باندي گِران دی

«کابل» چې حال کابل د دښمنانو د غـرور
زورگیر کړې په زارپو دامکان راباندې گران دی
«ماخه» چې د بېري يې تر آسمانه پورې رسې
یادگار د خپلواکه مې دی «پغان» راباندې گران دی
مغور د ښمن يې خوشو حلی مات کړې په مسپرانه
«پنجشیر» راباندې گران دی او «پروان» راباندې گران دی
دښمن چې ورغلی ژوندی نه دی ترې راغلی
سرلوی «کاپيسا» مغور «بامیان» راباندې گران دی
د روس وحشي لښکرې چې د مرگ کډې تر سپارې
«سالنډ» راباندې گران دی او «خجنان» راباندې گران دی
د روس د سرو لښکر وې مات کړې قطارونه
«دوشي»، «پلخري» ده، که «بغلان» راباندې گران دی
«کنډن» رښتیا کډيس دی د دښمن تر د مرگ کنده
چې نغري دښمنان، هغه «آبدان» راباندې گران دی
لالونډ د سرو وینو د شهید يې په خلا دی
چې داسې وینه لال کړې «بدخشان» راباندې گران دی
د «بلخ» په «ذبيحانو» مې تاریخ کړې افتخار
«مزار» د لوی اتل «شیر مردان» راباندې گران دی

«سرپت» بازار يې وران شو خو د بنمن ترې سرپت نشر
 چې روس پکښې قاش، قاش دک، تاشقرغان راباندي گران دي
 د کورن د بنمن سرونه يې سم - سم پکښې هوار کړل
 قربان يې له بچونږه «سمنچکان» راباندي گران دي
 هر خورمه که روسان ورباندي بلوسي، سروپي نشي
 چې لوړه غاړه اوسي «چغچران» راباندي گران دي
 چې ساتي خپل وياړونه، د پردوله يرغل سونو
 «فارياب» راباندي گران دي او «جوزجان» راباندي گران دي
 «تخار» دي، که «فرخار» دي، هر يوه د دلفخار دي
 چې هسکه غاړه ژوند کړي «شبورخان» راباندي گران دي
 چې کندي يې شوې دکې په روسي تانک او عسکرو
 «سبزک» راباندي گران دي او «لامان» راباندي گران دي
 لوی واپت په رڼا ورځ کښې سره د بنمن ترسورتور کړي
 د بنمن ترې ميدان نرشي وپلای، ميدان «راباندي گران دي
 له اور يې کړې ورپکې، پر د بنمن خپلې تروپکې
 «ونځي»، «خوات»، «تنگي»، «شينز»، «زخان» راباندي گران دي
 «غزني» که «قره باغ» دي که «شلگر» دي، که «غور» دي
 هر يوه قوي منگر د قهرمان راباندي گران دي

ز دگر نه رستم دې رالری شوي په زانگو کښې
 «زابل» ستا هر زوی، هر قهرمان راباندي گران دی
 روزگار چې پکښې تل په مېرغون دی د دښنه و
 پرې ویاړم، پرې ناز پر مه، «روزگان» راباندي گران دی
 «قنداره» ستا د قندو زهر خمبلي دي روسانو
 «زوپ» نبار دي، زوپ سنګر دی د ایمان راباندي گران دی
 «هیلند» د ملي هیلو او ملي پوځ «لښکر گاه» دی
 که «کرشک» دی، که «نیمروز» دی، که «سیستان» راباندي گران دی
 «فراه» کښې د پردیو د فرحت لارې بسند پري
 «شینلو نده» چې پکښې روس دی سرگردان راباندي گران دی
 زار پېرم د «هرات» له قهرمانو توریالیو
 دښمن تری چې ورنگې امان راباندي گران دی
 چې هر تېری شنل پري، پکې هر زور او به کیر پري
 وطن د مېرغونو افغانستان راباندي گران دی
 الحاد او کمونیزم یې خپلي ابدی دي
 دا خوب ملک د سپڅلي مسلمان راباندي گران دی
 چې ټول سنګر - سنګر دی او سرخس و په دی پروینو
 وطن د ننګ غنرت او د ایمان راباندي گران دی

چا ويا اچي وطن وړان دي او وړانو پرڅخه خوندي؟
 ويران دي وي، ويران دي وي، ويران راباندي گران دي
 چې نړاوښته، زوړ او ووړ او حوان يې ټول جهاد دي
 د انزمت، دانسل قهرمان راباندي گران دي
 په نړه يې سر او کړ او پر نړه د سمن ولي
 « شهيد » راباندي گران دي، « غاڼي » حوان راباندي گران دي
 چې لار کوي د روس پر الوتکو او ټينکو کېښي
 د حق دمردکيو توند باران راباندي گران دي
 د اسره خونړي وځ يې نور پر سترگو ليدی نښم
 افغان حکه کومه چې افغان راباندي گران دي
 غافل وم په وصال کېښي د خپل گران اشناله قدده
 د وصل ترخوبونه تر مخ بجران راباندي گران دي
 « رفيعه » چې په درد کېښي د وطن دي قلم خوځي
 د تاهره انشاء او هر بيان راباندي گران دي

۱۳۶۲/۱۲/۱۹

ترور شعر

د حالاتو په دُرشل کېښي مې فيسارانو
 نن د اشعر زمانې هسي ترور دي. ۱۳۶۳/۵/۱۰

يوليک

ديوبيل آشنا په نوم

فلک څنگه مهربان شونه پوهېږم؟
 چې د بيل آشنا له ياده بيا خبرېږم؟
 نو کيڼ يې تری مهرباني دی نغښتی؟
 که رښتيا يې نن د ناز غېږې ته لورېږم!
 ما ويل دواړه به تر مرگه سره مله وو
 چې هم بيل يې هم مرگ وندې يې هم شرمېږم
 شکر دادي چې د لیک لاره شوه خلاصه
 خپل ليکونه رالېږه خپل درد لېږم!
 هيوادې يار لږ وو څنگه؟ حال يې څه و؟
 له پېچلانه خبرنه يې هم خبرېږم!
 د ژوندون د سختو لارو پر سر فرکېږي
 خبره کېږي، خبره کېږي، څه به کېږم؟
 اوسنکو ژاړې چې له سترگو را جلا شوي
 زما کال د پېلتون و مشولا خنډېږم!

چار بېته

په وینو زنگ افغانستان دی

په هر یو کور کېنې دي ویرونه

هغه ودان وطن اوس وړان دی

دي پرې راغلی تو پان سونه

# # #

داد غوايه له بغاوت ته په وطن جوړې غلبې شوي

د سرو روسانو له وحشته بلي په هره خواله کې شوي

د کمونيزم په لغته ټولې دېرې موادې شوي

ورک د نیا او عدل پته چې سرې لښکري راخوږ شوي

په وطن کې چور او تالان دی

وېرې بې سرونه او مالونه

په وینو زنگ افغانستان دی

په هر یو کور کېنې دي ویرونه

# # #

سرې خواره پرې راخوږه دی جنت نظیر وطن وړانېږي

هره خواپلي دي، سپاره دي خرمسان په وينونه مړپړي
 وطنداران خواره واره دي هره خواکښې دي بارپړي
 پاتې پراته په تناره دي نمرودي اوردي پرې بلپړي

په هره خواکښې بمباران دي
 دي د زنگير وياوازانونه
 په وينو زنگ افغانستان دي
 په هر يو کور کښې دي ويرونه

* * *

د کور پر خای يې نصيب گوښو دکمونستو په وعدو کښې
 هر چاته خپل وطن سوراوښو وسول دظلم په لښو کښې
 وحشت په هره خواکښې خوږ آرام شو وړک کليو بنارو کښې
 له ورانې حالې پورته شوښو آرو په تنو غلبو کښې؛

« دابشر درست دی؟ دا انسان دی

چې بلوي په موبن اور وښه؛
 په وينو زنگ افغانستان دی
 په هر يو کور کښې دي ويرونه

* * *

خوپاڅېدلي شان ليمان دي په کاميابې مواعتماد دي

چې جهادي سنگرو دان دي آزادېدونکي موهېواد دی
 په غزا بوخت مو چې غازیان دي آخر راتلونکی عدل و داددی
 په وینورنلېک مو شهیدان دي د سرخرویی د زیری یاددی

د سبا ستوری مور و بنان دی

«رفعه این کر دی غمرونه

په وینورنلېک افغانستان دی

په هر یو کور کې دی ویرونه

سنبله ۱۳۶۴ هـ، ش

د ننګ تاریخ

ستا پر مخ چې را خورې شوی د شهید دوینو پرې

سرخرویی دی کړه حاصله، ای د لوپو غزو نو پرې!

کتابه ده د مېراني، د شهید په وینولیک ده

تر ابده ژوندی ساته، داد ننګ د تاریخ کرې

۱۳۶۹ پېښور منظور عام پر لیسو

سوې مسرى

په وطن كېني د وحشت لړې خورې شوې
كنډو وازې كړلې خولې سرې خورې شوې
پسرلې چې به غاښو سرې كولې
هغه د بښتې په سرو وينو باندي سرې شوې
چې درنې وي، چې تودې وي، تاليدلې
هادېرې او س سرتړ پاڼه هډېرې شوې
چې بناډې چې آبادې ته مولرې
ځوانيمرگې د عمرو - عمرو اسرې شوې
ځوانان ولاړل د وحشت تركومي تېر شول
رانه لوټې موملي پانگې او پاسرې شوې
اوبنكې وركې شوې د وينو په سيلاب كېني
په سرو وينو باندي سرې سوې مسرې شوې

د نیل پر غاړه (بکرنش النيل)

زه د نیل پر غاړه ناست يم!

نیل روان دی!

نیل روان دی!

ورو - ورواخلي قدمونه!

د هدف په لور يې يون دی!

را روان دی له پرونده

د سبا غېږ يې ته رسي!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست يم

چوپړې - چوپړې يې چې دي

خو په تنو اشارو کې

راڼه سپړي ډېر رازونه

کوي تېر حکايتونه

راڼه ياد کړي تېر وختونه

۲۴۲

راته سپري تاريخونه

* * *

زه دنيل پر غاړه ناست يم!

راياديري هغه وږجې!

چې دنيل چوپو خپوږبه

تېرولې دنيل ناوې

او حسينې بې نغرې

دا دنيل غوښتنه نه وه

داهوس دها پاچاؤ

چې بې نجري خوسولې، غرقولې

د وحشي شلوت تسكين بې پرې کولو

* * *

زه دنيل پر غاړه ناست يم!

خپې چوپې - چوپې درومي

اشارو کېنې راته وايي:

«خه شول هغه هوسونه؟»

بې جليه شهوتونه؟

زه شاهديسر!

۶۶۳

دوی پناه شول

او دنیل حسینې ناوې

بیا پر امن اوسېدلې

نه چا ماته راوستلې!

نه اوبو کېنې ډوبېدلې!

***

زه دنیل پر غاړه ناست یم

زمانه وهي خرخونه

راته بنسکاري تېر فلمونه،

د فرعون شاهي تخت دی

حان ته خدای د خلکو وایي

کړي چپه - چپه حکمونه

په تړلو - په وژلو

د مظلومو انسانانو

نه سر پړي، نه مې پړي!

***

زه دنیل پر غاړه ناست یم!

نیل روان لکه پرون دی

۲۴۴

او په یون کښې راته وایي:
ه ها فرعون دلته گوري؟
ها خدايي مقام يې کوم دی؟
زما غږه کښې زبون دی!
خورجولی مادی بېرته
دی عبرت دتاریخونو!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست یم
په زاړه فلم کښې گورم
مصر دك له شر او شور دی
د زرگونو عالمونو په منځ - منځ کښې
بنايسته یوسف خرڅیږي
په پیسو او په مالونو
هر یو نیسي یې له لاسه
خواري دا ښکلی غلام کړي!
د انسان مقام بدنام کړي!

* * *

زه د نیل پر غاړه ناست یم!

۲۴۵

فلم خرڅ خوري را تاوېږي!
بنايسته يوسف ښکارېږي!
غلامي يې شاتر کړې
د شاهي پر پالنکې ناست دی
او د نياؤ دور چلېږي!
د انسان سوداوي نشته
ودور په ودور باندي نانېږي!
***

زه د نيل پر غاړه ناست يم!
راته کړي حکايتونه،
راته کړي اشارتونه،
د قتل په ژبه وايي:
دېر زور کړي دي ماليدي
چې زما پښتو لوبې دي
له غروره دک سرونه
په دې کاڼو دوېږدي!
زه د نيل پر غاړه ناست يم
او د نيل له حاله واييم:

۲۴۶

فرعونان تل نسکور پېرې
حق باطل باندې بر پېرې
نور زیاتی نه پاتې کېرې
بې له خدایه! مصنوعي خدایان غرقېرې!
*-**

نو:

زه د نیل پر غاړه ناست یم
په دې اړ مننه لهجه ولیم:
چې ای د عصر فرعونانو!
ای وحشي ښکېلاکگرانو!
ای د روس وحشي لښکرو!
نور راغلو هغه وخت دی
چې په لاره د فرعون به روانېږئ!
او د مرګ په وړو نیل به ور ټکېږئ!
دا به کېرې، دا به کېرې
که څه او که خونېږئ!
*-**

زه د نیل پر غاړه ناست یم!

زه دنیل په ژبه وایم؛
د افغان اولس د قهر رود نیل به
غرفوي د تزار یی فرعون لښکری
دا آزاد وطن به بېرته آزاد بڼی
د افغان مؤمن اولس به
خپلی خوښی ته رسبڼی
د هدف رڼه منزل ته
به سمبڼی هسکه غاړه!
زه دنیل پر غاړه ناست یم
نیل روان دی
نیل روان دی
ورو - ورو اخلی قدمونه!

۱۳۶۵/۹/۹

۱۹۸۶/۱۱/۳۰

مصر، قاهره

د راډیو تلویزیون ودانې

دنیل پر غاړه

د وحشت غېږ

سرې - سرې او بڼکې چې تويېږي مې گريوان ته
خډبه وځنښي د ميني گلستان ته؟
نه يوازې گل په سوي ، بلبل په سوي شو
يوه چاره په کار ده دې سوي خزان. ته
د وحشت په خوره غېږه گڼې شلم پروتدي
حيرانېږم د شام قرن انسان ته
ميته نشته ، ميني سرې دي په سرووينو
ته لا اوس هم انسان وايي دې حيوان ته؟
يو ويشتمې پېړۍ ته چې رابريږي
څوک به پاتې وي چې ويې غواړي ځان ته؟

۱۳۶۶/۸/۸

پېښور

۲۲۵

د چريټکو دمې کېدو په ارتباط خرقطعي :

خوس مرگي

خوس مرگي ده په روسيه کېنې لگېدلي
لوی خوسان يې سر په سر مري، کال په کال مري
عجيبه ده ټول زړه چاودي ځي له تنحته
د افغان د ارادې په پاڅه ډال مري

۱۳۶۳/۱۲/۹۰

د اقتدار جنک

اورو! «يو» کله يې «بل» مشر مردار دی
چې گوبنه شي ودرېسې يې دمړک وار دی
کو د تا د کمونيزم هم اسرار وي
په مسکو کېنې رول جنک د اقتدار دی

۱۳۶۳/۱۲/۹۱

٢٥٠
٢٤٩

زورين

چرينگو ۽ اندروپ گورتھ لپ ٻولي
اقتدار دگي جي، بي ٻي ۽ ريتي
خونوپين بي لڪه مڙه رانسڪورڪي
گريه چف لڪه گريه ۽ ورته علي

١٣٦٤/١٢/٢١

* * *

بريف يي چي مردار شوڪاري زارشو
اندروپ يي له يوف سره گوزار شو
چرينگو که هرڇو وچرپده وخت تهر ۽
گريه چوف يو چوپ پري وکي پر قرار شو

١٣٦٤/١٢/٢١

امتحان

که هر خرمي دافغان قصه اوږده شوه
دښنه! ستا هر هداشان قصه اوږده شوه
پروادارمي نه د مال او نه د سر يې
اوس چې ماته د تاوان قصه اوږده شوه
نوحه! کڅ ته مي د امن بېرېد باسه
چې پر مادي سره توپان قصه اوږده شوه
مکله وينې مي له اوښکو سره درومي
د بمرنو د باران قصه اوږده شوه
د بيزو زويه! د سره سحر په لوري
عرق خون دې شو کلوان قصه اوږده شوه
د روسي ښکېلاک قصه مي هم کړه ختمه
که زما د امتحان قصه اوږده شوه
د خوابه اشنا وصال به مي لا خون وي
که هر خرمي د هيران قصه اوږده شوه
اورې پرې کړ د عصر په ديوانو
د ريفع که د ديوان قصه اوږده شوه

د خوشال بابا په ليکه،

د خوشال بابا په مزار

که ته نه وای دې خپرغره تر به راتلل څوک
په حضور به دې داهسي ژپېدل څوک
ستا کشش، ستا جذبه، ستا مقناطيس دي
گڼه زه څوک، دې لوړځای ته رسېدل څوک؟
هغه دردچې تا درلود ما سره هم شته
بشکلاک يو دی، گڼه روس څوک دی، مغلو څوک
بيا نا امله خپل له بله سره مل شو
گڼه مېنه د افغان څوک وه او بل څوک؟
د نفاق دردچې تاليد لا دوا نه دی
ځکه زه څوک يم او حوان پاتې کېدل څوک؟
ته ترې لارې جانکوېې، زه اکوېې ته
که بخت بل نه وي نوموړې څوک وو او تلل څوک؟
ستاله لاسه اوس زما لاس ته رسېږي
په دې شان دې کړي د تلک توره تېرل څوک

ناڅپله اجازه ربيع تر ورك سره
گڼه نه خوك، دې مقام تر اخل خوك؟

۱۳۶۳/۱/۲۱

مقابله

په نړه ، پر غيرت، پر سپين ميدان مقابله ده
روانده په وطن كښې دافغان مقابله ده
يو لور تر دې ټاكنونز، الوتكي او بمونه
بل خوا دارادې او د ايمان مقابله ده

۱۳۶۱/۷/۱۸

ټپي غاښول

په وطن كښې اوس - اوس هم لاله غوړې پرې
خوله لاسه د وحشت ژر ټپي كيرې
لايې داغ د سوي زړه بنودلی نه وي
چې په غيږه د بيديا كښې وښيي

۱۳۶۳/۱۲/۲۱

۲۵۴

د بلخ د نامتو قوماندان ذبيح الله په شهادت

د دین د پاره ، د حق په لوري
د وطن لار کښې لارې فدا شوي
ستا قرباني که الله قبوله
ذبيح الله وي ، ذبيح الله شوي

۱۳۶۳/۱۱/۱۶

پېښور

فردوس

چې محروم نشم محشر کښې له فردوسه
ځان ساتمه پېښور کښې له فردوسه*
شيخ به ناست وي انتظار به د قيامت کا
شهيد حظ مومي سنگر کښې له فردوسه

۱۳۶۳/۱۰/۱۸

* فردوس پر پېښور کښې د يوې سينما نوم دی .

د خوشال بابا په ليکه ۱

منظوم ليک

ياره څه به درته کينمه ، په څه باب کينم ؟
زه به تا وته د هجر کوم عذاب کينم ؟
د « هجرت » او د « هجران » غمو بيتاب کوم
نوبه څنگه دا بيان پر آب و تاب کينم ؟
د دوستانو د بمني درته بيان کوم ؟
که دوستي د دښمنانو په کتاب کينم ؟
له هر لوري مې زړه خوږين حال مې خراب دی
درتر څه به ددې خپل خاطر خراب کينم ؟
نه وم پوه نه به هيواد ، نه هيواد وال وي
اچې به دا دغم بيلترن په پنجاب کينم ؟

پنجاب دريل بيون

۱۳۶۶/۸/۲۶

د سلطان محمود غزنوي د مزار د وړانولو په ویر کېږي؛

لوی فاتح

هاغه لوی محمود چې مات یې سومات* کې
د منات، لات او غزی* ورو یې میرات کې
کمونسترد هندوانو خوبند نلې ته
د مغه فاتح گنبد په بمومات کې

۱۳۶۳/۱۲/۲۱

درونده

یو څلویښت کلونه د ژوندون راباندې تېر شول
بقل په غم و تېر شول، وړخ په وړخ غمونه تېر شول
سور و حشت دروس چې په وطن کې زموږ پل شو
دا داسې دروند غم و چې پرې تېر غمونه هېر شول

۱۳۶۴/۹/۲۰

* سومات د هند د مشهورې نوم دی .

* لات، منات او غزی د جاهلیت په دوره کې په کمیه شریفه کې ایښودل

شوي مشهور بتان دی .

د بښمن

په خوله يې مسوله ده، په زړه کې يې د سر د بښمن دي
د باطل مرسته کښې، د حق د حق سنجگر د بښمن دي
بشر- بشر وايي جهان يې ټول له شره پک دي
بشر يې سره کړي سر بښتيا چې د بشر د بښمن دي
مخ تې يې تندر راوړي دا د بڼکلا لوپت ماران
هغوی چې غواړي سوډو سر د خلتد ملر د بښمن دي
د کمونيزم د رژيم، رژيم دي وينې خوړل
دا رژيمونه انسانيت ته سراسر د بښمن دي
که کمونيزم گورئ ورثئ د خپبر نه هاخوا
هر د حيوان، هر د نبات، د سم او غر د بښمن دي

په شيندې نډ كښې دروي الوتكو
ديو حيايي سوځولو د عمليا تو ياد

قول وطن مې يې شوياره كړې په چين
بيا يې تخم پكې وکاره د مـين
ما يې هم مېلې لکه مېرې قرباني كړې
گوندي خـه يې شي ادا د دوستي دين

۱۳۶۴/۴/۲۰

پښين

پر لیبیا تېرى

ظلم دی یو ، وحشت دی یو او بمباري یوه ده
که په پولینډ ، په فلسطین ، یا په لبنان کېرې
بنکلاک : سور ، تور ، بشر دښمن او بشر دوست ندرې
تېرى تېرى دی په لیبیا ، که په افغان کېرې

۶۵/۱/۲۷

پنجاب

د ميني بقاء

دا د نيا ټوله زماني ، پر دنيا کي چي تاو وينم
له دنيا مې چي ته خپل شي ، بيا نو څله دنيا وينم
څه عجه زمانه شوه ، ټول کارونه به بل پر شول
له پردي هم ستم وينم ، له آشنا هم جفا وينم
لا قيام د قيامت نه دی ؟ چي نفسي نفسي نفسي شوه
دي چاغ شوي بي نفسونه که امي که ملا وينم
زه پرېشانه پرېشانه کړي ، ستا په مينه يې راټول کړم
ځان له مانه چي ټول نه کړي ، ټولېده مې د ساو وينم
لاس مې پرېږده دنه سره ، ستا دنه د سر د پاسه
چي دې زه هره درزا کي ، زه د ميني بقاء وينم
جمعيت که رانه ټول دی ، ټول په يوه سيل خواره شي
رفيع ځکه په دې ټول کي ځان يې ياره تنها وينم

يو هدف

چې د باران يوه رڼه او بڼه يې ترخوې نرو شي
په سمندر کې مړ غلره شي صدف د پاره
توټې - توټې زړه به راټول کړم کړاټول شي يو
دغه بې نظمه تنظيميونه يو هدف د پاره

۱۳۶۳/۹/۲۸

د روس بهی

د افغان ديورانيمو دنه دوك و
چې راپورته شوي په كيف كيني له بهی نه
دا نهي كله هضمېري، بشكاري داسې
چې روسيه به كالدي وركه له نهي نه

۱۳۶۵/۶/۱۰

نوی سا

زمانا رام زهنگې له دېرو اندېښنو ویده شي
لکه ماشوم چې بي له مورې په سلاکو ویده شي
د وطن خاورې ستا گردونه مې راغځه دسترگو
لېچن به محکمه بي له دې پستو رنجو ویده شي
د آرزو وکانو په مقفل کښې به خوب شخړې آشنا
په دې بسترچې وغزېږي په عمر ویده شي
رقيبې عزم بي يوه نوې غوندې سا اخلي
ستړې که هرڅو په درنو- درنو خوبو ویده شي
د خيال د نيايي د عمرو- عمرو ننگوته اخلي
چې د غزل پر رنگين ټال کښې په جوړو ویده شي

۲۹۲

د زړه قصه

زما د زړه قصه د زړه پشوپن و او وره آشنا
د سر غونډونو کله - کله سرسري اوري
ما معنوي ماته ورکړې خپل مادي د بنمن ته
خلک به محض د ميدان لري بري اوري

۱۳۶۳/۷/۱۶

د زړه کور

زړه مې وپروكي دى خودومره لوى دى
د هر مظلوم غم ځاييدى شي پكې
هر يو ظالم ته د نفرت مېنه ده
هر يو جابر تلعين كېدى شي پكې

کوټه: ۱۳۶۳/۶/۷

د بهار په لوري

د زړه گي سستې مې کړې شولې د يار په لوري
د يار په لوري د آشنا غوندي د يار په لوري
د ننک او ننگ ولتن ويسته هومره نري د آشنا
خپل قدمونه چستوه د افتخار په لوري
د حق قصه راته اوږده شوه د منصور تر دره
حکله يې ډاره ودر روان يمه د دار په لوري
زه باوري يم چې سيلی به مدام نه لگېږي
د اخزانو نه به مې درومي د بهار په لوري

۱۳۶۶/۱۰/۲۲

يوه لنډی

پسرلی بيا پر وطن راغی
گلان راغی خو شهيدان خاورو ته ځينه

۱۳۶۶/۱۲/۶

اصلي رنگ

کمونیزم لفاظی ده، فریبکاری ده
خو زموږ ملک کېې ښکاره په اصلي رنگ شو
پورش وکاندي په خلکو اعلان مارش کا
جومات «رنگ» کړي په راپور کېې وايي «رنگ» شو

۱۳۶۳/۳/۲۵

دار

څنگه ښه بېلتون دی تر وصالته لا خوبلت لري
هر څه ته چې دید کومه دیدار شي د آشنا
زه هغه منصوریم دخدای نصرېې ملگري دی
دار ته چې مې بوزې راته دار شي د آشنا

۱۳۶۴/۷/۲۵

د افغان فخر

د افغان فخر په هغوننگيالو دى
چې نه پار لري له بند او نه له داره
داسې فخر د افغان له پاره عار دى
مفتخر چې وي دروس له افتخاره

۱۳۶۵/۳/۱۰

نوبتار د موټريون

يارمې مار شو له بناماره سره مل شو
له بې سره استعمار سره مل شو
افغان خرنګه شي فخر پرې کسولى
چې دروس له استعمار سره مل شو

۱۳۶۵/۳/۱۰

اکرم، د موټريون

فاصله

پرون خبر به ژ هغه کته بدله
اون خبره بدلېږي کته يې يوه ده
نور بڼکپلاک په سره بڼکپلاک دی بدل شوی
دپرون اودن دغه فاصله ده

۱۳۶۵/۳/۱۰

خبرآباد، دموکریون

ولایت

پرون ورور ژ د بېرک خون يې نه دی
هی توبه د سیاست له احوته
چې الهام ورته رادرومي له مسکو
اوس اگاه شوم د ولي له ولايته

۱۳۶۵/۳/۱۰

لهک، دموکریون

رشته

چې شپېته کاله پخوانې سرې جامې وې
ماويل دايې نسانه دقربالمنې ده
خوچې نن دروس پر سره بيرغ نازينې
بنکاري داسې چې رشته يې پخوانې ده

۱۳۶۵/۳/۱۰

اټک

دروس بار

مفتخر چې دروسانو پر دوستۍ وې
کله ودروي يو او کله بل خسر
خودا خسه وې دروس بار زمکې تڼه چې
نجيب راوې اولرې کا، کارمل خسر

۱۳۶۵/۳/۱۰

اټک ، دموټريون

ابدي مينه

مسخره مې کړې نوري يــــا رانې
چې مې ووي ستادمينې تــــرا رانې
ابدي مې کړه وطنه دتا مينهــــه
زما غنشي وژلې ز مــــانې

۱۳۶۴/۳/۲۳

کوټه

هېواده!

که گرانه گرانه! گرانه هيواده
فارغ مې مه کړې داستاله يياده
يم راوتلی ددی له پان
چې دې آزاد کړم له استبداده

۱۳۶۵/۳/۱۶

پنجاب، گجرات، دریل یون

مرام

په حای کښې کښناستل او یوه لحظه غافلېدل
لوی جرم یې گڼي چې څوک قیام لري په منع کېږي
په دار باندې زنګل لکه په ټال باندې زنګل دي
هنوی ته چې هدف لري ، مرام لري په منع کېږي

۱۳۶۴/۴/۶

د سپیدو خنجر

ظاهري زخمې نشته خو په زړه کې ویني ډنډه دي
نه پوهېږم څه راپېښ شول داد سترګو په ټکر کېږي
په سحر کېږي نه سناکارسېري ، په غزمه کېږي نه وینم
چې لیدلې مې کوم نور دی ، د سپیدو پر سپین خنجر کېږي

۱۳۶۴/۱۱/۲۲

لفظي بشر دوستان

چې کورونه وداغوي د کارگرانو
 چې کښتونه سوځوي د بزگرانو
 چې مالونه لوپتوي د زيار کښانانو
 چې سرينه غوڅوي د ماشومانو
 چې وژل کاندې، د بنحو بون اگانو
 چې کړي قتل د مظلومو افغانانو

دغه کار دی د لفظي بشر دوستانو

تف لعنت په کمونيزم، په روسانو

حرارتونه

له موب-گان" وپي خرخوي پرې خپل خرخون
 راگوي "بم" وداغوي هر پرې کورونه
 دا دوستي ده؟ دا ودودي؟ برابري ده ؟
 چې بدل شي پر دې راز حرارتونه

د پټرواک پټرواک

چې مین په ملي واک، په ملي خټاک دی
چې دینمن د هر بشکېلاک، د هر زبېښاک دی
که هر خورتی لری څی بیا را غبرگین یی
د اولس غونډ خلاصوی داسی پټرواک دی

۱۳۶۵/۴/۲۸

آسیا

په افغان او په لبنان کښې کربلا ده
په ایران عراق نازله لوبلا ده
د انسان د ککړو دانی دل کپړی
آسیا حکه سرگردانه ده، آسیا ده

۱۳۶۵/۱۱/۲۱

۲۷۲

قدمونه

ناشنا لوري ته راغلم د آشنا په قدمون
پلونه مې بيا کښول د بابا په قدمون
يوسف پاچا د حسن دى د ناز په نيلۍ سپور مې
په مخ کښې يې ښکار پرې زليخا په قدمون
کتول د گدايي يې پوتې شري خودک خوښ مې
مجنون ښکاري چې پروت دى د ليلا په قدمون
تازه يې قرباني د امامانو کره دنيا کښې
روان افغانستان د کربلا په قدمون

۱۳۶۳/۹/۱۶

اټلاف

يو هدف ته مو وحدت و اتحاد شو
اتحاد د اختلاف پدلودي درومي
هې افسوس دى طلايي وخت مو تلف شو
اټلاف اوپر د اټلاف پلوري درومي

۱۳۶۵/۴/۵

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**